

Întâmpinînd prin muncă și temeinicie apropiata aniversare a partidului

MAI MÎNDRĂ ȚARA SE ÎNALȚĂ

Dezvoltare armonioasă

Una din componentele de bază ale strategiei Partidului Comunist Român de industrializare a țării o reprezintă amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu, dezvoltarea proporțională a industriei în toate zonele. Această orientare strategică a fost elaborată și aplicată îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, ca rezultat al aportului hotărîtor al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al clarviziunii sale revoluționare și dinamismului imprimat activității practice.

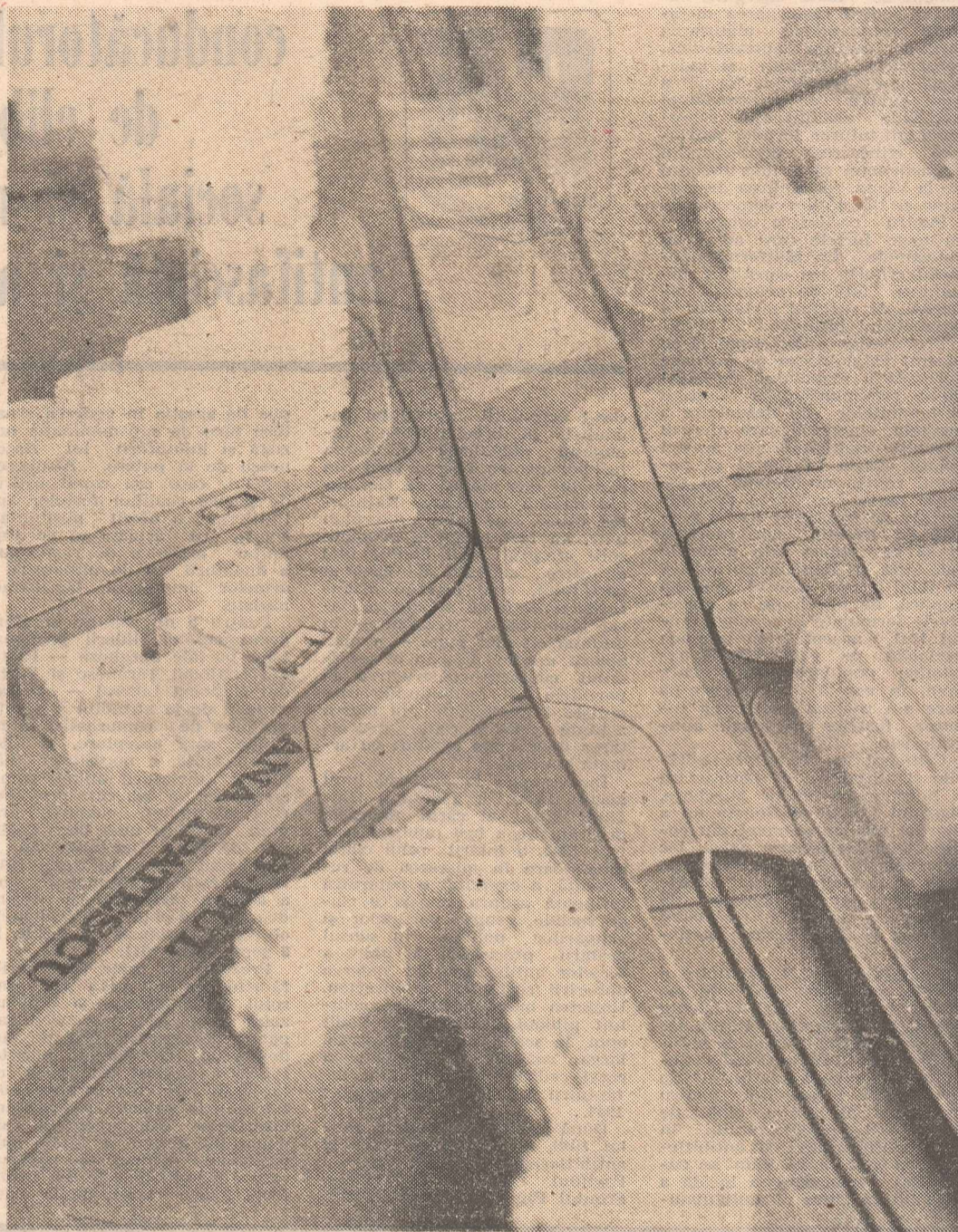
Pînă la Congresul al IX-lea al P.C.R., deși în programul de industrializare a României au fost cuprinse și măsuri de înlăturare a disproporțiilor teritoriale privind dezvoltarea acestei ramuri, rezultatele obținute în cadrul primelor planuri cincinale nu au îmbunătățit în mod substanțial situația. În anul 1965 se mențineau încă mari decalaje între nivelurile de dezvoltare industrială și economică generală ale diferitelor zone ale țării. Congresul al IX-lea marchează momentul principal al trecerii ferme la o politică nouă, științific fundamentată, și în domeniul repartizării raționale a industriei în profil teritorial, corespunzător realităților țării noastre, sarcinilor construcției socialiste.

În fundamentarea și înlăturarea acestei politici, Partidul Comunist Român a avut în vedere, în primul rînd, faptul că cerințele procesului construcției socialiste presupun optimizarea și echilibrarea activității economico-sociale în profil atât de ramură cit și teritorial. Iar obiectivul dezvoltării armonioase și al ridicării nivelului de dezvoltare al tuturor localităților și zonelor țării, ca obiectiv esențial al făuririi noii orînduirii sociale, nu era posibil de atins fără amplasarea forțelor principale de producție pe întregul teritoriu al țării. Menționînd rolul hotărîtor ce revine industriei și din acest punct de vedere, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Edificarea socialismului și comunismului presupune ridicarea la o viață nouă a tuturor localităților, pentru ca fiecare să poată duce o activitate înfloritoare, independentă în toate domeniile existenței sociale. Or, amplasarea teritorială judicioasă a diferitelor activități industriale, dezvoltarea forțelor de producție în toate zonele țării merg tocmai în direcția creării condițiilor pentru ridicarea tuturor localităților, a tuturor comunelor la un nivel superior de civilizație materială și spirituală”.

Opțiunea pentru amplasarea rațională a forțelor de producție a fost și este cu atât mai importantă pentru țara noastră cu cît în condițiile orînduirii capitaliste existau mari discrepanțe zonale în privința potențialului productiv, în primul rînd industrial, a căror lichidare a constituit o condiție esențială a desfășurării procesului construcției socialiste. Subdezvoltarea economiei românești, grea moștenire lăsată de regimul burghez-moșieresc, se manifesta și printr-o structură dezarticulată a acesteia în profil teritorial, determinată, îndeosebi, de slaba dezvoltare sau chiar inexistența industriei pe întinse regiuni ale țării. Datele statistice ale vremii atestă că distribuția teritorială a industriei prezenta mari disparități, această ramură fiind utilată în mare măsură cu mijloace de muncă învechite, depășite din punct de vedere tehnic. În anul 1938, în timp ce orașul București și zonele Ploiești, Brașov, Timișoara, Hunedoara și Reșița dețineau 61,5 la sută din capitalul investit, 53 la sută din forța motrice, 53,1 la sută din numărul lucrătorilor și 57,1 la sută din producția industrială, regiuni întinse ale țării, între care Moldova, Dobrogea și Oltenia, realizau numai 12 la sută din producția industrială a țării, deși dețineau 40 la sută din populație. În 1950, populația ocupată în industrie reprezenta numai 12 la sută din total, iar cea ocupată în agricultură 74 la sută. Din totalul lucrătorilor, 58,3 la sută erau concentrați în 8 județe (Arad, Brașov, Cluj, Caras-Severin, Hunedoara, Prahova, Sibiu, Timiș) și în municipiul București, în vreme ce populația acestor localități reprezenta circa 30 la sută din populația țării. Numărul lucrătorilor din

(continuare în pag. 3)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

paginile 12-13

DRUMURI MAI SCURTE SPRE ORAȘUL DE MÎNE

Un nou fotoreportaj pe mari șantiere edilitare ale Capitalei

*Splendidă și categorică victorie,
strălucită și răsunătoare performanță
în cronica sportului românesc*

STEAUA BUCUREȘTI în finala Cupei campionilor europeni

cronici, declarații, comentarii în paginile 22-23

Este indeobște cunoscut că problema majoră în fața căreia se afla națiunea română în anii celui de-al doilea război mondial era mobilizarea tuturor forțelor patriotice, antihitleriste la acțiune pentru dobândirea regimului dictatorial, pentru libertate și independență națională.

Dintre forțele sociale și politice care acționau pentru realizarea acestui țel, Partidul Comunist Român s-a manifestat constant, de la început, ca forță capabilă să elaboreze strategia și tactica globală a luptei antifasciste, de eliberare națională. Obiectivele cunoscutei platforme din 6 septembrie 1941, intitulată „Lupta poporului român pentru libertate și independență națională”, pe baza căreia comuniștii chemau la unire toate forțele antihitleriste, corespunde intereselor naționale vitale ale întregului popor. Ele erau menite să reunească și să canalizeze toate energiile națiunii pentru răsturnarea dictaturii antonesciene, alăturarea țării la coaliția antihitleristă, recucerirea libertății și independenței României, formarea unui guvern al independenței naționale alcătuit din reprezentanții tuturor forțelor patriotice, eliberarea nord-vestului Transilvaniei răpit prin dictatul de la Viena, restabilirea drepturilor și libertăților democratice.

Pentru realizarea colaborării cu toate forțele care admiteau obiectivele din platformă, singurul criteriu l-a constituit atitudinea față de ocupanții hitleristi, de regimul dictatorial și de războiul hitlerist.

Prevederile platformei și-au păstrat valabilitatea pe întreaga perioadă a războiului, dovă fiindu-se corespunzătoare realității și tendințelor de dezvoltare a acesteia, singurele care ofereau o soluție viabilă. Esența acestei soluții consta în faptul că poporul român nu trebuia să aștepte pasiv rezolvarea destinului său pe fronturile luptei purtate de coaliția antihitleristă, ci să se ridice prin propriile sale forțe la luptă, asigurându-și în felul acesta viitorul. Aceasta explică, de altfel, de ce obiectivele formulate în toamna anului 1941, acceptate în întreaga perioadă de către forțele patriotice populare, au devenit, apoi, în esență, platforma pe care s-a realizat coalizarea tuturor forțelor naționale antihitleriste.

Criticând cu fermitate ezitățile și atitudinea de pertractare a liderilor partidelor burgheze, Partidul Comunist Român nu a pierdut nici un moment din vedere deplasările care aveau loc în rândurile lor, contradicțiile care se dezvoltau, perspectivele activității lor în acțiunea de scoatere a țării din războiul hitlerist și de eliberare națională.

Activitatea P.C.R. de unire a forțelor patriotice antihitleriste a fost facilitată de existența coaliției Națiunilor Unite, iar din vara anului 1943 și de autodizolvarea Internaționalei Comuniste. La baza acestui act de covârșitoare însemnătate pentru afirmarea pleneră a rolului de frunte al proletariatului în lupta antifascistă și antihitleristă, a stat, după cum se cunoaște, recunoașterea lucidă a faptului că „încă cu mult înain-

te de război devenea tot mai clar că, pe măsura complicării situației, atât interne cât și internaționale, a diferitelor țări, rezolvarea problemelor mișcării muncitorești din fiecare țară separat prin forțele unui centru internațional, oricare ar fi el, va întâmpina piedici de netrecut”.

Un rol pozitiv au avut, de asemenea, mișcările de rezistență din țările vecine, din centrul, estul și sud-estul Europei, urmărite cu viu interes și simpatie de masele populare, de opinia publică și de forțele antifasciste românești.

Hotărâtoare însă pentru suc-

cesul activității partidului comunist în direcția izolării regimului dictatorial și unirea forțelor pentru ieșirea țării din războiul dus alături de Germania nazistă împotriva Națiunilor Unite, pe baza unui plan unic, au fost măsurile adoptate spre sfârșitul verii anului 1943 de către activul de bază al partidului, care priveau asigurarea unității de acțiune a clasei muncitoare, crearea — în termen cât mai scurt — a unui aparat militar propriu al partidului, contacte constructive cu partidele și formațiunile care puteau fi mobilizate în marea acțiune antihitleristă, dezvoltarea unor bune legături cu armata română.

Incheierea, la mijlocul lunii aprilie 1944, a Frontului Unic Muncitoresc, al cărui manifest programatic a fost publicat la 1 mai 1944, a întărit rolul clasei muncitoare în mișcarea de rezistență, a exercitat o puternică influență asupra celorlalte clase sociale, asupra partidelor și grupărilor politice în sensul grăbirii procesului de unire a forțelor antihitleriste în vederea dobândirii regimului antonescian. Unitatea muncitorimii a constituit pilonul pe care s-a clădit apoi, la scurt timp după aceea, largă coaliție de forțe ce a creat cadrul politic necesar înfăptuirii insurecției din august 1944.

După crearea în toamna anului 1943, a Frontului patriotic antihitlerist — care reunea Partidul Comunist Român, Frontul Plugarilor, Partidul So-

cialist-Tărănesc, Uniunea Patrioților, Madosz-ul și temporar Partidul Social-Democrat — a fost constituită la 26 mai 1944, pe baza unei platforme de luptă antihitleristă, Coaliția național-democratică, în care erau reprezentate: P.C.R. și organizațiile democratice aflate sub influența sa, precum și Partidul Social-Democrat, Partidul Socialist-Tărănesc, național-liberalii conduși de Gheorghe Tătărescu și Partidul Național-Democrat.

Cercurile palatului și regele Mihai au început, din 1943, să conlucreze cu comuniștii, pe baza planului de acțiune pro-

muncitoare până la cercurile monarhiei, nu a însemnat nicidecum identitatea totală a scopurilor urmărite, a pozițiilor și soluțiilor preconizate într-un moment sau altul, același grad de consecvență și fermitate în luptă. Realizarea sa a permis însă ca în zilele lui august 1944, forțele naționale, patriotice să lupte împotriva unui singur dușman: Germania nazistă care putuse conta doar pe sprijinul guvernului Antonescu, fapt ce explică, în condițiile internaționale favorabile, succesul rapid și deplin al insurecției.

Concomitent cu acțiunea pen-

intervalul 23—31 august 1944, partea centrală și de sud a țării. Intreaga armată română a luptat apoi, alături de armata sovietică, pentru desăvârșirea eliberării întregului teritoriu național și pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, până la înfringerea definitivă a Germaniei naziste, înscriind astfel o pagină luminoasă de eroism și glorie în istoria României.

Răsturnarea situației politice și militare din România în august 1944 și participarea la război, timp de aproape 9 luni, împreună cu coaliția antihitleristă, până la capitularea celui de-al III-lea Reich, constituie contribuția cea mai importantă a poporului român la eliberarea națională și socială, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arată că „insurecția din august 1944 a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a dus la cucerirea adevăratei independențe a patriei, la transformarea revoluționară, socialistă a României”.

Sub oricare dintre multiplele sale fațete, actul de la 23 August 1944 reprezintă un punct nodal în istoria țării noastre, marcând sfârșitul unei întregi etape evolutive și începutul unor prefaceri radicale în societatea românească. Relevind semnificația complexă a evenimentelor, ca linie de demarcație și verigă de legătură între epoci distincte ale luptei poporului român pentru eliberarea națională și socială, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arată că „insurecția din august 1944 a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a dus la cucerirea adevăratei independențe a patriei, la transformarea revoluționară, socialistă a României”.

În perioada următoare lui august 1944, elementul determinant al cursului istoriei naționale l-a reprezentat lupta clasei muncitoare, a țărânimii și intelectualității, a maselor populare — organizate și conduse de P.C.R. — pentru a împiedica desfășurarea evenimentelor sensul dorit de ele: realizarea unor schimbări fundamentale în viața socială și politică a României. Devenind partid de guvernământ, P.C.R. a constituit promotorul înfăptuirii năzuințelor fundamentale ale poporului român. Partidul a condus ofensiva continuă a forțelor revoluționare pentru transformări revoluționare-democrate, cucerirea puterii politice și înălțarea completă a vechii orânduiri.

Volumul, intensitatea și ritmul transformărilor social-economice petrecute în țara noastră în anii revoluției și construcției socialiste, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, atestă faptul că într-o perioadă istorică scurtă România a trecut de la o economie slab dezvoltată, preponderent agrară, la o economie dinamică, cu o industrie dezvoltată, modernă, cu o agricultură socialistă în plin proces de dezvoltare și modernizare, cu un nivel de viață civilizat.

ION ALEXANDRESCU ■

Partidul Comunist Român — conducătorul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

pus de aceștia în vederea scoaterii țării de sub dominația nazistă și înlăturării lui Antonescu de la putere. Atragerea regelui, care era capul oștirii, de partea coaliției forțelor antihitleriste a oferit posibilități sigure ca armata să sprijine unitar acțiunea de răsturnare a dictaturii și de întoarcere a armelor împotriva Germaniei naziste.

Pentru a nu rămîne în afara evenimentelor, liderii principalilor partide burgheze — Partidul Național Tărănesc și Partidul Național Liberal — care au evoluat de la atitudini și soluții parțiale, de compromis, ineficiente, spre acceptare, în ultimă instanță, a necesității înlăturării dictaturii antonesciene, au hotărît să dea curs propunerilor partidului comunist privind făurirea unei largi coaliții de forțe antihitleriste. A fost creat astfel, în iunie 1944, Blocul Național Democrat, care a adoptat platforma ce cuprindea, în esență, principalele obiective propuse de P.C.R. la 6 septembrie 1941.

Prezent în toate înțelegerile făurite din inițiativa sa, avînd rolul de catalizator și dinamizator al forțelor care acționau pentru eliberarea țării de sub dominația Germaniei naziste, P.C.R. a realizat coalizarea tuturor forțelor democratice, naționale în vederea salvării intereselor fundamentale ale poporului nostru, a ființei sale naționale. Consensusul național care a reunit, în cele din urmă, forțe foarte largi, de la clasa

tru realizarea unei largi coaliții de forțe politice s-a acordat o atenție deosebită pregătirii militare a luptei insurecționale, elaborării soluțiilor și măsurilor menite să asigure înlăturarea obiectivelor propuse, găsirea celor mai potrivite forme, metode și procedee de organizare și desfășurare a luptei armate. Au fost create grupele înarmate muncitorești — formațiunile de luptă patriotice — organizîndu-se un comandament central al acestora, precum și organe regionale.

În noaptea de 13 spre 14 iunie 1944 a fost adoptat planul partidului comunist de răsturnare prin forță a guvernului antonescian, scoaterea țării din războiul dus alături de Germania, întoarcerea imediată a armelor împotriva trupelor germane, alăturarea a României la Națiunile Unite, de luptă pentru eliberarea teritoriului național de sub ocupația străină.

Revoluția de eliberare a fost declanșată într-un context militar de ansamblu favorabil, determinat de evoluția fronturilor, deosebi a celui sovietogerman, precum și a celui din Occident, în urma debarcării aliaților în nordul Franței și a unor puternice acțiuni de rezistență în aproape toate țările Europei. La 23 august, România s-a alăturat cu întregul ei potențial militar, precum și totalitatea resurselor ei economice, coaliției antihitleriste. Prin forțe proprii, poporul român a eliberat, în

mului an al cincinalului 1986—1990, pentru a cinsti cu noi izbînzii gloriosului jubileu al partidului, drumul acesta revoluționar, drumul acesta plin de sacrificii și jefre luminează ca o aureolă imaginea patriei și ne iluminează ființa.

NICOLAE GRIGORE ■

Muzeul — o carte deschisă

Mă aflu în Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România. Numeroase grupuri de oameni, înaintea și în urma mea, vin să asculte, în aceste zile premergătoare gloriosului jubileu al partidului, istoria, istoria din această carte mereu deschisă, istoria care, prin probele ei cele mai vii, documentele, ni se imprimă în cele mai adînci cute ale memoriei și ne luminează. Sint elevi și studenți, militari, oameni ai muncii de toate profesiile, chiar oaspeți de peste hotare, excursioniști străini. Vin să cunoască devenirea noastră istorică, istoria cea mai fierbinte a patriei, istoria cea mai recentă, înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist Român, singurul partid care și-a asumat misiunea istorică de a dobîndi și păstra cu orice jertfă libertatea poporului, independența și suveranitatea patriei, de a ridica patria, România socialistă, pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație. Încă de la făurirea sa, de la primii pași făcuți în arena vieții politice, partidul comunistilor români a devenit forța capabilă să organizeze și să conducă la scară națională lupta maselor muncitoare, să-și înscrie în programul său de luptă idealurile

cele mai nobile, idealurile de secole ale poporului român: libertatea și dreptatea socială, o lume lipsită de asuprire și exploatare, dornică de a trăi și a lucra în pace la făurirea destinului ei. Sint numeroase imagini, documentele în fața cărora se opresc cei mai mulți vizitatori, pe care încearcă să le rețină privirea, pentru că sint numeroase și memorabile acțiunile revoluționare organizate și conduse de partid, împotriva fascismului, pentru independența patriei, pentru libertatea, dreptatea și demnitatea omului și a popoarelor. O expresie elocventă a afirmării partidului comunist în viața politică a țării, o mărturie vie a luptei sale hotărîte pentru libertate și dreptate, pentru independență națională, o aflăm și iradiază din imaginile și documentele aflate în această mare carte de istorie, muzeul, și care vorbesc despre marea demonstrație antifascistă și antirăzboinică din Capitală de la 1 Mai 1939, desfășurată sub semnul unității muncitorești de acțiune. Marea demonstrație de la 1 Mai 1939, în organizarea căreia un rol hotărîtor l-au avut tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ilustrează capacitatea partidului nostru de a

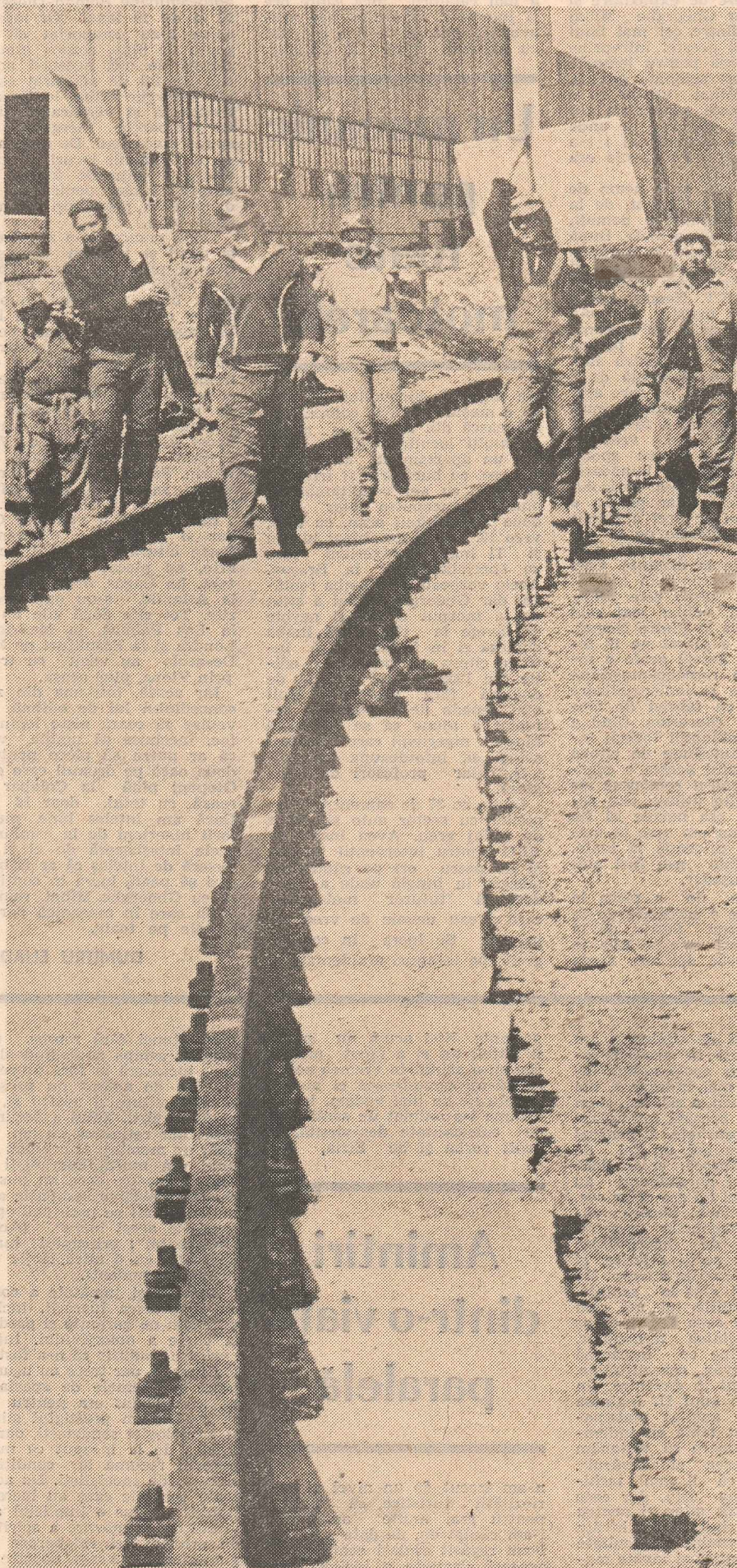
forma și căli militanți revoluționari capabili să acționeze cu deplină dăruire și curaj pentru binele țării, decit aspirațiile vitale ale poporului. În această primăvară luminoasă, cînd comuniștii, toți oamenii muncii își sporesc eforturile pentru a îndeplini mărețele sarcini trasate de Congresul al XIII-lea al partidului, ale pri-

mului an al cincinalului 1986—1990, pentru a cinsti cu noi izbînzii gloriosului jubileu al partidului, drumul acesta revoluționar, drumul acesta plin de sacrificii și jefre luminează ca o aureolă imaginea patriei și ne iluminează ființa.

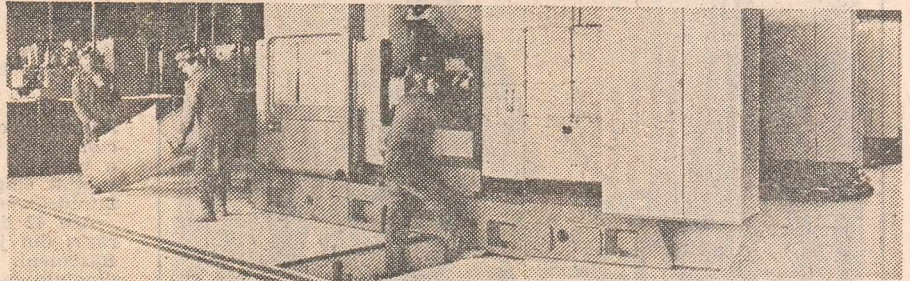
După Braşov, Birlad, Alexandria urmează Suceava!

Rulmentul, o industrie pentru toate industriile

Fotoreporterul nostru a surprins, într-o clipă febrilă, efortul amplu menit să aşeze o nouă ctitorie pe harta tinerei şi modernei industrii născute în anii socialismului în Ţara de Sus a mîndrei noastre Moldove: între prinderea de rulmenţi Suceava. Încă un argument convingător, între altele, pentru consecvenţa politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor ţării

Transport auto minim: tot ce va intra în întreprindere ca materii prime şi materiale şi, de asemenea, tot ce va ieşi ca producţie finită vor folosi calea ferată construită, de la început, pe toată lungimea halelor

Secţia strungărie prinde contur. Se montează, deja, primele utilaje

Dezvoltare armonioasă

(Urmare din pagina 1)

industrie ce revenea la o mie de locuitori în aceste judeţe era de 105, în timp ce în restul judeţelor reveneau numai 30. Nici în celelalte ramuri situaţia nu era mai bună: numărul total al lucrătorilor retribuiţi la o mie de locuitori se ridica, pe ansamblul ţării, la 134, variaţia acestui indicator fiind relativ mare — de la circa 40 în judeţul Olt la 290 (de 7,2 ori mai mare) în judeţul Braşov. Două cifre sintetice vin să ilustreze pregnant repartizarea cu totul necorespunzătoare şi inechitabilă a industriei pe teritoriu în trecut: în anul 1950, cele opt judeţe şi municipiul Bucureşti realizau împreună aproape 60 la sută din volumul producţiei industriale a ţării, restul de 40 la sută fiind fărîmitată în celelalte 31 de judeţe. Situaţia apare şi mai necorespunzătoare dacă avem în vedere că industria se afla amplasată cu deosebire în marile oraşe şi centre industriale din aceste judeţe.

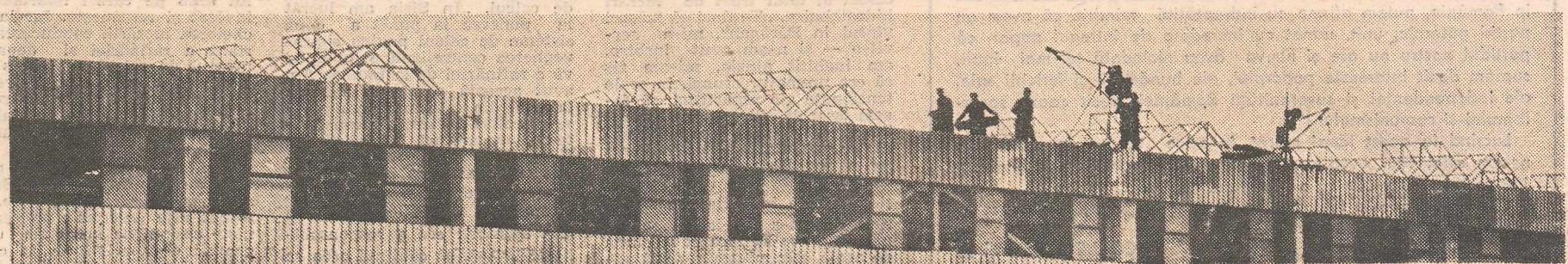
Realizînd o analiză ştiinţifică a economiei româneşti din punctul de vedere al acestui criteriu şi validînd, totodată, industrializarea socialistă ca opţiune fundamentală pentru dezvoltarea economico-socială a ţării, Congresul al IX-lea al partidului a fundamentat orientarea profund realistă conform căreia structuri teritoriale eficiente ale forţelor de producţie nu se pot obţine dintr-o dată, ci în cadrul unui proces care necesită o perioadă relativ îndelungată. Totodată, spiritul lucrărilor Congresului şi acţiunile practice care i-au urmat au avut în vedere că acest proces nu poate fi (şi nici nu se justifică din punct de vedere economic să fie) un proces de egalizare economică a tuturor zonelor. Era de neconceput ca nivelul şi structura forţelor de producţie din diferite zone să fie identice între ele sau să reprezinte o copie a nivelului şi structurii la scara economiei naţionale. Dezvoltarea fiecărei zone, legitimată în anii din urmă inclusiv prin elaborarea unor programe de dezvoltare în profil teritorial, a ţinut seamă de condiţiile reale existente, de resursele naturale, de forţa de muncă şi posibilităţile utilizării lor, de legăturile optime ce se pot forma între zonele economice în contextul unei economii naţionale complexe, armonioase şi eficiente structurate.

Procesualitatea acestor mutaţii economice este sugerată de caracterul treptat şi progresiv al politicii unitare de dezvoltare echilibrată a tuturor zonelor ţării. Astfel, în cincinalul 1966—1970, ca urmare a alocării unor investiţii importante, judeţele mai puţin dezvoltate au cunoscut ritmuri de creştere mult superioare mediei pe ţară (de pildă, peste 20 la sută în Dolj şi Ialomiţa şi între 15 şi 20 la sută în Argeş, Olt, Buzău, Gorj şi Iaşi). Faţă de acest cincinal, în cel următor investiţiile au crescut de 3,2 ori în Dimboviţa, de 2,9 ori în Gorj şi Tulcea; de 2,1—2,5 ori în Sălaj, Bistriţa-Năsăud, Vaslui, Botoşani, Alba, Satu Mare şi de circa 2 ori în Harghita, Covasna şi Vilcea — comparativ cu creşterea de 1,7 ori pe ansamblul economiei. Creşterea mai rapidă a investiţiilor a asigurat înregistrarea unor ritmuri superioare de creştere a producţiei faţă de ansamblul economiei şi, pe această bază,

modificări în configuraţia industrială a judeţelor. Faţă de 31 de judeţe în 1970 care aveau o producţie industrială de pînă la 10 miliarde lei, în 1975 numărul acestora a scăzut la 19, iar al celor care aveau o producţie între 10 şi 25 de miliarde a crescut de la 8 la 18 judeţe. Şi în cincinalul următor, 1976—1980, faţă de ritmul mediu anual de creştere a producţiei globale industriale pe economia naţională de 9,8 la sută, în unele judeţe s-au înregistrat ritmuri din nou superioare: Sălaj — de 25,8 la sută, Bistriţa-Năsăud — de 21 la sută, Covasna — de 20,9 la sută, Tulcea — de 19,4 la sută, Botoşani — de 15,6 la sută, Vilcea — de 15,3 la sută, Alba — de 14,2 la sută, Vaslui — de 13,9 la sută. Comparaţiile de-a lungul celor două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea pot fi întregite cu faptul sintetizator şi profund relevant că la sfîrşitul cincinalului trecut, 1981—1985, toate judeţele ţării au realizat o producţie pe locuitor de cel puţin 70 000 lei.

Procesul de optimizare a dezvoltării teritoriale, atît a industriei cit şi a ansamblului forţelor de producţie, a fost fundamentat de partidul nostru, din punct de vedere teoretic şi politic, pe un ansamblu de criterii care îmbină armonios obiectivele de eficienţă economică (exprimînd necesitatea realizării unei eficienţe economice maxime prin atragerea şi utilizarea la nivel superior de rentabilitate a resurselor din toate judeţele şi localităţile) cu cele de ordin social (referitoare la ridicarea pe un plan superior a condiţiilor de viaţă şi civilizaţiei în toate zonele ţării). În această ordine de idei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta că „trebuie să ştim să îmbinăm în mod corespunzător criteriile de economicitate, de eficienţă cu cele de ordin social — şi pe care trebuie să le avem permanent în vedere în stabilirea repartizării forţelor de producţie pe teritoriu. Desigur, se poate ca la un moment dat unele calcule economice să ne demonstreze că e mai eficient să construim o întreprindere sau alta într-un centru existent; dar, dacă ţinem seama de forţa de muncă şi de necesitatea de a asigura rămînerea în zonele şi în judeţele respective a populaţiei, vom constata că trebuie să acordăm citeodată prioritate considerentelor de ordin social”.

Promovarea unei politici ferme în domeniul repartizării teritoriale a forţelor de producţie, stabilită şi de Congresul al XIII-lea al partidului, are, aşadar, ca obiective o mai bună utilizare a resurselor naturale şi de forţă de muncă ale fiecărui judeţ şi, în ansamblu, creşterea gradului de dotare a oraşelor şi celorlalte localităţi, ridicarea rapidă din punct de vedere economic şi cultural a judeţelor şi localităţilor mai puţin dezvoltate, un puternic avînt economico-social al tuturor zonelor ţării. Pe fondul marilor prefaceri determinate de creşterea echilibrată a ramurilor economiei naţionale şi a subramurilor, într-o concepţie unitară, modernă şi eficientă, bazată pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, România socialistă prezintă tabloul unei ţări în care procesul de armonizare a dezvoltării teritoriale şi echilibrarea profilului pe ramuri al întregii economii se îmbină cu latura intensivă, de creştere a eficienţei şi productivităţii muncii în toate structurile sale.

Încă la finele acestui an noua întreprindere suceveană

va produce rulmenţi

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Decît prestigiul țării

SPIRU CHINTILA „Șantier”

Supremul ideal

Patria a fost, este și va rămâne cauza cea mai măreață și mai nobilă a luptei, a muncii eroice a comuniștilor, a partidului nostru. Gîndul că, prin munca și lupta lor, vor făuri o patrie a dreptății, a onoarei, o patrie al cărei prestigiu să triumfe în lume, gîndul, idealul acesta, spuneam, i-a călăuzit și i-a animat pe comuniști pînă la jertfă. În istoria partidului nostru au fost momente cînd împrejurări internaționale, mai puțin favorabile, au încercat să abată din preocupările sale de centru patria cu istoria ei multimilenară, cu interesele, năzuințele și idealurile ei. Dar nici atunci marii luptători comuniști n-au situat mai prejos interesele patriei, nu și-au dăruit munca, nu și-au jertfit libertatea, chiar viața, altor cauze decît slujirii patriei. S-a întimplat aceasta pentru că partidul, prin tot ce îl compune, prin lungul lui șir de mari și viteji, de nelinfricați luptători, vine de foarte departe. Partidul vine din iureșul răscoalei lui Horea, Cloșca și Crișan, din vitejii revoluționari ai lui Tudor, din luptătorii de la 1848, din disperarea ne-dreptăților de la 1907, partidul vine din adîncul și din largul cel de necuprîns al patriei. Din totdeauna, deci, crezul cel mai de nezdruccinat al partidului a fost slujirea poporului, a celor mulți care sînt oamenii pămîntului acesta românesc. Dar nici odată în istorie, crezul acesta sublim, de slujire și de propășire a patriei, a libertății și suveranității, a independenței nu a reieșit mai pregnant în evidență, nu a fost mai clar concretizat și definit ca în Programul partidului nostru, nu s-a lucrat mai mult la el ca în anii din urmă, anii Epocii Ceaușescu, anii cei mai fertili din istoria modernă a României socialiste. În acești ani, România socialistă și-a cucerit locul ei binemeritat în rîndul popoarelor dornice să lucreze la construcția patriei lor în libertate și pace. Prin munca sa eroică, încă de la începuturile sale, în anii de cruntă ilegalitate, prin înalta sa dăruire de totdeauna, partidul nostru, comuniștii români, întregul nostru popor își impune să slujească nu numai interesele sale, ci interesele tuturor popoarelor, ale tuturor țărilor în care produsele noastre ajung prin schimbul internațional de valori, prin muncitorii, tehnicienii și specialiștii români care, în urma unor acorduri internaționale, construiesc opere durabile pe pămîntul altor țări prietene. Oamenii muncii români sînt animați de dorința ca produsele românești, inteligența românească să fie competitive cu cele mai bune produse similare pe plan mondial, să răspundă cerințelor noastre, cit și cerințelor partenerilor străini. Prin acest ideal, înfăptuind, lucrînd mereu la acest ideal ridicăm prestigiul patriei în lume. Acest ideal ni-l reamintește mereu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ni l-a reamintit și la recenta plenară a partidului: „Acum cînd se împlinesc 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român și aproape 100 de ani de existență a primului partid muncitoresc în România, putem afirma cu îndreptățită mîndrie că avem un partid puternic, unit, urmat cu încredere de întregul popor, că partidul nostru nu are și nu va avea niciodată țel mai înalt, suprem decît interesele poporului, ale bunăstării și fericirii sale, ale independenței și suveranității României, decît cauza socialismului și comunismului!”

Lucrînd la acest ideal măreț, în orice timp și în orice loc ne-am afla, vom avea certitudinea că ne vom împlini și vom împlini misiunea istorică a partidului nostru.

Citeva din aceste idei concretizează și reportajele din aceste pagini ale revistei noastre.

NICOLAE GRIGORE ■

Încă mai sticlea zăpada pe munții din jurul orașului, era o zi friguroasă la Piatra Neamț, una dintre zilele concediului de odihnă al lui Gheorghe Mihai, iar el venise în biroul inginerului Emil Marcoci ca să ceară niște lemne de foc. Emil Marcoci este directorul întreprinderii forestiere de exploatare și transport iar Gheorghe Mihai este unul dintre cei mai buni muncitori ai acestei întreprinderi. Aprobarea pentru lemnele acelea a fost semnată pe loc. Gheorghe Mihai venise cu o asemenea cerere pentru că, așa cum zicea el, pe-acolo pe unde a umblat în ultimii ani i s-a subțiat singele. Pe acolo era întotdeauna cald.

Are 42 de ani și e neam de răzeș din județul Neamț, de la Războieni. Mecanic e demult, dinainte de-a face armata. După armată s-a angajat la unitatea mecanizată de transporturi și construcții forestiere, aparținătoare de I.F.E.T. Neamț. La 24 de ani a ieșit maistru. Și i s-a dus vestea că ar fi un mecanic excepțional, născut pentru această meserie, nu pentru alta. Are o intuiție specială de a găsi repede soluția pe care alții fumează uneori destul de mult pînă să o găsească. A făcut și-o seamă de inovații, vreo 15, niște dispozitive pentru sporirea productivității, bunăoară, sau pentru a elimina pericolul de accidentare, iar pentru o idee a lui mai de preț a primit brevet de invenție pe 27 decembrie 1984. L-a primit, s-ar putea zice, de la distanță. Căci el nu se afla atunci în țară ci undeva pe unde este întotdeauna cald, chiar mai cald decît este vara la Piatra Neamț.

În Nigeria a plecat pe 18 februarie 1983. Există acolo o societate mixtă româno-nigeriană de exploatare și industrializare a lemnului, cu fabrici de mobilă, placaj, cherestea. Cînd a plecat el, combinatul tocmai intrase în funcțiune de cîteva luni. Combinatul acesta e construit după proiect românesc iar cele mai multe utilaje sînt românești. Și era nevoie să fie trimis acolo un om care în mecanică să se priceapă la toate. Gheorghe Mihai n-a fost ales întimplător, așadar.

Mai înainte de a pleca la drum primise o scrisoare de la inginerul Aron Petric, de la I.F.E.T. Deva, care se afla în Nigeria de vreo doi ani. Acela

și explicase traseul și-i dăduse o seamă de sfaturi, la ce ghișee să se ducă și cum să procedeze prin aeroporturi. Cu scrisoarea aceea în buzunar și cu cite un geamantan mare în fiecare mînă s-a prezentat la Otopeni. Pînă la Roma a zburat două ore și jumătate. Apoi, pînă la Lagos, a mai călătorit încă șapte ore și jumătate. De-acolo n-a mai avut să meargă decît o oră, tot cu avionul, pînă la Calabar.

Un mecanic pentru toate motoarele

Un nigerian binevoitor l-a dus cu o mașină pînă la colonia românească din acest oraș mare, cu mulți locuitori. Acolo i s-a dat un apartament cu patru camere, cu bucătărie și frigider, cu baie, cu aer condiționat. Și munca a început-o chiar de-a doua zi. Românii erau, cu toții, vreo 12. Dar în combinat lucrau și 11 ingineri nigerieni care se specializaseră la Brașov. Acela vorbeau bine limba română, dar Gheorghe Mihai a știut de la început că va fi nevoie să învețe la rîndul lui limba engleză și în fiecare seară întîrzie cîteva ore bune pe-o ediție din 1962 a unui manual de engleză fără profesor. Mult mai repede decît s-ar fi așteptat a ajuns să se înțeleagă bine cu nigerienii care i-au fost colegi și, întotdeauna binevoitori, chiar profesori de engleză.

Lucra cu 37 de oameni într-un atelier cu sector auto și sector de utilaj greu. Avea însă un ARO pentru intervenții tehnice și de patru ori pe săptămînă mergea în junglă unde a fost doctorul tuturor motoarelor care aveau nevoie de vreo reparație. Se lucra în condiții grele, pe terenuri accidentate și

uneori pe terenuri mlăștinoase. Buldozerele de pe la noi, zice Gheorghe Mihai, arată ca niște domnișoare față de cele ce lucrau acolo. Însă în acele condiții s-a dovedit încă o dată că mașinile făcute de români sînt foarte bune. Șoferii erau nigerieni și aduceau buștenii cu autocamioane Roman-Diesel de 12 și de 19 tone. Or mașinile astea s-au comportat cit se poate de bine, șoferii erau încințați de ele, acesta-i adevărul. La fel de adevărat este și că Gheorghe Mihai le făcea întreținerea și verificarea zilnică iar motoarele mergeau ceas, spune mecanicul. De fapt, adaugă el, oamenii locurilor aceloră aveau o impresie foarte bună despre români pentru că erau deopotrivă prietenoși și meseriași buni.

După munca de-o zi, cînd lei și tigrii și jaguarii sau șerpii boa și piton își luau tălpășița din calea motoarelor ce spărgeau liniștea junglei, după ce arbori cu nume ca iroco, ilomba, opege sau braquestege cădeau secerăți de fierăstraiele mecanice și luau drumul combinatului din Calabar, veneau și ore cînd se putea bea un vin de palmier ori Gheorghe Mihai putea să plece la pescuit pe Cross River împreună cu Vasile Brinzei din Baia Mare sau Florin Sandu de la Rîmnicu Vilcea sau Nelu Luca Mihăilescu de la C.I.L. Pipera.

În iulie '85 a venit la Calabar și soția lui, Clementina. Peste cîteva luni, la 1 octombrie, au plecat împreună spre țară. La Lagos, oraș mare, port la Atlantic, s-au oprit două zile. Tot cite două zile au stat la Las Palmas, la Madrid, la Londra și la Frankfurt pe Main. De-acolo au venit cu trenul, prin Viena, pînă acasă.

Iar acasă, într-una din zilele concediului lui de odihnă, cînd venise să ceară niște lemne de foc, începuse să umble vorba că ar putea să plece pentru a doua oară pe drumul care de la Otopeni pînă la Calabar durează, cu totul, doar 16 ore. Dacă am înțeles bine, muncitorii nigerieni de la combinatul acela întrebaseră de el și dăduseră de înțeles că ar fi bucurându-se să poată lucra în continuare cu Gheorghe Mihai, românul acela care în mecanică pare că le știe pe toate.

DUMITRU ELIADE ■

În prima zi de studenție am fost repartizat în aceeași cameră la cămin, acolo ne-am întîlnit, el era mai îndrăzneț, hai să ne cunoaștem, a zis, hai, i-am răspuns eu și această întîmplare și această franchețe a generat în fiecare din noi un fel de afecțiune reciprocă, chiar dacă viețile noastre de studenți au mers în paralel (el era chiar așa, în anul „paralel”), fiecare văzîndu-ne de treburile noastre, inclusiv anul de specializare l-am făcut la secții diferite, el la Informatică, eu la altceva. Ne întîlneam mai ales la ședințe, unde intervențiile lui mă cam inhibau, avea ceea ce acum aș numi proprietatea termenilor, știa foarte bine ce înseamnă loialitate, adevăr, corectitudine, era un militant în devenire, țîn minte că prin anul II, înaintea unui curs de analiză matematică, a umplut tabla cu îndemnuri mobilizatoare să vizionăm filmul „Puterea și adevărul”. Mărturisesc că îl cam tachinam pe tema asta, dar ceea ce conta pentru mine și pentru el, în primul rînd, era că învăța și știa carte, venise în facultate pentru matematică și învăța matematică — restul erau „multimi complementare”. Mi-a „întors-o” frumos la repartiție, în studenție eu adunam mai multe „bile roșii”, dar, el prinsese I.P.R.S.-ul, eu — oficiul de calcul al unui trust de lucrări hidrotehnice. „Te duci să măsoari vîntul în Bărăgan”, mi-a servit-o — și n-am avut încotro, am înghițit aluzia, mi-am zis că era prematur atunci, în orele tensionate ale repartiției, să facem ierarhii între slujbele noastre viitoare, despre care fiecare dintre noi știa mai nimic. L-am fîrtat dar l-am țînuit minte, și cînd am aflat că a lucrat un an și jumătate în Siria, un gînd răutăcios m-a dus la ce „măsurători” putea să facă el în clima de acolo, dar mi-am revenit știînd că el s-a țînuit în viață numai de treburi serioase și im-

portante. Nici acum nu putea fi altfel, tot el a făcut primul pas, m-a căutat în vremea aceea nu să-mi povestească ci pur și simplu să ne mai vedem, întotdeauna l-a animat un sentiment de colegialitate desăvîrșită. A venit vorba și de Siria, dar

Amintiri dintr-o viață paralelă

n-am trecut de un nivel al curiozității turistice, să zicem; pentru mai multe amănunte l-am căutat eu, de data aceasta. I-am regăsit același echilibru și aceeași claritate a ideilor cu care eram obișnuit, poate cu niște nuanțe în plus, se căsătorise și are și un fiu de cîteva luni, s-a născut tocmai cînd el ar fi trebuit să fie în China pentru implementarea unor sisteme de calcul. „În Siria am lucrat la punerea la punct a două sisteme de calcul pentru supravegherea centralizată și operativă a rafinării de la Banias. Am avut această șansă de a lucra la unul din cele mai prestigioase obiective industriale construite de țara noastră în străinătate. N-aș putea spune că m-am speriat cînd am aflat vestea; mă simteam pregătit și capabil, dar, oricum, am simțit un fior prin șira spinării: era o responsabilitate uriașă, să continui ceea ce colegii mei din Secția de cercetare de la I.P.A. făcuseră

pînă atunci fără reproș, mica noastră echipă succedînd altora, care lucraseră în faze precedente. Era de apărut un prestigiu — al institutului nostru și, implicit al țării. Totul a decurs cu bine, dar reține că eu am fost doar un membru al echipei, doar unul din mulții specialiști ai secției noastre care au pus la punct respectiva instalație automatizată. Mi se pare nedrept să neglijezi acest lucru”. (Același „Incorrigibil”: principii înainte de toate, cu o mică lecție educativă în pandant).

Acel an și jumătate a coincis cu finalizarea lucrării, inclusiv perioada de garanție și predarea la cheie a obiectivului. Înțeleg „printre rînduri” că n-a fost deloc simplu, dar trece cu ușurință peste problemele de specialitate. „Important era pentru noi să confirmăm prestigiul științei și tehnologiei românești, dar am înțeles de la început că nu ne puteam rezuma la condiția și statutul de specialiști. De aceea, toate echipele care au lucrat la Banias au dus o implicată activitate de promovare a spiritului de prietenie și colaborare care guvernează întreaga noastră politică externă — și trebuie să spun că ne-am străduit să facem cit mai bine acest lucru. O dovadă e că, odată cu limbajele de programare și celelalte probleme de specialitate, personalul arab pe care-l instruiam a învățat și românește. Iar la încheierea lucrării, conducerea siriană a rafinării și departamentul de calcul au trimis în România o scrisoare de apreciere și mulțumire pentru întreaga activitate depusă de specialiștii noștri la punerea în funcțiune a acelei rafinării”.

Fără să fi trecut prea mult timp de atunci, „episodul Siria” a rămas undeva, în amintire. Au urmat alte „plecări”, adesea la niște sesiuni de lucru ale unor comisii de specialitate de colaborare internațională, dar fundamental pentru viața și preocupările sale a rămas întot-

nimic nu-i mai presus

deuna ceea ce face în cadrul secției I.P.A. de cercetări în domeniul utilizării sistemelor de calcul în conducerea proceselor tehnologice. Acum gândurile îi sînt conectate la conceperea unuia din cele mai complexe sisteme de conducere a proceselor de producție, este responsabilul acestei lucrări, care vizează automatizarea la un nivel ierarhic superior a unor sisteme distribuite de conducere a proceselor de producție prin microcalculatoare. Sistemul la care lucrează va fi aplicat pentru prima dată la Fabrica de telescoape — dar și de-astă da-

tă e zgîrcit în detalii, lasă, o să mai discutăm, îmi zice.

Seara târziu, abia ne despărțim, mă pomenesc cu un telefon de la el. Îmi spune că „n-ar fi etic” să scriu numai despre el, în fond a fost doar o roțiță din angrenajul complex al intervenției științifice și tehnologice românești la realizarea acelei impunătoare rafinării. Încerc să-l lămuresc că am înțeles acest lucru, dar nu pare convins. Așa a fost întotdeauna bunul meu fost coleg Antoniu Malczanek.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Interurban 910 și un vis împlinit

La acest prefix răspunde Slobozia și Amara. Dar și Lehliu Gara... În ciuda faptului că este bucurăstean, Ioan Grozav și-a petrecut aproape toată viața la Lehliu și Mongolia. Este puțin trecut de cincizeci de ani, dar vîrsta și-o ascunde cu discreție. Este coordonatorul unității de confecții din Lehliu care aparține de fabrica „Crimul” din Capitală. Nu este inginer dar toată lumea i se adresează așa. Ar fi putut termina de mult facultatea, dar viața l-a împins pe alte căi, nu i-a dat răgazul. Dar asta nu l-a împiedicat să fie unul din cei mai buni specialiști în ceea ce privește confecțiile. Totul a pornit dintr-o mare necesitate, își aminteste Ioan Grozav, ca la Lehliu să se facă o fabrică de confecții care să dea posibilitatea femeilor să muncească. În '68, cînd s-a hotărît acest lucru, nimeni nu-și imagina că, în timp, produsele de aici vor cucerii multe piețe ale lumii. Produsele care se modelează aici, ajung pe piețele din întreaga Europă și chiar din America, Canada și mai departe. Dar să începem cu începutul. Cu aproape douăzeci de ani în urmă, în niște spații

exploatare a mașinilor. I-am învățat pe mongolezi să tricoteze, să confecționeze și să finiseze confecțiile. Munceam zile întregi de dimineață pînă a doua zi. Era în joc nu prestigiu meu, ci ceva mult mai scump: prestigiul țării. S-au devansat termene de punere în funcțiune. S-au montat mașinile și s-a început lucrul pe baza documentațiilor noastre... Și, după patru ani, oare cînd au trecut?, am terminat totul. Ne-am strîns mîinile, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit. În drum spre țară mi-am amintit de Lehliu. Începusem să-mi pun o serie de întrebări. Și, numai după câteva zile (îmi ziceam atunci), m-am dus la Lehliu. Se făcuseră salturi mari. Dar mai era încă destul de lucru. Asta se petrecea în '77. Erau cam 600 de muncitori, doi maștri și doi tehnicieni și se făceau cam 300 000 de bucăți tricotate. Fusesem numit coordonatorul secției de aici și calculasem că în câteva luni termin totul și mă reîntorc acasă. Au trecut cele câteva luni și n-am mai vrut să plec. Am început să iubesc Lehliu. Am găsit teren ca să mă realizez... Prima grijă a fost să calificăm oamenii. Procesul de calificare a durat cel mai mult și a fost cel mai greu de realizat. În momentul de față avem la Lehliu trei șefi de ateliere, un șef de secție, un maștru electrician, unul de întreținere, 12 maștri în confecții și trei tehnicieni merceologi. Și fiindcă tot sîntem la acest capitol al cifrelor, mai trebuie să spun că, în momentul de față, confecționăm tricotate în valoare de câteva zeci de milioane. Facem cam 300 de sortimente pe an. Asta în situația în care, pe an, schimbăm de două sau de trei ori întreaga gamă de produse. Al doilea program la care s-a lucrat a fost acela de a sistematiza fluxul tehnologic în scopul utilizării judicioase a spațiilor de producție și, seînțelege, de creștere a productivității. Cum? Făcîndu-se programe pentru calculatoare.

Ce mai avem de gînd? Multe. Un atelier de executat șablonuri, să punem în funcțiune o bucătărie de coloranți, să montăm o imprimerie bine dotată tehnic, să ne modernizăm depozitul de produse finite și, firește, să păstrăm în continuare piețele din alte țări ale lumii. Fiindcă de la Lehliu, chiar prin gara cu același nume, produsele noastre se duc către toată lumea... Și, o zice în încheiere Ioan Grozav, viața mea s-a petrecut aici, la prefixul 910, după ce patru ani am vizitat la Lehliu tocmai din Mongolia... vis împlinit.

SORIN POSTOLACHE ■

— Se zice că la scurtă vreme după ce ați fost numit director ați plecat la Timișoara, în delegație, și trecînd pe la constructorii care tot așteptau să ridice o hală în această întreprindere ați ascultat de ce erau inevitabile alte amînări iar după aceea ați cerut o coală de hîrtie și prin minuta încheiată pe loc i-ați delegat de orice răspundere. E adevărat ce se zice?

— E adevărat. Nu mai puteam aștepta, n-avea rost să mai pierdem timpul.

— Și se mai zice că un inginer de la această întreprindere vă tot trăgea de mîncă să nu luați o asemenea hotărîre ce putea fi plătită scump.

— Cu asta eu nu sînt de acord. De ce să ne temem? Cu teama în suflet nu se poate înfăptui nimic. Cine se teme e mai bine să nu plece de-acasă, nu-i așa? Dar chiar și-acasă, dacă-i cade lustra-n cap sau își prinde degetul în ușa? Cit privește hotărîrea aceea, e sigur că dacă noi am fi gresit iar i avuți cine să vină în urmă și să repare greșeala noastră.

— Cînd vi s-a încredințat conducerea întreprinderii de construcții metalice Bocșa s-a zis că dumneavoastră, tovarășe inginer Victor Creangă, reprezentați „ultima variantă de director”.

— Asta era valabil în ziua aceea. În oricare zi, de-atunci încoace, s-ar fi putut impune altă „variantă”. Totul e posibil și totul e de dorit spre binele întreprinderii. Hotărîrea de-a încheia minuta aceea cu niște constructori timișoreni cu care, de altfel, în alte împrejurări, am colaborat destul de mult, era doar un mijloc de-a încerca să ne facem datoria, atîta tot, eu așa am crezut iar astăzi nu am motive să cred altfel. Cert este că de-atunci întreprinderea noastră a început să-și construiască în regie proprie. În ce mă privește, asta n-a însemnat nici că mă aruncam să inot într-un bazin fără apă și nici că m-aș fi aruncat într-un bazin cu apă fără să știu să inot. De meserie sînt inginer constructor. După ce-am absolvit facultatea, tot la Timișoara, mai mulți ani am lucrat pe șantierul de investiții ale acestei întreprinderi. Avem, așadar, o anumită experiență. Și mai important chiar decît experiența mea a fost faptul că întreprinderea noastră e o întreprindere mare, puternică și avînd prin chiar profilul ei de fabricație multe posibilități de a-și duce singură la capăt anumite investiții. Prin urmare, aproape că este de neînțeles cum s-ar produce în curtea acestei întreprinderi minunea ca niște constructori, de data asta chiar din județul nostru, Caraș-Severin, să tot muncească șapte ani la ridicarea unei cantine, și tot să n-o ducă la bun sfîrșit. În schimb încercam să ne convîngă că în sala cantinei n-ar fi necesare și ventilatoarele. Așa că într-o zi ne-am hotărît, tot prietenește, să renunțăm la serviciile lor și-am terminat singuri, și destul de repede, această cantină cu care am putea, chiar să ne și lăudăm că este foarte frumoasă.

— Ziceați că la început ați lucrat la investiții. Ce-ați lucrat?

— Eram angajat al întreprinderii dar am fost detașat în lotul de constructori ce executau lucrările primei etape de dezvoltare a acestei întreprinderi. De la 12 mii tone, Bocșa trebuia să ajungă la 50 de mii tone de construcții metalice pe an. S-au construit atunci o termocentrală, hala de utilaj greu, cu poduri rulante de 100 de tone, și hala de debitare-pregătire cu o suprafață de 10 000 metri pătrați. După încheierea acestei etape aș fi vrut să plec mai departe

cu constructorii, pe alte șantiere, eram tînăr și munceam mult și câștigam bine dar tocmai cînd mă hotărîsem să cer transferul trebuia să începă construcția podului de la Giurgeni-Vadu Oii și am fost pus să răspund de secția unde s-a făcut podul acesta. Apoi am ajuns să răspund de compartimentul producție, pe cînd întreprinderea prelucra fabricarea încărcătoarelor în vraf și saci pentru ciment și fosfați, poate le-ați văzut prin porturile noastre, ca și macaralele de 5 și 16 tone, pentru cheirile acestor porturi, sau macaralele plutitoare de 10 și 25 de tone, cum se văd la Giurgiu sau Turnu Severin. Tot aici, la Bocșa, au fost făcute multe dintre podurile de peste Canalul Dunăre-Mare Neagră, cele de la Cernavodă, Medgidia, Valea Dacilor sau Nazarcea, și se vor mai face încă două rutiere și două de cale ferată pentru canalul cel nou, Poarta Albă — Midia — Năvodari.

— Un munte de metal căruia îi datei formele rezultate din riguroase calcule ingineresti! Dar alina metalul cînd prelucrați aici creează parca impresia că, nu știu cum, dacă zici Bocșa parca dai cu pumnul în masă.

— Sigur că toate aceste construcții metalice grele se fac din metal mult. Acesta e specificul

Oamenii de lingă un munte de metal

fabricației noastre dar adevărul este că noi știm prea bine că nu trebuie să irosim nimic din materia prețioasă cu care lucrăm. Dimensiunile adeseori uriașe ale produselor noastre nu presupun nicicum că grija față de gospodărirea materialului cu care lucrăm ar fi mai slabă decît în întreprinderi ale căror produse, tot din metal, sînt de dimensiuni mai mici. Eu îndrăznesc să spun că noi croim metalul așa cum un croitor de lux lucrează o stofă scumpă.

— Dar asta înseamnă că aveți oameni, s-ar putea crede, tot unul și unul.

— A fost unul dintre visurile mele, mărturisesc, ca întreprinderea aceasta să ajungă să aibă muncitori foarte buni. Iar întîmplarea că la 13 decembrie 1982 am fost numit director m-a ajutat ca visul acesta să izbîndească, în linia mari.

— Cum ați procedat la începutul acestei, cum ziceți dumneavoastră, întîmplări?

— La început n-am făcut nimic. Cîteva săptămîni am lăsat lucrurile să curgă, treceam pe la întreprindere și semnam niște hîrtii, atîta tot, și după ce unii obosiseră tot făcînd presupuneri despre ceea ce se va întîmpla iar pînă la urmă se relaxaseră văzînd că nu se întîmplă nimic, imediat după revelion, pe 3 ianuarie '83, spre surpriza lor mi-am luat rolul în serios. Acela a fost prima zi cînd, sper, mi-am meritat retribuția ca director. În ziua aceea am pornit să sparg gheața. Era o gheață groasă iar eu eram îndeajuns de bine cunoscut în întreprindere încît să se știe că nu-mi pasă dacă se va întîmpla să alunec pe ea. În anul acela au plecat 1100 de

oameni. Nu i-a dat nimeni afară. I-a dat atară doar lipsa de profesionalism și indisciplină lor în același timp, am avut grijă să angajăm oameni care erau cit mai aproape de ceea ce se înțelege printr-un muncitor destoinic și conștiincios. În 1985 n-a mai fost nevoie să plece decît 170 de oameni, ceea ce e foarte puțin dacă ținem seama de numărul total al celor ce lucrează în întreprinderea noastră. Și eu rămîn la părerea mea că s-a schimbat ceva, foarte important, în viața întreprinderii, din moment ce înainte absenții nemotivate se numărau cu sutele pe zi iar acum abia dacă sînt cîțiva. În fiecare dimineață mi se aduce fișa de la personal cu nemotivații iar dacă numărul lor trece de 10—15 persoane problema începe să devină gravă iar măsurile nu întîrzie.

— Și totuși, sper că nu greșesc, din cîte am observat lumina nu bombăne în urma dumneavoastră iar oamenii vi se adresează cu dezinvoltură, fără nici un fel de teamă, ba chiar într-un fel anume din care s-ar putea înțelege că sînteți un personaj simpatic în viața acestei întreprinderi.

— Un meseriaș bun, cinstit și conștiincios nu are să se teamă de nimeni și de nimic. Oamenii aceștia știu prea bine că eu tocmai pe ei m-am bizuit atunci cînd mă străduiam ca lingă ei să vină muncitori la fel de buni și de disciplinați. Ei știu foarte bine că un muncitor cu asemenea calitate este, la urma urmei, tot atît de director în această întreprindere pe cît sînt eu, deocamdată. Oamenii se simt cu adevărat stăpîni ai acestei întreprinderi și răspunzători de onoarea și destinul ei. Acesta e un drept sînt al lor, dar un asemenea drept nu se cuvenea să-l aibă și trîntorii care au înțeles că pînă la urmă e mai bine să ne părăsească. Nu cu cei din urmă, ci cu cei dinții am izbutit să trec cu pălăria neșifonată printre-o încercare cînd sorții mei de izbîndă ședeau pe mușche de cuțit.

— Despre ce e vorba?

— Chiar la începutul anului 1983, cînd se văzuse limpede că unul dintre visurile mele este ca întreprinderea aceasta să aibă numai meseriași buni, am primit o comandă care trebuia executată într-o lună. Pentru India, pentru un combinat de prelucrare a minereurilor de la Mangalore, urma să facem o serie de construcții metalice destul de dificile, cu un grad mare de precizie, capabile să lucreze în regim de temperaturi ridicate, de aproximativ 400 grade Celsius. Era, la urma urmei, și testul de căpătîi prin care s-ar fi văzut dacă „ultima variantă ca director” din vremea aceea fusese o soluție pimerită sau nu. Am reușit să executăm comanda la termen, am încercat un tren de 16 vagoane cu furnitura respectivă, de pe urma căreia nu ne-a venit niciodată vreo reclamație, iar trenul a ajuns la timp în portul Constanța. Am respirat ușurat, dar n-am uitat niciodată că succesul se datorase nu celor ce veneau din două în două zile la serviciu ori care își cunoșteau meseria pe jumătate.

— Înțeleg că aveți o stimă nemărginită pentru cel care-și cunoaște perfecțiunea meseria.

— Așa e. Iar dincolo de cuvinte, stima aceasta înseamnă strădania noastră de-a asigura în permanență frontul de lucru astfel încît oamenii să-și poată lua retribuțiile integral. Noi n-avem niciodată goluri de producție. Dimpotrivă, avem atît de multe de făcut aici, în întreprinderea noastră.

DUMITRU ELIADE ■

care existau s-a hotărît să se facă o fabrică de confecții patronată, de către unitatea „Crimul” din Capitală. Pe vremea aceea Ioan Grozav era șef de secție în București. A primit sarcina de a califica 30 de muncitori. Munca a fost grea și migăloasă, o zice Ioan Grozav. Ceea ce se încerca era de mare curaj. Un singur atelier de confecții fără specialiști, mi se părea, o recunoaște deschis, o chestiune fără nici un sens. A face aici, în inima Bărăganului, o fabrică de confecții părea să aibă dimensiunile unui vis rupt în totalitate de realitate. Dar ceea ce am remarcat atunci au fost oamenii. Doreau să facă acest lucru și acesta era faptul cel mai important. Și, pînă la urmă, s-a reușit... Dar, continuă Ioan Grozav, eu nu m-am bucurat, prea mult de realizările de la Lehliu. A trebuit să plec, primînd sarcina de a pune la punct o fabrică de confecții la Ulan Bator. Am plecat cu o valiză crezînd că am să stau două-trei săptămîni. Am plecat în '74 și m-am întors în '77. Am stat patru ani. Am luat-o, ca și la Lehliu, de la zero. Am început cu măsurătorile de amplasare a fabricii. Oamenii ne așteptau și cred că de aceea am rămas atîta timp. Am făcut proiectarea și studiile de tehnologie, urmate de cursuri de

Mă numesc Stanciu Sebastian, lucrez în cadrul I.P.L.F. Calafat, jud. Dolj și mi s-a încredințat sarcina să răspund de problemele de export.

Apelez la publicația Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru o mină de ajutor, pe care am observat că de multe ori, revista o dă oamenilor muncii din unități economice în a-și rezolva necazurile ce-i frîmîntă. Eu vin cu rugămintea următoare:

Întreprinderea noastră, cu profil de prelucrare a legumelor și fructelor, trebuie să expiedieze la beneficiarii externi, o serie din produsele de conserve care se bucură de apreciere nu numai pe piața in-

Cînd se poate simplu, de ce complicat?!

ternă ci și pe cea externă. În vederea ambalării acestor produse, folosim cartoane speciale care sînt lîpîte cu aracet produs de Combinatul Chimic din Craiova — la o distanță de circa 100 km de unitatea noastră.

Pînă în acest an, pe baza repartiției emisă de organele în drept, ridicam adevzul respectiv direct de la Craiova și puteam efectua livrările la beneficiarii în timpul cel mai scurt posibil. Din acest an, prin măsurile luate la nivelul ministerelor aprovizionării tehnico-materiale și al industriei chimice, aracetul se distribuie

numai din depozitul MATMCGFF cu sediul Filaret — București, distanță de peste 350 km și numai prin mijloace auto.

De curînd, noi am trimis un delegat să intervină la conducerea depozitului respectiv pentru a elibera o delegație cu care să ridicăm adevzul repartizat de la Combinatul Chimic Craiova. Șeful acestui depozit (MATMCGFF) pe nume Tăuflu, i-a scris pe ordinul de deplasare următoarele: „Nu se emite delegație pentru ridicarea directă de la producător. Livrările se fac din depozit la BATMAGA... 01.04.1986”.

Cum prin aceasta, noi în-

țîmpinăm mari greutăți în procurarea acestui adevz, indispensabil livrării de mărfuri la export, vă rog să inserați în coloanele revistei apelul nostru, ca cele două ministere, și anume cel al Aprovizionării Tehnico-Materiale și cel al Industriei Chimice, să găsească soluția eficientă și din punctul de vedere al beneficiarilor de repartiții, iar adevzul în cauză să fie expediat la unități, prin mijloace C.F.R., și în timpul potrivit, care să înlesnească unităților exportatoare livrarea mărfurilor către beneficiarii externi la termenul stabilit prin contractele economice.

SEBASTIAN STANCIU

De mai mulți ani, de prin 1965, prof. univ. dr. ing. Petre Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice, este directorul Stațiunii centrale de cercetări pentru cultura plantelor pe nisipuri, cu sediul în Dăbuleni Dojului. De și mai mulți, de prin 1963, este cadru didactic, peritorand rapid, dar fără să „ardă etapele”, draconele ierarhii ale școlii superioare, până la titlul de profesor. O zi pe săptămână e al Craiovei, ca să predea știința vieii și vinului la Facultatea de horticultură din Bănie; în celelalte zile, fără excepție, fără pauze, ori cu pauze sumare (cînd e chemat la diferite foruri, congrese, consfătuiri etc. dedicate agriculturii sau științei agricole), fără duminici, uneori fără nopți, e al stațiunii din Dăbuleni. Al problemelor ei totdeauna prăsnante, ardente, stringente, complexe, diverse, disperse. (Să, notăm de la început, este singura stațiune din România care se ocupă de chipul în care nisipurile pot să concureze cernoziomul; e, în același timp, o stațiune întinsă, călărind pe vreo 3000 de hectare; și e unica, în cadrul amintitei Academii, cu „profil complex”, cercetînd și producînd de toate, de la grîu și porumb la viță-de-vie, de la cartofi la tomate și pierșici, de la fin la tutun, de la floarea-soarelui la seacă și soia etc., etc.). L-am întrebat odată pe profesor — era într-o amiază de toamnă, pe moșia stațiunii se culegea porumbul și interlocutorul era prins pînă peste cap în febra campaniei suverane a anului —, l-am întrebat trăind spaima că n-o să-l mai găsim legiutele ore de muncă, pentru un supliment de date, și vrînd, în același timp, să-i respectăm odihna prea necesară: „Unde vă găsim după lucru?” „La lucru!” ne-a răspuns. Nimic mai firesc, lucrul domniei-sale e creația, iar creația nu cunoaște rigorile orarului curent. Un împătimit al acestei creații, devenită cauza unei vieți. Își poartă cei 60 de ani, impliniți la sfîrșitul acestui martie, cu acea rară și necăutată distincție proprie savantului-creator de valori, care n-are vîrstă, are doar vîrstă creației, pe care ireparabila goană a timpului pare s-o ocolească și s-o respecte; și cu acea pură incandescentă — foarte tonică pentru cei din jur — erupție de vitalitate, de tinerete parcă mereu constantă, proprie omului care, de cînd se știe, trăiește lîngă pămînt, respiră sănătatea și tinerețea veșnică a pămîntului. S-a născut la țară, a absolvit acum 36 de ani o facultate despre pămînt (horticultură, specialitatea viticultură), și, ori pe unde l-au purtat vremurile, valurile, tot cu picioarele pe pămînt a călcat, tot viața pămîntului i-a fost viață.

Spuneți-ne, stimabile tovarășe profesor — îl rugăm —, care mai e viața pămîntului la Dăbuleni? Dar în țară? Unde-i merge pămîntului bine, unde nu? Și de ce?

Dv. mă invitați, vine ușor amuzat răspunsul, la o adevărată prelegere. Haideti să-i lîmțim obiectul, căci „viața pămîntului” înseamnă chiar viața agriculturii noastre, deci un întreg și amestec prin complexitate univers de probleme, greu de epuizat într-o discuție tipografică. V-aș propune să vorbim, tovarășe reporter, despre **calitatea pămîntului**, căci, nu vă spun desigur o noutate, totul începe de aici. Pămîntul nu se regenerează, cum cred încă unii, chiar de la sine. Ca orice organism din univers, el se naște, crește, se dezvoltă, trece, moare, există deci provizoriu, curgînd spre un inexorabil viitor; și numai omul, prin plantele cu care-l cultivă și prin felul în care-l lucrează, îi poate asigura calitatea, îi poate asigura viața spornică. Pe scurt, socotelile cu pămîntul sînt simple: nu-i dai, nu-ți dă. Dacă-i iei șapte piei fără să-ți pese, dacă nu-i oferi stimulentele care să-i înțețească zelul de a produce, pămîntul devine indiferent, uituc, zgîrcit, sărac, inapt să-și mai plătească anualele datorii, lipsit fiind de orice putere, ca și un om hrănit doar cu promisiuni sau iluzii. Savanții care au avertizat, și nu de ieri, asupra acestui pericol, au apărut inițial ca niște sumbri profeti, puși să incurce bugetele statelor și să servească subiecte metafizice oamenilor politici la micul dejun. Nimeni nu-i credea pe cuvînt, fiindcă nimeni, fără să-i fie pusă piclea în joc, nu-i dispus să creadă niște prorocii care nu privesc imediat sacrosanctă-i persoană, ci umanitatea. Astfel de cazuri s-au întîmplat și la noi (vezi, de exemplu, avertismentele lui Gh. Ionescu-Sisești, ale lui Mircea Moțoc și ale altor savanți privind alarmantele fenomene de eroziune a solurilor); și e

bine că azi, luîndu-se act, în sfîrșit, de niște crude adevăruri în acest domeniu, procedăm în consecință, prin măsuri radicale. Încă o remarcă, înainte de a vorbi despre starea la zi a calității pămîntului nostru. Este vorba de o veche, de o prea frumoasă și romantică legendă, cea a pămîntului românesc-gură de rai, din care ar izvorî bogății cu nemiluita. Această legendă trebuie revizuită, pusă în acord cu geografia noastră reală. E drept, România e așezată la o răscruce a Terrei ce înlesnește agricultura. Valurile de grîie din stînga Dunării prin care au trebuit să inoate, rupîndu-și drum cu lăncile, oștenii lui Alexandru cel Mare, plecat din Pella în prima sa expediție războinică, ne dau, chiar hipertrofiată de folclor, o imagine a marii fertilități a acestor locuri. Dar nu a tuturor, doar a unora dintre ele. Căci în aceeași Romînie a noastră solurile sînt variate, cernoziomul alternează cu podzolul, lunca ferilă cu nisipurile, ca să nu mai vorbim de terenurile dispuse în pantă, supuse de veacuri unui necrutător proces de eroziune. Deci, destule soluri cu rodnice deloc faimoasă, scăzută funest și prin opera distructivă a omului. Adică prin agricultura parcelară a trecutului, ce consuma rezervele de humus ale pămîntului pînă la sleire (amintii-vă acele arături „din deal în vale”, care urmau fișile de ogor ale oamenilor și care duceau la „spălarea pămîntului” odată cu topirea zăpezilor sau cu ploile primăverilor!). Dacă un astfel de proces ar fi continuat, și fără transformarea socialistă a Romîniei și a agriculturii ei ar fi continuat, am fi ajuns, nu exagerez, la soluri ca de Sahară sub umbra Carpaților! Calitatea pămîntului nostru a suferit enorm și din pricina abuzivelor defrișări de păduri, vezi cazul Vrancei, care și astăzi luptă din

la sub un pogan pe cap de locuitor; de unde datorită imperioasă de a-l face mereu mai bun, mai spornic, dîndu-i ce-i trebuie și, evident, respectînd ce i-a dat natura. O plenară care pentru noi, slujitorii agriculturii, a rămas istorică. Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1971, expres consacrată folosirii pămîntului, un program de o unică anvergură, programul național funciar, întregite cu măsuri de o amploare și o complexitate fără rivalități în trecut — și, după știința mea, fără rivalități ori cu puține rivalități pe planetă — au cuprins acest pămînt al nostru într-o perspectivă de facere și refacere echivalentă cu o adevărată renaștere. Stăvilirea eroziunii de pe terenurile în pantă, de pildă, prin terasări, prin plantații de pomi și viță-de-vie, prin lucrarea pămîntului pe „curbele de nivel”, prin crearea de debusee pentru surplusul de apă provenit din zăpezi și din ploile abundente etc., s-a făcut în această epocă la ample dimensiuni geografice și conform unei strategii științifice, atent gîndită și atent pusă în operă. Amintii-vă cercetările în acest sens întreprinse la Perieni, în tînutul Vasluiului, prin anii '75-'76, din inițiativa și sub veghea directă a secretarului general; sint cercetări în urma cărora s-a hotărît înființarea, în județele cu terenuri în pantă, a 32 de așa-numite „perimetre-etalon”, înglobînd între 300-400 și 2000-3000 de hectare, veritabili centri magnetici ai noului în materie. Amintii-vă și experiențele științifice, declanșate din aceeași inițiativă înaltă, pentru fertilizarea podzozolurilor din nordul țării (zona Satu Mare) și din sud (zona colinară Pitești-Slatina); experiențe care, la fel, s-au extins, căpătînd statutul practicii curente pe zeci și zeci de mii de hectare și ducînd la recolte, vezi Scornicești, care le concurează

intins pe 36000 de hectare); s-au experimentat cu răbdare tot felul de vegetale acclimatizabile pe nisipuri (numai soiurile de viță-de-vie aduse sub lupa cercetătorilor noștri au fost peste 1000!); s-au făcut, vă dați seama, foarte multe încercări, reveniri, rețeturi, redimensionări ale cercetărilor, cu grija ca balanța negării aproximațiilor și a confirmării faptelor exacte să funcționeze tot timpul, neobosit. S-a urmărit, potrivit recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care ne-a și onorat cu vizita sa de două ori, în 1972 și 1981, selectarea speciilor vegetale apte să valorifice cel mai bine nisipurile și stabilirea tehnologiilor necesare proliferării acestor specii. Am vizitat mai multe „Sahare” ale planetei, din Ungaria, Bulgaria, Franța, U.R.S.S., S.U.A., Israel, dar o concepție de fertilizare care s-o concureze pe cea a noastră — prin amploare, complexitate și în același timp caracter unitar, decis programatic și eficient dirijat la nivel național — încă nu-i de găsit. N-o spun doar eu, o spun numeroșii specialiști străini care ne-au fost oaspeți. Avem azi bucuria să putem raporta că am pus la punct nu mai puțin de 26 de tehnologii pentru plantele acclimatizabile pe nisipuri și că aplicăm cu succes aceste tehnologii. Producem în stațiune recolte-record de grîu și porumb, de legume (mai ales de tomate și ceapă, plante iubitoare de căldură, deci de „Sahară”), de fructe (anul trecut am dat 6000 kg de caise la hectar), de struguri (din care preparăm și vinuri „patent propriu”, ca „Rosul de Dăbuleni”, „Roșioara de Oltenia” sau „Albul de Bechet”); producem, după cum ați observat, chiar și fin, plantă cu gust de munte și de izvoare reci, aducînd deci muntele și izvorul în desertul torid al sudului oltenesc. Drept pentru care, pen-

tensiv. Pe scurt, putem folosi întregul potențial energetic al soarelui, cu toate beneficiile urmări ce decurg de aici. Vorbesc, firește, de nisipurile de la noi, nu-i cazul celor din țările nordice sau din sudul extrem, unde temperaturile coborîte sau excesive sugrumă fotosinteza plantelor. Iată deci că nisipurile, la noi, la români, reprezintă o șansă, o veritabilă șansă pentru agricultură! Tot aici o să vă rog să notați că nisipurile s-au relevat drept cele mai generoase, da, chiar așa, notați chiar așa, cele mai generoase soluri nu numai pentru plantele din colecția — „clasică” de acum — a stațiunii, dar și pentru multe altele, pentru bumbac, pentru arahide, pentru plante medicinale și aromatice, pentru... Ajunge însă, exemplele sînt prea multe, nu mai încap în carnetul dv.

...Vă mulțumim, tovarășe profesor, dar îngăduiți-ne să vă amintim că ne-ați rămas dator cu un răspuns. Vă întrebam, țineți minte, și despre suferințele calității pămîntului, care sînt ele și care le este cauza. Și v-am mai întrebat ceva. Ceva despre oameni. Cine sînt oamenii cu care ați transformat nisipurile, cu care ați transformat Dăbuleni într-o stațiune-pilot a noului în agricultură?

Stațiunea noastră, tovarășe reporter, a debutat cu cițiva oameni. Cu un grup de entuziaști (vreo cinci înși, acesta a fost „colectivul” începutului!), care și-au părăsit niște rosturi constituite de profesie și de viață și au venit aici ca s-o ia de la capăt, cu bucuria pionieratului. I-au urmat, în timp, alții, la fel de entuziaști, înhărmîndu-se la eforturi aspre, căci opera de pionierat întreprinsă aici a însemnat căutări, frămîntări, dileme, trudnică cheltuială de zile și nopți, zbatere pentru nou, pentru cucerirea lui; a însemnat și așeză, și eroism, Dăbuleni nefiind o sală capitonată, cu rafturi de cărți și fotolii comode, ci o moșie de 3000 ha de nisip, spulberată de toate vînturile. Cei veniți aici n-au cerut însă, pentru „sacri-ficiul” lor, dreptul la vreun „bene merenti” material sau moral, n-au cerut recompense, funcții sau titluri. Titlurile au venit de la sine, încoronîndu-le truda și căutările. S-au format în stațiunea noastră — rețineți cifra, cred că spune ceva! — nu mai puțin de 26 de doctori în științe. Dar cea mai mare satisfacție a cercetătorilor noștri — întrebați-i, și o să v-o mărturisescă ei înșiși! — e tocmai contribuția lor, entuziasta și competentă lor contribuție la progresul agriculturii noastre. Și mai e de notat, v-am mai spus-o și cu alți prileji, că implicarea cercetătorilor noștri în marea operă a fertilizării nisipurilor e de bătăte lungă, e cu gîndul la viitor. Dovadă, faptul că ei sînt și profesori, profesori în toată regula, nu oaspeți ocazionali, profesori cu „normă”, cu ore de curs precis stabilite, la Liceul agricol din Dăbuleni, formînd viitoarele cadre, viitorii lor colaboratori într-o incintă de muncă și de creație în care și-au investit pasiunea vieții.

Cit privește „suferințele” calității pămîntului, dv., ziaristii, ați tot scris despre asta. Că ele persistă, e altă poveste. Țin minte un articol din „Flacăra” dv., etalat pe o întreagă pagină de revistă. Un interviu cu profesorul C. V. Oprea, de la Institutul agronomic din Timișoara, care punea sub grea acuzație abuzul de îngrășăminte chimice, atît de novic pentru sănătatea pămîntului. E o realitate, așa cum o realitate e și abuzul de erbicide, „soluție” comodă pentru agronomi, dar care adesea strică structura solului. S-ar mai putea vorbi și despre alte excese, despre prea multe altele, din păcate, vezi irigațiile „lacomă”, adică supralicitînd cu apă, care duc la sărăturarea pămînturilor, vezi și culturile duble semănate „la risc”, pe terenuri care țin numai de mila ploii. Orice stimulent dat pămîntului, iarăși nu spun o noutate, trebuie astfel gîndit încît să fie primit, și nu respins, deci însușit de natură, ca un gest care-i prelungește geniul. Noi, români, am pătruns în natură, de cînd ne știm, prin integrare, deci nu bruscînd-o, ci aliînd-o demersului muncii, iar talentul nostru cel mare ar fi să păstrăm tocmai această știință de a ne integra. De fapt idealul ar fi să lucrăm ca și natura, la fel de durabil și la fel de atent ca ea. Ce ziceți, ar fi posibil? Eu zic că ar fi!

ILIE PURCARU ■

PETRE BANITĂ:

„Cu natura, socotelile sînt totuși simple: nu-i dai, nu-ți dă!”

greu cu consecințele imenselor goliști provocate cîndva de toapoare nesăbuite. Aici, în sudul Olteniei, în plină împărăție a nisipurilor (în „Sahara olteană”, cum i-ați zis dv., reporterii), niște oameni de binc, e vorba iarăși de savanți ca Ionescu-Sisești și de silvicultorii pe care ei și i-au asociat, au încercat într-un timp să refacă solurile aride, mai exact să oprească proliferarea lor. Sint aici, în sudul oltean, peste 200000 de hectare de nisipuri, multe din ele „zburătoare”, nisipuri care, răscolite de vînt, se napustește peste cîmpuri ca o ploaie de apă tare, arzînd semănăturile pînă la rădăcini. S-a încercat deci, din inițiativa oamenilor de știință și cu eforturile silviculturilor, să se oprească expansiunea nisipurilor prin plantații de salcîm. Se ajunsesse la sfîrșitul veacului trecut la un teritoriu împădurit de vreo 40000 de hectare, alcătuit în epocă cel mai mare masiv de salcîm de pe continent; un baraj ferm în calea furtunilor de nisip, totodată un rai melifer și un magnet al ploilor. Dar a intervenit în timpurile mai noi acea campanie, desigur nobilă în intenții, de „cucerire a noi spații pentru agricultură”, care a dus la defrișarea unei mari părți din amintitul masiv. Numai aici, în zona Dăbulenilor, au fost golițe de arbori peste 3200 de hectare. Nisipurile, rămase fără străjeri, au reînceput să-și facă de cap, lacătul ploilor s-a închis, seceta a redevenit endemică, procesul de degradare a solului s-a întînit.

Ce s-a făcut în ultimele două decenii pentru **calitatea pămîntului** nostru ar fi iarăși un subiect de prelegere, de șir de prelegeri, pe care, repet, o conversație ca a noastră nu le poate încăpea. **Epoca Nicolae Ceaușescu** ne-a readus în memorie — prin însuși cuvîntul celui ce o numește cu numele său — acel înalt adevăr, prea multă vreme neluat în seamă deși striga prin toți porii acestei vetre, că **pămîntul este principala noastră avuție**, temelul nostru, nădejdea noastră de dănuire. Și că acest pămînt — tot secretarul general al partidului ne-a amintit-o — nu e de pampas ori de prerie, fără hotar sau cu hotare pierdute în nebuloasele zărilor, ci restrîns

pe cele ale stațiunilor de cercetări. Nu mai vorbesc de îngrășămintele chimice, a căror producție a sporit în progresii accelerate și care, administrate corect, ridică fertilitatea pămîntului la cote de nevisat altădată.

Ce voiam să vă spun, tovarășe reporter? Că pămîntul acesta al nostru e totuși bun, e un pămînt generos și mai ales răbdător, mai răbdător decît se poate închipui. Pămîntul nostru răbdă multe, răbdă mult, răbdă adinec. I-a răbdat pe cei ce l-au spoliat, pe lacomi, pe răi, pe cotropitori, pînă cînd tot el i-a înghițit. I-a răbdat și pe cei ce n-au știut să-l lucreze, să-i țină și să-i sporească vîlga. Dar dacă nu venea epoca de acum, cu grija ei față de el, cit ar mai fi putut răbda?

Să luăm, iată, cazul nisipurilor. Spre deosebire de alte soluri, de cele podzolice sau de cele de pe terenurile în pantă, care au totuși o anume „calitate”, o anume fertilitate, nisipurile, de cînd se știe, au fost socotite drept soluri „născute moarte”, inapte pentru agricultură, ca unele a căror sărăcie în materii organice atinge limita cea mai de jos. Dacă veneați la Dăbuleni cu ani în urmă v-ați fi trezit într-un peisaj de Sicilie sau de Corsică, alb de nisip, ars de soare, cu poci puțini, doar salcimi și ceva corodoși, iar rest viță-de-vie, plantată în șanțuri adînci, ca să fie ferită de vitregia acelor pustiitoare furtuni despre care vă vorbeam adineaori. Porumb mai deloc, legume la fel. Peste toate, un insidios și tenace proces de degradare continuă a unui pămînt deja degradat „prin naștere”, șters de agricultori din registrele cu promisiuni pentru piine. Începînd din anul Congresului al IX-lea al partidului, urmînd indicațiile secretarului general, stațiunea noastră a pornit ofensivă pentru fertilizarea „Saharei oltene” (ulterior, și a celorlalte zone de nisip ale țării). S-au plantat perdele de arbori în calea furtunilor, s-au „fixat” și s-au „modelat” dunele de nisip, s-au captat izvoare, revărsate apoi în canale de irigații (ele însele, aceste canale, fiind obiectul unor asidue cercetări, în temeiul cărora s-a construit ulterior Sistemul Sadova-Corabia,

trău prima oară, s-a dezvoltat pe nisipuri zootehnia, au apărut rase înalt productive de animale, care la rîndu-le fertilizează solul.

Dar, vă spuneam, stațiunea noastră e investită cu sarcina rezolvării „problemei nisipurilor” la scara întregii țări. Sarcina e în plină înfăptuire, 170000 de hectare au și fost făcute apte pentru recolte. Pînă în 1995 vor fi peste 400000 de hectare, deci evasitate totală nisipurilor din România. Academia de științe agricole a și elaborat, în acest sens, un program, întemeiat pe Directivele Congresului al XIII-lea al partidului, pe indicațiile secretarului general, și aici ar trebui să adaug că sintem printre puținii în lume care transpunem, în ce privește înrodnicirea nisipurilor, o concepție unicat în realități-unicat, desfășurate pe teritorii gigantice. Vă citesc o întrebare în ochi, o întrebare legitimă, la care mă grăbesc să vă răspund. Da, uriașele eforturi în acest domeniu își scot, cum se zice, banii, și încă repede, ba chiar cu o impresionantă dobîndă. Așa aspră dar firească socoteală cu natura, după care nu poți să iei fără ea mai întîi să dai — să dai mai ales hărnicie, nu numai bani —, a funcționat, desigur, și aici, obligîndu-ne la un răspuns chibzuit la somațiile: cit dăm, cum dăm? Am dat înțeles, ca să primim bogat. Căci nisipurile, vă rog să rețineți, sint soluri de viitor, poate chiar solurile viitorului. Aici, pe nisipuri, e raiul soarelui, al luminii și al căldurii, condiții ideale pentru plante (firește, în circumstanțele irigații, ale îngrășării solului, ale respectării tehnologiilor de cultură), eliberînd din pămînt resurse adesea surprinzătoare. Iată, de pildă, grîul. Ca să dea rod, el trebuie să immagazineze un număr de ore de strălucire a soarelui și un număr de grade de temperatură, vreo 2000. Nisipurile îi oferă mai mult, deci după culesul lui mai rămînd disponibile niște grade, pe care le putem valorifica prin alte culturi. Putem obține pe nisipuri două-trei recolte pe an, una de boabe și cel puțin una de masă verde (ultima îngrășînd și pămîntul, dăruindu-i azot, sporindu-i așadar calitatea!), deci putem practica o agricultură eficientă, în regim in-

A sosit timpul sa ne ocupam de firul de iarbă așa cum o facem cu bobul de grâu.

Aceasta e părerea profesorului dr. doc. C. Bărbulescu de la Institutul Agronomic „N. Bălcescu” din București, care-și motivează comparația :

— Este evident că pentru a asigura creșterea efectivelor de animale, la nivelul cerut de actualele nevoi ale economiei românești, trebuie să sporim într-un ritm rapid și producția vegetală. Or, sursa cea mai importantă pentru asigurarea necesităților de furaj e reprezentată de pășuni. Statisticile arată că România deține peste 4 milioane de hectare de pășiți permanente, ceea ce reprezintă 30% din totalul terenului agricol și aproape 20% din suprafața totală a țării. Ne aflăm printre primele țări din Europa din acest punct de vedere și, fără îndoială, o asemenea șansă naturală e păcat să nu fie valorificată în cel mai înalt grad. De aceea, trebuie să dăm o mare atenție decât până acum potențialului productiv al pășiților și folosirii acestei surse de prim ordin pentru dezvoltarea zootehniei. În plus, trebuie spus că aproximativ 80% din cele 4 milioane de hectare de pășiți se află în zone și pe terenuri care nu pot căpăta o altă utilizare, mai eficientă, în agricultură. E vorba de dealuri, de fânețele de la munte, de pășunile din zonele alpine. Și încă un amănunt semnificativ : pășiștile reprezintă cel mai important mijloc de consolidare a terenurilor împotriva eroziunii solului, plantele perene care intră în compoziția lor reținând o mare cantitate de apă.

— Recent, la Institutul Agronomic „N. Bălcescu” a fost organizată o sesiune științifică având ca subiect : „Tipologia pășiștilor — baza tehnologiilor pentru creșterea producției”. Vreți să ne spuneți cu ce rezultate s-a încheiat ?

— Au participat specialiști din toată țara la această sesiune. N-aș vrea să intru acum în amănunte de strictă specialitate, dar pot să vă spun că s-a ajuns la un consens științific în ce privește clasificarea tipologică a pășiștilor din țara noastră. Pe această bază urmează ca în

scurt timp să fie elaborată o lucrare amplă, instrument de lucru extrem de util și chiar indispensabil pentru toți cei chemați să gospodărească un patrimoniu atât de divers. Căci condițiile naturale foarte diferite din țara noastră, începând cu altitudinea zero (malul mării) și terminând cu piscurile cele mai înalte din Carpați, diversitatea solurilor, a formelor de relief, a particularităților climatice, determină o foarte diferită compoziție floristică a pășiștilor. O asemenea diversitate are, bineînțeles, implicații practice. De la o zonă la alta diferă soluțiile optime. Lucrarea de care vorbeam va pune în evidență tocmai acest fapt, îmbinarea caracteristicilor vegetației, a condițiilor staționare în care aceasta se dezvoltă, cu cele mai bune moduri de întreținere și de exploatare a pășiștilor.

— Am aflat că eforturile re-

Print-o exploatare corectă a pășiștilor se poate valorifica de pe fiecare hectar, în actualele condiții, cu cel puțin 30% mai multă iarbă sau fin.

L-am rugat pe dr. ing. Vasile Cardașol, directorul Institutului de cercetare și producție pentru cultura pășiștilor (cu sediul la Brașov), a cărui opinie am citat-o mai sus, să ne precizeze în ce direcții sint orientate preocupările specialiștilor brașoveni, acum. Institutul a fost creat, cum se știe, în 1981. „Să fie oare prea devreme să vorbim despre rezultate ?” — am întrebat.

— Consider că nu. În principal ne-am axat pe trei direcții.

Prima : ameliorarea și crearea de soiuri noi. Până acum am reușit să omologăm patru soiuri de graminee perene care au o

rală a potențialului productiv al pășiștilor noastre. Și acum vă rugăm să concretizați, să dezvoltați, cu argumente practice, ideea pe care o susțineți și pe care ați mai expus-o, de altfel, în presă, că numai prin exploatarea corectă a pășiștilor se poate valorifica de pe fiecare hectar, în actualele condiții, cu cel puțin 30% mai multă iarbă sau fin.

— În primul rând trebuie spus că în practica actuală există discrepanțe foarte mari între, cum se spune în limbaj tehnic, încărcătura de animale de pe pășiștile ușor accesibile și cele montane. Dacă la ses și în unele zone de deal, mai ușor accesibile, această încărcătură este exagerat de mare, ducând la nerespectarea unor reguli elementare de pășunat, în schimb sint pășiștile la munte, mai greu accesibile, care an de an rămân neutilizate, ajungând din această

unele practici pe care le considerăm greșite. Desigur, cind vremea e frumoasă, iarbă cosită poate fi lăsată să se usuce pe loc. Sub acțiunea razelor soarelui, conținutul de apă din plante ajunge astfel la 15—17%, iarba transformându-se în fin și putind fi depozitată fără pierderi. În anii mai bogăți în precipitații, însă, e mai recomandabilă, după părerea noastră, depozitarea în silozuri. Se intră în pășuni, uneori, prea devreme, fapt ce duce la epuizarea plantelor sau se pășunează excesiv. Și într-un caz și în altul are loc o proliferare a speciilor nevaloroase de iarbă, care diminuează calitatea pășunii, ceea ce se resimte în anii următori. Menținerea pină toamna tîrziu a animalelor pe unele pășiștile constituie, de asemenea, o eroare. Dacă se procedează astfel, nu se dă posibilitate plantelor, în special speciilor valoroase, să-și acumuleze substanțe de rezervă care, apoi, le conferă rezistență la ger, pe perioada iernii, pentru reluarea unui nou ciclu biologic de primăvară. Tot atât de nociv pentru pășiștile este și intratul cu animalele, pe ploaie. Atunci, pămîntul fiind ud, copitele animalelor distrug iarba.

— Și o ultimă întrebare. Ce se așteaptă de la potențialul productiv al pășiștilor, în urma aplicării rezultatelor cercetării și printr-o folosire judicioasă a pășunilor și finetelor ?

— Potențialul natural, datorită unor factori limitativi (exces de umiditate, aciditate crescută a solului, eroziune, altitudine), este în jur de 6 tone de masă verde la hectar, în condițiile în care nu intervenim în nici un fel. Acest potențial poate fi mult sporit. Dovadă rezultatele obținute, ca urmare a măsurilor luate, în ultimii ani. Trebuie să ajungem la 20—25 de tone de masă verde la hectar ca să putem vorbi de un rezultat pe măsura posibilităților. Și nu mai puțin pe măsura nevoilor economice naționale, care are în cele 4 milioane hectare de pășiști o bogăție virtuală, ce poate deveni, repede și sigur, una adevărată, spre binele nostru al tuturor. E ceea ce ni s-a cerut, de altfel, prin sarcinile stabilite de conducerea partidului privind creșterea potențialului productiv al pășiștilor

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Pășiștile în atenția specialiștilor

cente ale cercetătorilor s-au oprit asupra obținerii unei cantități cit mai mari de sămînță de trifoi alb.

— Într-adevăr. Și nu întimplător. Această plantă reușește să crească sub copita animalului și vrea să vadă în permanență soarele. Ea este foarte bună fixatoare de azot, calitate care o face extrem de valoroasă pentru pășuni și finete. Să vă dau un exemplu. Un teren semănat și cu trifoi alb și cu aceeași producție de furaj folosindu-se în loc de 300 de kilograme de îngrășămint de azot numai 100 de kilograme. Căci diferența e asigurată de trifoiul alb. Cercetările recente întreprinse de specialiștii noștri au demonstrat că, în condițiile în care se asigură un procent de 15—30% de trifoi alb, se asigură și un aport de azot între 100—150 de kilograme la hectar. Deși ridică încă o serie de probleme legate de producția de sămînță, trifoiul alb a ocupat un spațiu amplu în referatele susținute la sesiunea științifică, el constituind una dintre plantele cele mai prețioase la care se poate apela pentru înobilarea pășunilor și finetelor.

capacitate mai mare de producție, duc la îmbunătățirea calitativă a furajului și au o rezistență mai mare la boli și dăunători. A fost realizat și omologat întiul soi de trifoi alb românesc „Măgurele I”. Anul trecut am mai predat pentru testare și omologare patru soiuri, iar anul acesta urmează încă trei. Testarea acestor soiuri pe terenuri experimentale, comparativ cu altele străine, a dovedit că în condițiile țării noastre ele sint mai bune, mai productive.

A doua direcție de preocupări : am realizat și am propus Ministerului Agriculturii să fie extinse, generalizate în producție, cinci tehnologii bine fundamentate, testate cu rezultate foarte bune în mai multe unități.

În fine, a treia : ținind cont de unele neajunsuri legate de producția de sămînță în țară, institutul s-a profilat și pe producerea de sămînță de graminee și leguminoase perene. Anul trecut, unitatea noastră de la Timișoara a reușit astfel să asigure întregul necesar de sămînță de trifoi alb.

— Să sperăm că aceste rezultate le vom vedea și la scara 1/1, exprimate în sporirea gene-

pricină să iasă, practic, din patrimoniul pastoral al țării. În această situație se află peste 500.000 de hectare, care, fiind neutilizate, se acoperă cu masă lemnoasă nevaloroasă de cele mai multe ori. Cu alte cuvinte, are loc un fenomen de autodegradare, ceea ce se întimplă și cu fânețele necosite, care se acoperă cu mușuroaie și arbuști, iar pentru repunerea în valoare a suprafețelor respective ar trebui, mai tîrziu, investiții foarte mari. De aceea, trebuie intervenit acum. De altfel, și în cazul încărcării exagerate cu animale a pășiștilor ușor accesibile avem de a face cu o degradare a lor. În concluzie, animalele trebuie folosite ca principal ameliorator al pășunii. Iată de ce credem că există o cerință obiectivă a mutării centrului de greutate al zootehniei spre zone de deal și munte. Aceasta nu înseamnă să creștem mai puține animale la ses, ci să nu lăsăm ca la munte atita iarbă să se usuce în zadar pe pășuni și atitea fînețe să rămînă necosite. Trebuie să folosim condițiile naturale existente, care în absența unei bune valorificări se degradează.

Aș vrea să mă refer acum la

Fiecare luciu de apă să producă pește!

Pescar adevărat nu-i cel care prinde peștele, ci mai cu seamă cel care îl crește!

Nu știu dacă printre semnele emblematice ale Brăilei a figurat cumva, cindva și peștele.

Corăbiile da, au figurat și figurează încă.

Brăila mai excela însă, printre altele, și în pește.

Mai zic unii că și în fete frumoase!

E firesc să nu mai fie atita pește : bălțile de odinioară, multe zeci de mii de hectare de luciu de apă, au fost desecate, defrișate pădurile, indiguite suprafețele, transformate în cimpii mănoase, pe care se cultivă cerealele, porumb, soia, toate cu producții mari încit au adus unor unități agricole, unor mecanizatori sau agronomi titlul de Erou al Muncii Socialiste.

Ținind însă la o mai veche tradiție, brăilenii vor să aibă în continuare și pește. „Vinează” prin bălțile care au mai rămas, pe cele mai sărace le transformă în crescătorii, suprafețele sărăturate, destul de mari în Bărăgan, sint indiguite, inundate, unele transformate în erezării, altele în crescătorii piscicole.

— Noi, zice Constantin Tache, inginer, șeful Fermei piscicole „Tudor Vladimirescu”, pescuim în două bălți : în Lutu Alb, pe 350 hectare și în Seaca, pe o sută hectare de luciu de apă. Dar preocuparea de căpetenie, atit a noastră cit și a celor de la întreprindere, este de a mări suprafețele cu luciu de apă, de a pune în valoare acele suprafețe sărăturate, pe care, deocamdată, nu se mai poate practica agricultura. Așa stind lucrurile, în toamna trecută, cind s-a terminat de amenajat, am mai populat cu 65 tone de puiet încă o baltă : Esna. Are 230 hectare luciu de apă. Era un izlaz sărăturat. Am făcut lucrări terasiere, canale drenoare și diguri și am inundat-o cu apă din sistemul de irigații. Acum, în primăvară, cind va începe să se dezvolte și hrana naturală din apă, peștele va începe să se hrănească mai bine.

Constantin Tache are 30 de ani, a absolvit facultatea de piscicultură la Galați și se și pricepe și are și dragoste pentru această meserie. Dovadă că a venit aici, la ferma asta unde nu se prea face planul, a venit să dezlege misterul, după cum zice el. Adică să vadă, să cerceteze de ce nu cresc produc-

țiile de pește. „O cauză e certă, zice : n-am avut furaje, nu am avut o structură necesară a materialului piscicol. Neavind puiet de crap, am introdus mai mult singur, iar acesta fiind suprapopulat nu a atins ritm normal, planificat, de creștere. Trebuie să mai fie, însă, și alte cauze : din primăvara asta imi propun să cercetez dacă nu cumva de vină e și salinitatea, unele microelemente, dacă nu cumva solul degajă ceva”. Sigur că, dacă și-a propus astfel de scopuri, Constantin Tache le va atinge. Cercetarea lui este însă cu atit mai necesară, cu cit întreprinderea piscicolă Brăila are un plan mult mai mare de dezvoltare, de noi amenajări, mai ales începind cu acest al 8-lea cincinal : planul întreprinderii aproape se va dubla. La o astfel de dezvoltare, pescuitul devine nu numai industrie, ci și știință. Iar știința mai ales aici, unde se lucrează cu material viu, și unde nu poți greși decit o dată, și unde greșeala nu se mai poate repara, știința trebuie să fie foarte exactă, adică adevărată știință. De această dezvoltare va beneficia în continuare chiar și ferma „Tudor Vladimirescu” : ea va fi sporită cu încă două bălți, în suprafața de aproape două sute de hectare, în zona Vultureni.

— Vor mai exista și alte posibilități de extindere a luciului de apă ? îl întreb.

— În Insula Mică, nu departe de Brăila, se va amenaja un complex de pepiniere, pentru puietul necesar populației acestor bălți. Mai e o baltă, lângă Movița Miresii, dar are apă sulfurată, nu e bună pentru piscicultură. Poate ar trebui să se vadă dacă apa respectivă, sulfuroasă, nu e bună pentru băi, pentru tratamente.

Dar, în concordanță cu cerințele noastre actuale, fondul

piscicol trebuie să se exploateze mai ales intensiv. În această direcție trebuie orientate și cercetările, toate preocupările piscicultorilor. Sigur, pentru asta e nevoie de luare în calcul și de asigurare a tuturor elementelor care concură la sporirea producțiilor de pește : fondul piscicol, adică balta, peștele, adică materialul biologic, în structuri optime, hrana, adică furajele și nu în ultimul rind pescarii, forța de muncă. Despre aceste elemente am mai vorbit cu ocazia altor articole, dar aici, la „Tudor Vladimirescu”, ni s-au relevat și alte aspecte :

— Nouă ni se repartizează, pentru a amenaja crescătorii, solurile sărăturate, mlăștinoase. Trebuie să orientăm cercetările, zice interlocutorul nostru, spre cunoașterea mai bună a acestor soluri, a compoziției lor, a influențelor lui asupra materialului viu. Apoi, apa în condițiile actuale e destul de poluată : trebuie să găsim și aici o soluție. Cea mai eficientă ar fi respectarea de către toți a Legii protecției mediului înconjurător.

— Singura specie adaptată mai bine noilor condiții, mediului subacvatic a devenit, se pare, carusul, specie inferioară însă : dvs. curățați bălțile de caras sau le populați cu caras ?

— Într-o baltă, o crescătorie, un piscicultor care se respectă ar trebui să aibă următoarea structură de specii : crap în proporție de 70 la sută, și specii chinezești în proporție de 30 la sută. În realitate, piscicultura se confruntă cu o mare invazie de caras, mult mai rezistent în condițiile acestui mediu poluat, ale iernilor noastre, ale lipsei de hrană. Carusul, chiar și în aceste condiții, are o prolificitate foarte mare. El e însă un răpitor, o specie, așa cum spuneți, inferioară, mo-

tive pentru care în unele țări este distrus. Noi, presați de balanța furajeră am cam diminuat crapul. Și, neavind încotro, adunăm și carusul, ba în unele bălți îl și populăm. În bălțile din sudul Dunării cam 30 la sută din producția de pește o reprezintă carusul, cred.

— Cu ce se hrănește carusul ?

— Pînă la un an e planctonofag ; apoi devine un omnivor, rimă ca porcul, mănîncă absolut tot.

— Cu ce supliniți deficitul de furaje ?

— Încercăm cu gunoi de grajd, îngrășămint chimice, dejecții de bovine și de păsări — toate devin un fel de furaj natural, ajută dezvoltarea planctonului, condiții în care se dezvoltă foarte bine speciile chinezești.

— Fîndcă despre pescari am mai vorbit, lipsa lor se simte pretutindeni, să discutăm, în continuare de mecanizare !

— Avem și noi agregate de furajare. Am administrat astăvară peste 400 tone de dejecții de animale care au intrat efectiv în hrana crapului. Noțiunea de mecanizare trebuie, însă, înțeleasă în sens mai adecvat pentru fiecare baltă. Dacă pentru furajare s-a făcut ceva, în domeniul pescuitului, al tehnicii pescuitului lucrurile au rămas acolo unde sint de, totdeauna : pescuim cu același năvod, cu aceleași bărci, în schimb cu pescari mai puțin pregătiți.

— S-ar putea pescui altfel ?

— În primul rind printr-un drenaj eficace : prin acumularea peștelui în canale drenoare sau în gropi de pescuit. Cind scade apa dintr-o baltă, peștele se agită, caută să iasă și el, și introducînd un curent de apă proaspătă, peștele se adună aici, de unde, printr-un sistem adecvat de preluare, sortare și încărcare, îl poți prinde mai

ușor. Eu am încercat asta și vreau să generalizez sistemul. Mai ales că el se practică în unele bălți din Delta Dunării. Munca pescarului devine, astfel, mult mai productivă.

— Există riscuri în piscicultură ?

— Mai multe decit în alte domenii : o greșeală de tehnologie te poate costa pînă la 50 la sută din producție ; adică îți planifici să crească producția de șapte ori și ea crește de trei ori și jumătate. O administrare greșită de îngrășămint organice sau chimice poate duce la diminuarea producției de pește sau chiar la compromiterea unei bălți.

— Lucrurile astea trebuie să le cunoască numai inginerul sau și pescarul ?

— În primul rind pescarul ; nu în minuțiozitatea lor, dar măcar în mare. Un pescar trebuie să știe, să vadă cam care e starea de fapt a unei bălți : după culoarea apei, mirosul ei, transparența ei, modul cum se mișcă peștele, după multe alte semne. Și un pescar bun știe asta. El e tot timpul pe apă, ajunge să citească balta ca pe o carte. Acești pescari sint tot mai rari. Ei au dispărut în majoritatea lor odată cu marile bălți. Va trebui, însă, să pregătim alții la fel de buni sau chiar mai buni. Se poate, ni se impune asta !

Ni se impune față de piscicultură un mai mare simț de răspundere. Marile bălți au dispărut, dar lipsa lor, așa cum ne sugerează inginerul Constantin Tache, nu mai poate fi un permanent lament. Unde e dragoste pentru meseria asta multimilenară, unde e înaltă profesionalitate, unde e responsabilitate și disciplină, s-a putut constata, lucrurile stau mai altfel, adică mult mai bine, producțiile de pește sint cele care s'inscrise în plan. Unde lipsesc aceste calități umane, lipsește și peștele ! Sau, ca să nu pară prea categorică afirmația noastră, să nu creadă unii pescari că n-am văzut cum arată ala un somn, ori că n-am fost înțepați la deget de un ghiborț, ori mușcați de vreo știucă, vom spune atunci că lipsa acelor calități umane vor dijmu măcar producția de pește. Și atunci paguba continuă să fie tot mare.

N. GRIGORE MĂRȘANU ■

— Ce mod de adresare să aleg: tovarășe profesor, tovarășe director sau tovarășe academician?
 — Ziceți-mi, direct, tovarășe profesor. Nu vă formalizați.
 — Ei bine, tovarășe profesor, am să încep prin a vă face o mărturisire. Un coleg de-al dumneavoastră, tot o somitate a medicinei, m-a înlinit mai deunăzi și, dintr-una în alta, mi-a spus: „nu-s rele interviurile dumitale. Le conduci bine, dar știi să-ți alegi și interlocutorii, dintre cei mai spumoși. Încearcă, de pildă, cu Anastasatu și-o să te convingi că nu va ieși mare lucru!” Ce părere aveți?
 — S-a referit probabil la faptul că nu sint un expansiv. Că nu mă omor vorbind, mai ales despre mine, preferind să scriu. Mi-a repugnat totdeauna cordialitatea guralivă și n-am căutat să fiu calăuză pentru nimeni împotriva voinței lui. Nu m-am băgat, ca să spun așa, în sufletul nimănui.

— Iar eu încerc acum să mă bag în al dumneavoastră, nu?

— Da, cam așa faceți, dar mă tem că n-o să reușiți. Cetatea e bine apărată!

— Nu fiți chiar așa sigur! Cum se explică faptul că azi, când e duminică și când e ora 12, vă găseșc în clinică?

— Simplu: aici e locul meu. De mai bine de 40 de ani, fie duminică, fie altă sârbătoare, fac același lucru: vin la 7 dimineața și, cu o pauză de două ceasuri, la prinz, plec la 9 seara. Părerea mea e că un profesor trebuie să citească mai mult decât un student. El trebuie să fie la curent cu tot ce-i nou și, în plus, trebuie să aibă o viziune cuprinzătoare, să acopere toate ramurile specialității care, azi, se interferează și se suplinesc mai mult ca altădată.

— Și totuși, când am intrat, nu citeați, scriați ceva. Ce?

— Împreună cu doctorul Cristian Didilescu, pregătesc o carte despre sindroamele respiratorii post-tuberculoase.

— De unde, tovarășe profesor, numele de Anastasatu?

— Tata era originar din Corabia, unde m-am și născut. Mama, din Craiova. Când am împlinit un an, ne-am mutat la Rimnicu Vilcea, pe care îl consider al doilea oraș de baștină și de care mă leagă virsta copilăriei și a primei tinereți. Acolo am absolvit liceul, având noroc de profesori pricepuți.

— Care e cea mai duiosă amintire din acei ani?

— Cu timpul, toate amintirile din liceu devin duiosă. Și-apoi, pe cine să intereseze povești atât de vechi?

— De care dintre foștii profesori vă mai aduceți aminte?

— De Nicu Angelescu de română, de Petre Drăgoescu de latină, de alții. La literatură și la latină am fost tare. „Vides ut alta stet nive candidum / Soracte, nec iam sustineant onus / Silvae laborantes geluque / Flumina consisterint acuto...” Știți ce e?

— Lucrețiu?

— „Dissolve frigus ligna super foco / Large reponens atque benignus...” Horațiu. „Ad Talirarchum”. Dealtfel, după liceu, m-am orientat către Litere și Filozofie, la care am urmat 2 ani. După care, absorbit de medicină, m-am dedicat acestei meserii în aria căreia am crezut că pot fi mai util oamenilor, că pot face mai mult bine societății. Cultura umanistă, însă, mi-a dat, dacă nu gresesc, o înțelegere mai adâncă a vieții, mi-a lărgit orizontul. Ea a fost și este necesară oricărui intelectual.

— Ați crezut că puteți fi mai util?

— Cred și azi, cu toată ființa. Poate că-aș fi izbutit, în paralel, să continui și cu Literele, dar m-am lămurit repede că pentru medicină, dacă vrei s-o faci cu adevărat, ca știință și ca artă, nu-ți este de ajuns o viață. M-am devotat medicinei și, privind înapoi, nu-mi pare rău: cred că bilanțul este pozitiv.

— Dacă n-ați fi fost medic, ce-ați fi putut fi?

— Orice om care muncește poate reuși într-un domeniu sau altul. Munca e cheia: ea deschide orice poartă și e în stare să mute pină și munții din loc.

— E adevărat că ați cântat cindva, și încă bine, la vioară?

— Am făcut parte, ca violonist, din orchestra liceului și, mai târziu, din cea a medicilor, la Cluj.

Până într-o bună zi, când mi-am dat seama că, oricât aș fi de dotat, nu pot merge cu succes pe două drumuri. Păstrez și azi vioara, dar n-o mai folosesc. Decit să fii mediocre, la vioară, ca la oricare alt instrument, ori cînti, ori nu cînti, mai bine să nu fii deloc! Pe calea perfecțiunii, jumătățile de măsură nu duc nicăieri: dacă nu te simți capabil să dai totul, mai corect e să te tragi de-o parte și să lași locul altuia.

— Cui? Unuia mai talentat?

— Obligatoriu, unuia mai pasionat, mai muncitor și mai inteligent. În privința talentului, port și azi destule îndoieli: există el ca atare, în medicină vorbesc, sau provine din muncă, din perseverență?

— Puteți să și răspundeți?

— Cred că talentul trebuie privit ca rezultat al muncii.

— Aveți aici, pe perete, câteva fotografii îngâbenite de timp. Pe cine înfățișează?

— Clar. Cum era profesorul Daniello?

— O minte luminată, un caracter drept, un temperament cumpănit.

— A fost modelul pe care l-ați urmat?

— Modelul ca medic, ca profesor, poate. Modelul de om a fost însă tata, funcționar modest și cinstit, care ne-a inoculat nouă, celor 5 copii, respectul față de muncă. Ne-a învățat mai întâi să dăm, ba încă să

naștere cele dintii așezăminte specializate, între care și Spitalul de tuberculoză de la Filaret, care va ajunge, prin extinderile, construcțiile și modernizările din anii de democrație populară, centrul fiziologiei românești, forul metodologic al acesteia. Imediat după Eliberare, când schimbarea radicală a concepției privind ocrotirea sănătății s-a răsfrânt pozitiv și asupra fiziologiei și a combaterii tuberculozei, au apărut catedre de specialitate în facultăți și, în 1949, acest institut.

— Clar. Cum era profesorul Daniello?

— O minte luminată, un caracter drept, un temperament cumpănit.

— A fost modelul pe care l-ați urmat?

— Modelul ca medic, ca profesor, poate. Modelul de om a fost însă tata, funcționar modest și cinstit, care ne-a inoculat nouă, celor 5 copii, respectul față de muncă. Ne-a învățat mai întâi să dăm, ba încă să

un concurs de împrejurări favorabile, care asigură reușita unei acțiuni, îndeplinirea unei dorințe etc.

— Poate fi, nu cunosc. Norocul și-l face fiecare asudînd.

— Bătălia împotriva tuberculozei a înregistrat și înregistră progrese deosebite, dar ea continuă să preocupe: cum de medicina, tot mai redevabilă azi, n-a reușit să stîrpească această boală atât de veche?

— Tuberculoza continuă să fie, pretutindeni, adinc ancorată în populație. Cam 30-40 la sută din oameni, se apreciază, sint infectați. Nu-s bolnavi, dar pot deveni, slăbirea imunității antrenînd declanșarea bolii. De aceea se și acordă, pe plan mondial și la noi deopotrivă, o atenție specială prevenirii. E mai ușor să întrefii un organ sănătos decit să-l readuci, după îmbolnăvire, în starea inițială. În România, unde e în curs de derulare, încă din 1975, un vast Program național de prevenire și combatere

berculoză, bronhopneumologie, patologie respiratorie etc.) din R.F.G., Franța, R.D.G., Portugalia, Bulgaria; membru în colegiile de redacție al mai multor reviste de specialitate din țară și de peste hotare.

— Autor a peste 500 de lucrări științifice privind diagnosticul, patogenia, clinica, tratamentul etc. tuberculozei și al altor boli cronice ale plămînilui; 32 de cărți, monografii, cursuri, capitole în tratate etc.

— Medic emerit; distins cu ordine și medalii, între care Medalia de aur „Carlo Forlanini” a Federației italiene de luptă contra tuberculozei, Medalia „Robert Koch” a Societății de pneumologie din R.D.G., Medalia de onoare „J.E. Purkinje” a Societății medicilor cehoslovaci.

— Dumneavoastră vreți să mă speriați!

— Fumează, treaba dumitale, nu te pot eu opri să te sinucizi!

— Apropos: vă e frică de moarte?

— Am o virstă și o capacitate de înțelegere a vieții la care, în mod normal, nu te mai sperie nimic. Moartea e un fenomen natural, căruia nu i te poți sustrage. Totul e ca ea să vină cît mai tîrziu și cu cît mai puțină suferință.

— Credeți în oameni, tovarășe profesor?

— Am crezut totdeauna. Viața e ca un câmp: ce semeni, așa culegi.

— Ați circulat mult, de la Paris la Tokio și de la Mexico City la Cairo, de la Moscova la Buenos Aires și de la Alger la Sofia, v-au plăcut călătoriile, vă plac?

— N-am umblat niciodată de plăcere, ci numai cu treabă. În misiune, ca mesager al medicinei românești, al țării mele. Am fost și sint mîndru că, după puterile mele, am contribuit la întărirea unui prestigiu, tot mai repanosecut astăzi, pe întreaga planetă.

— Mă așteptam, ca să fiu sincer, să fiți un partener de discuție și mai incomed!

— Poate că m-ați prins într-o zi bună!

— Poate. Călmul dumneavoastră, această depărtare pe care o așezați, deliberat sau nu, între dumneavoastră și cel de vizavi, glacialitatea tonului niciodată ridicat sint, recunosc, eficiente și pot pînă la un punct inhiba. Să nu uit: vă energiați vreedată?

— Interesează asta?

— Totul interesează.

— Da, dar nu mă manifest. Tac și fierb în mine. Accept orice, mai puțin moștia și lipsa de înțelegere față de bolnavi, de durerile lor.

— Care e sfatul pe care l-ați împărtășit, prin acest dialog, colegilor dumneavoastră mai tineri?

— Să nu se mulțumească niciodată cu cît știu. Să muncească și să citească mereu. Să fie cetățeni adevărați ai patriei, în folosul căreia nici un efort să nu li se pară prea mare.

— Sinteti membru de partid din 1957. Ce credeți că a adus nou partidului comunistilor în viața țării, a oamenilor ei?

— Le-a redat oamenilor demnitatea, dreptul să se afirme, să se realizeze. I-a făcut, ca să zic așa, pe oameni mai oameni, acționînd cu poporul, pentru popor.

— Vă mulțumesc și vă doresc numai bine.

— Poate că nu l-ați căutat destul!

— Cu lucrurile foarte serioase, iar acesta e un lucru foarte serios, nu e de glumit. Fumatul face, anual, zeci de mii, sute de mii de victime, dar eu nu dezarmez și-mi păstrez optimismul. Cred că într-o bună zi, lumea se va trezi și va renunța să se mai omoare singură.

— Cite țigări sint permise?

— Nici una.

— Chiar așa? Nu puteți fi mai îngăduitor?

— Desigur, riscul sporește în funcție de numărul de țigări, dar și la 5 pe zi, tot fumător te numești! Unii se apără susținînd că fumează țigări mai slabe, dar și aceștia, vai, se amăgesc! Cei mai mulți pretind că nu se pot lăsa! Ciudat e că, la prima modificare pe electrocardiogramă, la primul semnal concret, pînă și cei mai înversunați se lasă! De ce? De frică! Chiar trebuie să ne scuture frica pentru a pricepe un lucru care e, iertați-mă, la mîntea cocoșului?!

— După cît timp poți abandona fumatul fără să suferi urmări grave?

— Se socotește că după 7 ani modificările sint ireversibile.

— Vă mulțumesc, mi-ați luat o piatră de pe inimă, eu fumez de vreo 15, așa că nu mi-ar mai servi la nimic să renunț!

— Renunțînd, scapi de alte amenințări: de infarct, de bronșita cronică obstructivă etc. Cît e sănătos, omul e și inconștient, neluînd în serios avertismentele și crezînd, fiecare, că i se poate întimpla un necaz oricui, numai lui nu! Apoi mai intervine și prejudecata: „păi dacă tata-mare a fumat pînă la 85 de ani, n-o s-o incurc tocmai eu, care n-am decit 50?” E o socoteală eronată, stupidă, care se plătește de regulă cu vîrf și îndesat.

— Dumneavoastră vreți să mă speriați!

— Fumează, treaba dumitale, nu te pot eu opri să te sinucizi!

— Apropos: vă e frică de moarte?

— Am o virstă și o capacitate de înțelegere a vieții la care, în mod normal, nu te mai sperie nimic. Moartea e un fenomen natural, căruia nu i te poți sustrage. Totul e ca ea să vină cît mai tîrziu și cu cît mai puțină suferință.

— Credeți în oameni, tovarășe profesor?

— Am crezut totdeauna. Viața e ca un câmp: ce semeni, așa culegi.

— Ați circulat mult, de la Paris la Tokio și de la Mexico City la Cairo, de la Moscova la Buenos Aires și de la Alger la Sofia, v-au plăcut călătoriile, vă plac?

— N-am umblat niciodată de plăcere, ci numai cu treabă. În misiune, ca mesager al medicinei românești, al țării mele. Am fost și sint mîndru că, după puterile mele, am contribuit la întărirea unui prestigiu, tot mai repanosecut astăzi, pe întreaga planetă.

— Mă așteptam, ca să fiu sincer, să fiți un partener de discuție și mai incomed!

— Poate că m-ați prins într-o zi bună!

— Poate. Călmul dumneavoastră, această depărtare pe care o așezați, deliberat sau nu, între dumneavoastră și cel de vizavi, glacialitatea tonului niciodată ridicat sint, recunosc, eficiente și pot pînă la un punct inhiba. Să nu uit: vă energiați vreedată?

— Interesează asta?

— Totul interesează.

— Da, dar nu mă manifest. Tac și fierb în mine. Accept orice, mai puțin moștia și lipsa de înțelegere față de bolnavi, de durerile lor.

— Care e sfatul pe care l-ați împărtășit, prin acest dialog, colegilor dumneavoastră mai tineri?

— Să nu se mulțumească niciodată cu cît știu. Să muncească și să citească mereu. Să fie cetățeni adevărați ai patriei, în folosul căreia nici un efort să nu li se pară prea mare.

— Sinteti membru de partid din 1957. Ce credeți că a adus nou partidului comunistilor în viața țării, a oamenilor ei?

— Le-a redat oamenilor demnitatea, dreptul să se afirme, să se realizeze. I-a făcut, ca să zic așa, pe oameni mai oameni, acționînd cu poporul, pentru popor.

— Vă mulțumesc și vă doresc numai bine.

„Cheia” profesorului Anastasatu: muncă și rigoare

Constantin Anastasatu; născut în 2 septembrie 1917 la Corabia; profesor doctor docent, șeful disciplinei fiziologie din I.M.F. București; director al Institutului de fiziologie; membru corespondent al Academiei R.S.R., membru al Academiei de Științe Medicale; președinte al Societății de pneumologie și fiziologie din România; membru titular al Uniunii Internaționale contra Tuberculozei (U.I.C.T.), consilier în Consiliul de Direcție al U.I.C.T., fost președinte al Regiunii Europa și membru în Comitetul Executiv al U.I.C.T.; membru corespondent, titular sau asociat al Societății europene de pneumologie, al Societății „Europae Physiologiae Clinicae Respiratoriae”, al societăților (de tu-

Primii profesori Marius Nasta și Leon Daniello, au fost maestrul mei, mai ales Daniello, cu care am lucrat zi de zi 14 ani, de la care mi-am însușit cunoștințele de bază în specialitate. Al treilea e un francez, și el șef de școală, Etienne Bernard de la Spitalul „Laennec” din Paris, care ne-a vizitat Institutul în 1968, dedicîndu-ne „ma pensée tres amicale”. L-aș mai include pe lista mentorilor care au avut o înrîurire deosebită asupra evoluției mele pe Francisc Rainer, de la care am luat, cît am putut, sistemul de gîndire biologică și dialectică. Fără să fiu vanitos, aș îndrăzni să afirm că formația mea, ca și a altora, firește, se întemeiază pe întreaga experiență dobîndită de fiziologia românească, din care fiecare și-a însușit ce i s-a părut mai bun și ce i s-a potrivit. Vreau să spun că sursele au fost foarte numeroase. Marile noastre școli de fiziologie, care aveau să pună bazele acestei specialități în accepțiunea ei modernă, au apărut între cele două războaie, la Cluj și la București, animate fiind de Daniello, elevul lui Hațieganu, și, respectiv, de Nasta, care i-a continuat pe Cantacuzino și Lupu. Cîte nume, atîția titani!

— Facem puțină istorie, tovarășe profesor?

— În medicina populară se cunosc leacuri străvechi rezervate bolii de plămîni, răspîndită sub numele de oftică, ohtică sau hectică, termeni folosiți prima dată de Dimitrie Cantemir în „Istoria hieroglică”. De la bun început, fiziologia, adică boala care sleiește, din greacă, a fost considerată contagioasă, „vătămătoare de obște”. Autoritățile din Craiova, de exemplu, au interzis în 1785 vînzarea la mezat a obiectelor unui negustor morț „cu bănuială de oftică”, pe motiv că, rețineți frumusețea exprimării, „împărtîndu-se la mai multe mîini cu vînzare se pricinuieste molișseala”. Boala deci exista, fiind întinsă, atîngînd o mortalitate urbană, în a doua jumătate a secolului trecut, de 400 la 100 000 de locuitori, fără însă ca ea să fie privită ca o problemă specială de sănătate a populației. Multă vreme, cam pînă la apariția Societății pentru profilaxia tuberculozei, în 1901, bolnavii erau tratați cînd se putea, unde se putea și cum se putea. Abia la începutul secolului au luat

dăm fără a aștepta răsplăți imediate. Datoria era sfîntă pentru el. Părerea mea e că formarea se realizează în familie și se perfecționează în societate, în relațiile cu oamenii. Startul devine un rol important, poate chiar decisiv. Cei 7 ani de-acasă...

— N-ați moștenit pasiunea pentru oifre, tatăl dumneavoastră fiind, dacă am înțeles bine, contabil. Așa-i?

— Doar în sens mai larg, pentru că îmi place să cred că am fost, sint și voi rămîne un adept al rigorii. Un soldat al ei.

— Asta nu v-a obosit?

— M-am străduit totdeauna să nu fiu mai prejos decit înaintașii și decit colegii din alte părți. Preocuparea mea centrală a fost să-mi fac cît mai bine treaba. Puteți fi sigur, asta nu obosește niciodată.

— Cînd ați fost ultima dată la o nuntă?

— Acum 35 de ani, la nunta mea! N-am nici o remușcare că alții nu mă socotesc, și nu mă socotesc nici eu, un om de societate. Recunosc: n-am avut niciodată timp de petreceri. Mi-au ajuns bolnavii, institutul, lucrările, asistența tehnică în teren, catedra, congresele etc. Profesia mi-a umplut existența și nu-mi pare rău. Dacă ar fi s-o iau de la capăt, la fel aș proceda, fără ca asta să însemne că n-am fost și nu sint capabil de prietenie și de dragoste. Nu le-am risipit însă, e drept, ci le-am incredințat cu zgîrcenie, numai celor care le-au meritat cu adevărat.

— După ce criteriul, tovarășe profesor?

— Chiar cu riscul de a părea plictisitor, se cuvîne să repet: după muncă, după seriozitate, după pasiune, după abnegație. Fără să fiu dur, pe studenți i-am tratat totdeauna colegial, întrebați-i, prostia și invidia m-au indignat.

— Nu considerați că uneori invidia, ala a făcut, ala a realizat, să fac și eu, să realizez și eu, poate stimula?

— A nu se confunda cu emulația, care e altceva. Invidia e, orice haină ar îmbrăca, peiorativă.

— Credeți în noroc?

— Ce-i norocul?

— Dictionarele zic că o întimplare neașteptată sau

berculoză, bronhopneumologie, patologie respiratorie etc.) din R.F.G., Franța, R.D.G., Portugalia, Bulgaria; membru în colegiile de redacție al mai multor reviste de specialitate din țară și de peste hotare.

— Autor a peste 500 de lucrări științifice privind diagnosticul, patogenia, clinica, tratamentul etc. tuberculozei și al altor boli cronice ale plămînilui; 32 de cărți, monografii, cursuri, capitole în tratate etc.

— Medic emerit; distins cu ordine și medalii, între care Medalia de aur „Carlo Forlanini” a Federației italiene de luptă contra tuberculozei, Medalia „Robert Koch” a Societății de pneumologie din R.D.G., Medalia de onoare „J.E. Purkinje” a Societății medicilor cehoslovaci.

— Dumneavoastră vreți să mă speriați!

— Fumează, treaba dumitale, nu te pot eu opri să te sinucizi!

— Apropos: vă e frică de moarte?

— Am o virstă și o capacitate de înțelegere a vieții la care, în mod normal, nu te mai sperie nimic. Moartea e un fenomen natural, căruia nu i te poți sustrage. Totul e ca ea să vină cît mai tîrziu și cu cît mai puțină suferință.

— Credeți în oameni, tovarășe profesor?

— Am crezut totdeauna. Viața e ca un câmp: ce semeni, așa culegi.

— Ați circulat mult, de la Paris la Tokio și de la Mexico City la Cairo, de la Moscova la Buenos Aires și de la Alger la Sofia, v-au plăcut călătoriile, vă plac?

— N-am umblat niciodată de plăcere, ci numai cu treabă. În misiune, ca mesager al medicinei românești, al țării mele. Am fost și sint mîndru că, după puterile mele, am contribuit la întărirea unui prestigiu, tot mai repanosecut astăzi, pe întreaga planetă.

— Mă așteptam, ca să fiu sincer, să fiți un partener de discuție și mai incomed!

— Poate că m-ați prins într-o zi bună!

— Poate. Călmul dumneavoastră, această depărtare pe care o așezați, deliberat sau nu, între dumneavoastră și cel de vizavi, glacialitatea tonului niciodată ridicat sint, recunosc, eficiente și pot pînă la un punct inhiba. Să nu uit: vă energiați vreedată?

— Interesează asta?

— Totul interesează.

— Da, dar nu mă manifest. Tac și fierb în mine. Accept orice, mai puțin moștia și lipsa de înțelegere față de bolnavi, de durerile lor.

— Care e sfatul pe care l-ați împărtășit, prin acest dialog, colegilor dumneavoastră mai tineri?

— Să nu se mulțumească niciodată cu cît știu. Să muncească și să citească mereu. Să fie cetățeni adevărați ai patriei, în folosul căreia nici un efort să nu li se pară prea mare.

— Sinteti membru de partid din 1957. Ce credeți că a adus nou partidului comunistilor în viața țării, a oamenilor ei?

— Le-a redat oamenilor demnitatea, dreptul să se afirme, să se realizeze. I-a făcut, ca să zic așa, pe oameni mai oameni, acționînd cu poporul, pentru popor.

— Vă mulțumesc și vă doresc numai bine.

OVIDIU IOANIȚOIA

Partidului și patriei cîntare

Aidoma Meșterului Manole

Oricit s-ar căuta în estetica ultramodernistă argumente pentru o anti-literatură, un anti-erou și o anti-artă, în genere, sau pentru o scriitură — cum atît de urit se zice — suficientă sieși, fără determinări sociale și fără finalitate, oricît s-ar scoate din lada cu vechituri a istoriei teorii estetice roase de molii, susținătoare ale artei pentru artă, nimeni nu va putea contesta adevărul că o literatură, mai ales epică și dramatică, fără eroi, desprinsă de oameni și de realitățile vieții, nu poate cuceri publicul cititor și nu poate dura.

Folosim aici cuvîntul erou cu toate treptele lui semantice: personaj literar, om de excepție, înzestrat cu virtuți fizice și psihice deosebite, om capabil să se jertfească pentru un ideal, om demn de-a fi urmat de alții. Ca orice noțiune supusă legilor devenirii, firește că și noțiunea de erou, cu multiplele ei accepțiuni, și-a îmbogățit și nuanțat de-a lungul vremii sfera semantică, apropiindu-se sau îndepărtându-se de sinonimele: personaj, caracter, protagonist, interlocutor, tip literal, confident etc.

Neîndoios, fiecare epocă istorică și fiecare orînduire socială își au un anume tip uman ca personaj reprezentativ, în care se intruchipează și un ideal, și o anume valoare morală, fie că personajul este de inspirație istorică, mistică, sau luat din viața curentă, obișnuită, deoarece contemporaneitatea unui personaj se exprimă în primul rînd cu semnificațiile lui ideologice, politice și morale și nu în sincronia mecanice de calendar.

Desigur, personajul literar este o viziune despre om, o judecată de valoare despre raporturile lui cu lumea, cu timpul și spațiul, în genere, cu valorile etice și estetice, cu societatea vremii sale, cu idealurile ei politice și sociale concrete.

Din această perspectivă lucrurile se cer nuanțate, în sensul

că un erou din veacurile revoluate poate exprima gânduri, sentimente, ecuații sociale din vremea de azi, respectiv din vremea în care scrie autorul, să zicem Negruzzi, Sadoveanu, Camil Petrescu, Oskar Walter Cisek, Ioana Postelnicu, Eugen Barbu, Corneliu Leu și alții alții, dar, neîndoindu-ne, mult mai bine le exprimă un om al timpului nostru socialist, un om cu un orizont ideologic și intelectual, cu o meserie, cu gusturi și comportări specifice epocii, căci chiar așa zisele trăsături etern umane se mulează

pe fizionomia unei anumite epoci istorice și devin specifice reprezentativ pentru ea, imprumutîndu-i contururile psihologice. Asemenea trăsături se conturează cel mai bine azi în chipul comunistului, al omului

nou. Ceea ce era altădată tradiționala omenie românească pentru un erou al lui Ion Agârbiceanu, Cezar Petrescu sau Mihail Sadoveanu, mai tirziu, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, va fi umanismul socialist pentru eroii unor scriitori ca Marin Preda, Al. Ivăsiuc, Dumitru Popescu, D.R. Popescu, Ion Lăncrănjan, Eugen Barbu, G. Bălăiță, Platon Pardău, Ion Brad, C. Chiriță, Dinu Săraru, C. Toiu, Fr. Păcurariu, Nicolae Țic, Al. Simion.

Eroul comunist este un om al vremii noastre, un om autentic, în carne și oase și nu un supraom. El are și calități, și defecte, ca orice ființă omenescă, dar ceea ce-l caracterizează este faptul că viața sa e străbătută de patosul revoluționar al idealului socialist, că e capabil să pună mai presus de interesele-i proprii pe acelea ale colectivității, că se dăruiește cu toată pasiunea cauzei poporului. El este un personaj activ, dinamic și cunoscător al dialecticii vieții, capabil să schimbe lumea și să se

(Continuare în pag. 15)

ION DODU BĂLAN ■

MIHAI FOTINO:

„Cred în puterea teatrului de a-i aduce pe oameni tot mai aproape de om“

— Vă plac interviurile vesele, Mihai Fotino?
— Da.
— Dar cele grave?
— Da.
— În acest caz, vă propun un interviu normal. Deci, cînd ați debutat?
— În 1937. Da, e foarte mult

de atunci. Sint, probabil, dintre cei mai vechi actori încă în activitate. Jucam un rol destul de mare într-o piesă francească bulevardieră, al cărei autor nu-l mai știu. Se numea Coloniale. Extrem de măgulitor era faptul că în acel spectacol regizat de Ion Aurel Maican,

jucam alături de Maria Filotti, Ion Maximilian, Nora Piacentini, Ion Talianu, Silvia Chicoș (foarte tinără pe atunci), tatăl meu — Mișu Fotino, Silvia Fulda, Mircea Axente și alții. Piesa a avut succes, s-a scris elogios despre ea, inclusiv despre mine. Am uitat să spun că totul se întimpla în cunoscuta sală Majestic, pe atunci, Teatrul liber, condus de Sică Alexandrescu. Eram foarte mîndru de mine. Din păcate, după un timp a trebuit să intrerup.

— De ce?
— Pentru studii.
— Institutul?
— Nu, tocmai mă înscrișese tata în clasa întâi primară! Dar ce, dumneata mă crezi chiar atât de bătrîn?
— Orice așa spune acum...
— Am glumit. Voiam să adaug că despre acel prim debut al meu — pentru că, firește, a mai fost unul, mult mai tirziu, a scris însuși Argezi, încîntat, și totodată îngrijorat de soarta copiilor minune și de riscul de a ajunge niște adulți absolut a-noști. Îmi pare rău că a trecut

de atunci atîta vreme încît nu-i mai pot demonstra maestrului că, fără să fi ieșit din regulă m-am descurcat totuși destul de bine. Oricum, mai bine decît ar fi dorit tata...

— De ce?
— Am cunoscut două categorii de actori: unii care nu concepeau o altă profesie pentru progeniturile lor și alții care nu le concepeau decît pe celelalte. Tata făcea parte dintre ultimii. S-a împotrivit cît a putut, evident, mai mult din gură, pentru că, în fapt, am copilărit în teatru, jucările mele preferate au fost mustața ori peruca tatii, iar copilăria are în amintirea mea mirosul inexprimabil al cutiilor cu farduri din cabine.

— Istoria se repetă?
— Înțeleg ce vrei să spui. Da, o feresc cît pot pe fiică-mea de teatru. Se pare totuși că a aflat de existența lui, pentru că are deja idei. Noroc că n-are decît virsta „primului“ meu debut și mai pot spera că nu va avea talent. Se mai întimplă. Oricum, la a treia

generație putem avea măcar această pretenție.

— Așadar, lupta pentru teatru v-a caracterizat încă de la început.

— Da și nu. Sint unul dintre puținii fericiti care au făcut exact ceea ce și-au dorit (mă refer la meserie, desigur) și nu mă pot plînge că m-ar fi împiedicat ceva cu tot dinadinsul. Am avut timp, de la 7 la 18 ani, să decid mai în cunoștință de cauză. În acest răs-timp am fost un spectator înfocat și un scolar mai puțin entuziasmat. Relația mea cu școala s-ar traduce în următoarea poziție: școala s-a ocupat conștiincios de mine; eu de ea, nu.

— Dar teatrul, cînd a început de fapt?
— În toamna lui 1948 cînd am dat examen la Institutul de teatru. Era primul an cînd se numea așa. Mă înscrișesem și la regie și la actorie. Pe atunci se putea. Evident, ar fi

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Antologie Flacăra

Cititor al României comuniste

Țara se reazemă pe umerii puternici ai poporului,
Pe umerii munților, riurilor, cîmpurilor;
Dorul și doina cumpănesc datul nostru din dat:
Iubirea de glie,
Cinstirea strămoșilor,
Credința-n trecerea noastră cu folos prin vreme,
Frumuseța pămîntului românesc,
Statornicia tărie românească,
Plînea și sașea omeniei,
Dulcele grai românesc,
Focurile de strajă,
Visele împlinite și cele pe cale de a se împlini,
Înțelepciunea moștenită de la bătrîni,
Numele și prenumele noastre, români.
Cuvîntul partidului:
Adevăr adevărat despre drumul drept,
Despre libertate,
Despre soarta pe care sintem stăpîni,
Despre măreția viitorului de aur,
Despre pace,
Despre prietenie,
Despre comunistele datini,
Despre cum se clădește o nouă Românie,
Despre steagul din purpură
Și despre tricolor,
Despre vrednicia poporului,
Despre înțelepciunea conducătorului.
Poporul își cîntește eroii,
Învață să fie asemenea lor,
Li urmează, încrezător în izbînză,
Își rostuieste destinul după dragostea lor de țară,
După visele lor,
După cutezanța lor,
După înțelepciunea lor,
După îndemmurile lor,
După fala cu care poartă-n lume tricolorul,
Poporul își alege eroii,
Poporul își slăvește eroii,
Poporul n-a greșit niciodată, poporul.
Cititor al României comuniste,
Ei, Nicolae Ceaușescu, omul,
Ales de popor,
Iubit de popor,
Urmat de popor,
Părtaș poporului în gînd și-n faptă,
Drept și de omenie și cutezător.
Ostaș neînfricat al păcii,
Mult iubitor de libertate,
Alesul de popor să îplinească
Năltărea României strămoșească,
Ei, Nicolae Ceaușescu, omul,
Eroul slăvit de popor,
Eroul urmat de popor,
Eroul care-mplinește cuvîntul prin faptă,
Ales de popor,
Eroul în care poporul crede,
Pentru binele poporului, biruitor.

RADU SELEJAN ■

Crezînd în el

Cînd pentru țară inima lui bate,
Cînd el cu țara stă să se confunde,
Cred că e fluviul de eternitate
Pe care Oltul l-a purtat în unde.

El este Omul ce sfințește țara.
Iubirea lui de glie e un zid
Visarea lui aduce primăvara
Inima lui se cheamă clar: PARTID.

Partidul Comunist Român e gîndul
Pe care îl slujește-n jurămint.
Cu versul și cu visul meu spunîndu-l,
Cîntesc acest nemuritor pămînt.

Azi, România viitoru-și leagă
De crezul lui măreț și comunist
Crezînd în el, simt cum se-ncheagă
Ideea pentru care eu exist.

DAN ROTARU ■

Cîntec de țară

Cînd te privesc, aud peste Carpați
Cum cade roua ochilor curați.

Toți fiii tăi care au fost și sint
Au lăcrimat de dorul de pămînt.

Din vremea vremii care se trecu
Ai fost deasupra noastră numai Tu.

Cad în genunchi și mă gîndesc la tine,
Țară de dor, să fii fără suspine.

Să ne înveți puterea de-a lupta
De-a pururi pentru nemurirea ta.

Tu, aripă și mamă, sfîntă grijă
Înfiptă-n trupul nostru ca o schijă,

Nedureroasă schijă și ușoară,
Rana sublimă-a dragostei de țară

Stea a nădejzii veșnic luminînd
Tu ne înveți să-ncărunțim iubînd.

MIRCEA MICU ■

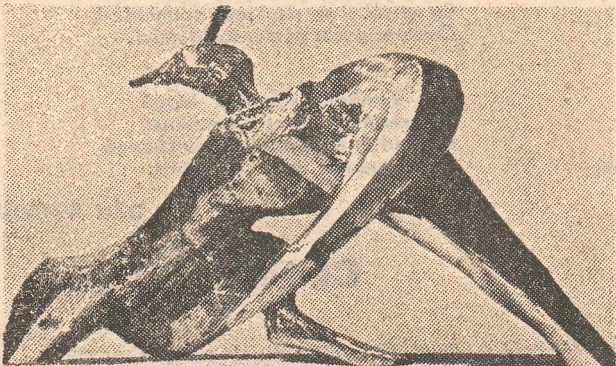
Argument

Nevoia de comedie

În ultimii ani, printre sutele de filme pe care le-am văzut, la care s-ar putea adăuga și numeroase spectacole de teatru, s-au numărat atât de puține comedii, străine sau românești (de pildă, printre premierele lui 1985 comedia cinematografică lipsește aproape cu desăvîrșire). Încît m-am întrebât și mă întreb cu îngrijorare ce se întâmplă cu vocația comică a omului, cu „dispozitia” cea mai vitală a ființei umane, cu talentul ludic al creatorilor? Să fie actualul timp al lumii, comparativ cu perioada de înflorire și manifestare a comediei „mute”, bunăoară, refractar risului, bune dispozitii estetice, bucuriei comice? Să punem oare criza comediei pe seama crizelor moderne care bintuie azi omenirea, în frunte cu spectrul atomic?

Și totuși nu putem să nu medităm măcar asupra rostului comediei în general și asupra destinului comediei (cinematografice, cu precădere) în special! Mai are, așadar, omul modern, devenit o faptură contradictorie, gravă, crispată, speriată și alienată, o nevoie profundă (sau cel puțin elementară) de a rîde? Iar această nevoie de rîs, de comedie, nu este oare acum, așa cum susțin unele teorii, o formă a disperării sale? Sau, în altă accepțiune, nu este comicul o formă a neputinței de a acționa? Dacă tragedia îndeamnă, cum se crede, la revoltă, comedia îndeamnă oare la resemnare (tocmai prin eliberarea comică față de răul incriminat în spectacol)? Cum se explică în acest sens deci că toată creația comică a omenirii n-a reușit să elimine din lume prostia (tînta majoră a atacurilor ei), ci, dimpotrivă, în epoca actuală mai ales, s-a ajuns la o proliferare nemăsurabilă, sub toate formele, a ignoranței (de la formele neofasciste la cele „științifice”, generatoare de moștri ai războiului)?! Doar prin simplul fapt de a rîde, prostia și răul nu pot fi ucise de la rădăcină. Educația în spirit comic este însă un lucru esențial pentru a scăpa de relele din lume. Ce pot face pentru adevăr și pentru înnoirea omului niste veritabile ecranizări sau spectacole moderne pe texte de Shakespeare, Molière, Gogol, Cehov, Caragiale, Bulgakov, Alecsandri, Capek sau Mazilu, este inutil de demonstrat. Căci așa cum au dovedit unele rare reușite de acest fel, risul nu este numai eliberator, purificator, ci poate să îndemne și la atitudine socială, poate fi o formă extrem de vie a conștiinței politice!

Indiscutabil, omul modern (mai ales el) are o nevoie adîncă de a rîde. În fond, această nevoie fundamentală este nevoia de a rîde a omului din totdeauna. De a rîde de toate prostiile de pe pămînt. Risul nu este, prin urmare, numai o formă de a te elibera de spaime, de lene,

de vicii, ci, în același timp, și o formă eficace de a acționa asupra lor, de a le dezarma prin emancipare, prin umanizare. În această accepție, risul și comedia, ca modalitate estetică specifică de comunicare a lui, sînt cele mai umane arme secrete pe care omul le poate obține, cu rezultate pozitive, reale. Ignoranței lumii moderne, monstrilor născuți de o civilizație abuzivă, canceroasă. Inteligența popoarelor, păstrată în proverbe, zicători, snoave, etc., este o dovadă prețioasă a supraviețuirii lor (spirituale în primul rînd). Omenirea s-a salvat ori de cîte ori a ieșit din criza spirituală în care s-a aflat la un moment dat. Comedia pare a fi tocmai calea cea mai populară de a depăși astfel de momente. Numai că omul trebuie înălțat, adus în dispoziția sufletească de a gusta estetic comicul. Risul umanizează, el este un panaceu planetar, mai ales cînd se propagă cu mijloace moderne de comunicare în masă, cum este filmul. Risul este un „opiu” contagios care se manifestă în colectivitate: el exclude monologul, fiind un produs al dialogului, al comunicării. Risul-atitudine presupune deci niste creatori de comedii și niste spectatori în stare să participe conștient la un astfel de nobil dialog.

Publicul român este un bun spectator, cu tradiție în arta spectacolului popular, este un bun partener de comedie mai ales, fiindcă știe, prin „instinctul” spiritualității sale milenare, să ia în ris prostia și s-o lecuiască, să nu se lase păcălit, să simtă unde este falsul, să participe utind de sine și să revină la sine îmbogățit, „distanțat”. O astfel de complexă participare însă, un astfel de ris-atitudine presupun, desigur, existența unor filme deosebite, unor spectacole de reală valoare. Iar cinematografia noastră mai are datorii însemnate față de nevoia de comedie a spectatorului român, față de risul-atitudine, cu alte cuvinte, față de dialogul care să solicite participarea vie, activă, a publicului. Cineaștii noștri mai au datorii mari față de Caragiale, Anton Pann, Alecsandri, Rebreanu (de la care ne-au rămas două scenarii de comedie și atîtea proze umoristice), Camil Petrescu, Macedonski (care a scris și el un scenariu comic), Topirceanu, Musatescu sau mai nou Mazilu, unul dintre marii noștri comedioграфи care, se pare, începe să-și trăiască postum o glorie meritată. În fine, mai au datorii mari, evident, față de comedia originală, începînd bineînțeles cu baza sa literară.

În orice caz, mijlocii fie de opere literare clasice sau contemporane, fie de scenarii originale, valoroase, spectatorul român și creatorii de spectacole comice simt nevoia imperioasă, așa cum o dovedesc reușitele (parțiale, deocamdată) și mai cu seamă dezbaterile și coloville pe tema comediei, de a rîde creator, fapt imposibil de realizat în afara unei atitudini actuale lucide față de obiectul comic. Căci comedia nu e un act pasional precum tragedia, ci un act rațional înainte de toate, care presupune din partea ambilor parteneri la dialogul risului purificator o participare conștientă, pătrunsă de judecată.

Același lucru îl cere, îl presupune de altfel progresul societății și emanciparea reală a omului, continua perfecționare și structurare morală a lui. Este greu de conceput o astfel de evoluție lucidă a lumii, a desăvîrșirii umane în afara comediei, a risului. Nevoia de comedie, ce trădează nevoia de a rîde, este nevoia profund umană, adică rațională a omului de a se autodepăși pe sine... în colectivitate, de a menține mereu treaz un optimism creator, atât de necesar azi sănătății spirituale a omenirii aflate la o răscruce dramatică a mersului ei dialectic.

GRID MODORCEA

S-a scris prea mult despre imaginea nu doar absurdă, ci și trivială a literaturii „turnului de fildeș” spre a mai adăuga vreun nou argument într-un proces cu verdictul dat, ireversibil. De fildeș, de lemn parfumat și (de ce nu?) din plastic, acest turn fără timp a avut, totuși, capacitatea paradoxală de a avea umbră.

Vreau să spun că a fost intens-păgubitoare credința naivă a unor autori că se pot abstrage timpului istoric trăit, asigurîndu-și un climat de creație propice într-o lume artificială, plasată dincolo (sau peste) spațiul existențial în care s-au mișcat.

S-a crezut că refuzîndu-și impactul cu politica, creațiile turnului de fildeș ar fi avut șansa de a pluti peste „mizeriile” implicării în mecanismul social, beneficiînd, prin „neparticipare”, de o iluzorie obiectivizare.

Scrisul implică politicul încă de la afirmarea, incipientă, a întîlelor opțiunilor. A scrie, a avea ambiția de a produce în sfera culturii înseamnă a face politică. A scrie într-o limbă înseamnă a face politică. S-ar putea altfel? S-ar putea scrie într-o limbă fără trecut, fără memorie, ce nu depozitează în tezaurele sale tot ce au trăit înaintașii, întreaga mîstenire a valorilor obștii, toate cumpenele existențiale ce compun

biografia unui popor? Scriînd în limba română, îți asumi năzuințele etice ale unui neam străvechi, îți apropii credințele și dorurile lui, te identificezi cu aspirațiile sale.

Scriitorul care scrie face politică. Nu e chiar un truism. Scriitorul care nu... scrie face și el politică. Și nici aici nu avem de-a face cu un truism.

Desene pe asfalt

Implicare

Poate exista creație, poate exista artă în afara vieții poporului? Iată de ce imi întemeiez credința că refuzul implicării în domeniul politicului e o absurditate. Contrazisă de tot ce compune literatura română de totdeauna în ce are ea mai durabil, nemuritor. Imi repet aceste adevăruri întîlnind adesea lucrări realizate lesnicios doar din jocuri de cuvinte (și prin extindere, jocul de-a insoli-

tul, jocul „dinamității” formelor, jocul de-a paradis), din abilități (tertipuri) de atelier lipsite, practic, de valoare. Tot astfel încă mai sîntem martori ai unor (incolor) tentative de „demitizare” ori „mitizare” cu orice preț, sfîrșite îndeobște prin „miticizarea” brumei de idei. Afișarea unei ostentative poze ironice nu conferă neapărat profunzime. Acizii ironiei își exercită benefic puterea tocmai în spații de gîndire în care rostul lor e să erodeze inerția, promovînd noul: de multe ori ei nu lasă urme în placa de „gravură” a sensibilității noastre tocmai pentru că nu sînt mișcați de înțelegerea plină de gravitate și de răspundere a realului.

Fiecare scriitor are posibilitatea de a face din opera sa o șansă a colectivității de a trăi cu obsesia duratei. Forța de penetrare a cuvîntului rămîne considerabilă chiar și în amurgul de secol dominat de posibilitățile (mecanice) de proliferare a fenomenului artistic. E nevoie de contribuția pasionată a fiecăruia în marea lucrare a obștii, fiecare nuanțăm noul cu un ciob de culoare desenul curbuleului ori al lucafărului din zori.

Apartenența noastră la istorie, la prezent, la viitor nu poate fi tăgăduită. Depinde de noi ca ea să fie afirmată cu apăsătoare eficiență.

GHEORGHE TOMOZEI

Temă de casă

Pe o teză hotărît antilovinesciană își construiește Sultana Craia cea de-a doua carte, **Orizontul rustic în literatura română** (Eminescu, 1985), nu fără vanitate și fără insinuarea cochetei a titanismului întreprinderii sale: „Eseul urmărește constituirea, conștiința de sine, evoluția și formele unei tradiții majore a literaturii române, în care s-au ilustrat aproape toți scriitorii români de primă mărime sau dintre cei mai buni”. E de prisos să spun că ambițiile declarate la început de autoare se pierd degrabă pe parcursul analizelor care, în absența rigorii și a construcției teoretice, devin niste sirguințioase și instructive rezumată, amestec de observații foarte fine și clișee școlărești, de intuiții timide și idei generale. Ideea eseului se înrudește în bună măsură cu aceea a lui Iorga, dominată de obligativitatea literaturii de a se ilustra prin specificul țărănesc, inclusiv cu aceea limitare a etnicului la clasa țărănimii, pe care istoricul român o stabilea cu tărie. Personalitatea literaturii noastre se află, spune Sultana Craia, în caracterul ei rustic. În vorbele criticului răsună amplu ecoul polemicilor de început de secol, dar și glasuri ale prezentului, redespțate brusc în revelații tradiționaliste: „Caracterul rustic și mai apoi rural nu numai că nu provincializează literatura română, dar îi conferă originalitate în mai mare măsură decît tendințele de europenizare prin modalitățile pure ale curentelor occidentale”.

Cartea urmărește deopotrivă orizontul rustic (dimensiunea naturală) și pe cel rural (structura socială și politică a societății țărănești), într-o cronologie care nu e a temei, ci a autorilor. Din această pricină, evoluția și formele tradiției cu greu pot fi reconstituite, căci sensul evolutiv al literaturii e cercetat nu după o anumită coerență, ci după sistemul didactic al fișelor. Instructiv ar fi fost să vedem cum imaginea arcaică, bucolică, mitologică și livrescă (de la Văcărești pînă la Odobescu) arată o inaderență la orizontul rustic, cum investiția realistă (de la Slavici la Marin Preda) face trecerea de la rustic la rural, cum proiecția fabuloasă, magică, și himerică (de la romantici pînă la Fănuș Neagu) dezvăluie o criză a ruralului, cum, în ordine strict estetică, orizontul rustic e adus în literatură la început prin imaginație, pentru ca apoi, după ce au intrat în joc observația și analiza, acesta să fie din nou figurat cu mijloacele ficțiunii simbolice, cum, în fine, felul de a trata orizontul rustic și rural e legat sensibil de evoluția curentelor și doctinelor literare (aradicul la clasici, contururile fantastice la romantici, observația și analiza la realști, viziunea contorsionată la naturaliști, manierismul la

moderni etc.). Sultana Craia se mulțumește să strîngă în carte un șir de analize, aplicate cel mai adesea, însă fără relevanță pentru subiectul pe care și l-a propus. Ilustrativă și lipsită de orice capacitate a demonstrației, volumul Sultanei Craia (numit impropriu **Orizont rustic în literatura română**, intrucît se exercită și pe acela rural) e o carte amputată, intrucît îi lipsește minima orientare teoretică. Cufundată în analiză, autoarea pare a fi abandonat pe dată ce și-a propus la început, de teamă să nu rămînă cu tema nefăcută.

RADU G. TEPOSU

Afiș simfonic

Obișnuitul afiș al simfoniceului radioteleviziunii, insera — pentru joia trecută — nume a preciate de marele public: dirijorul **Ion Băciu**, pianistul sovietic **Rudolf Kerer** și soprana **Georgeta Stoleriu**, personalități artistice care promiteau un adevărat eveniment (lucru mai rar înlînit, din păcate, în actuala stagiune muzicală bucureșteană), fapt care a atras o sală plină pînă la refuz cu melomani însetați de frumos. Speranțe împlinite chiar de la început, căci prima audție a cantatei semnată de **Doru Popovici**, „In memoriam”, ne-a tulburat profund atît prin mesajul ei umanist cît și prin modul în care dirijorul a gîndit, a construit și a interpretat lucrarea.

În această nouă compoziție, **Doru Popovici** — fervent susținător al ideii pentru reînnoirea către o mai mare accesibilitate a artei — demonstrează teoria în practică, frumos și eficient, printr-o sumedenie de mijloace de expresie care dau glas și cale liberă Muzicii spre auditorul obișnuit. Astfel, utilizarea unor intonații din folclorul arhaic, ale modurilor populare (provenite, cum se știe, din modurile bizantine), a eterofoniei, a isoanelor (pure, sau formate dintr-o dublă pedală de cvinte paralele), a unei polifonii deloc complicate, dar complexe pe alocuri și — în principal — a melodiei, la toate acestea asociindu-se și culorile timbrale, calde, ale orchestrei de coarde (dovedindu-se astfel că și printr-o severă economie a aparatului instrumental se pot obține „efecte” la fel de sugestive) la un loc, deci, totalitatea mijloacelor inserate mai sus au dus la finalizarea unei lucrări de o mare profunzime. Sigur că **Georgeta Stoleriu** a avut o contribuție hotărîtoare în ceea ce privește redarea intențiilor autorului. Solista, care posedă o remarcabilă știință de a cînta, dublată cu o deosebită inteligență artistică și-a condus, cu recunoscuta sa măiestrie, vocea caldă și pură de soprană, subliniînd duos sau dramatic, textul muzical și poetic.

Supranumit, la un moment dat, „al doilea **Richard**”, **Rudolf Kerer** n-a avut parte, din păcate, de o asemenea prodigioasă afirmare internațională, tocmai datorită inegalității de care aminteam. Tehnica sa pianistică nu are cur-sur, mergînd de la virtuozitate și pînă la cel mai fin tușeu, de la tumultul specific romantismului și pînă la făurirea unui joc cristalin al apei, instrumentului ascultîndu-l fidel și dăruindu-i tot ceea ce poate el dăru. Ce păcat însă că atenția muzicianului nu stă mereu trează, căci doar astfel pot fi explicate greșelile, ușor observabile, efectuate în Concertul pentru pian și orchestră în la minor, de **Edvard Grieg**, lucrare pe care pianistul a cîntat-o de zeci de ori! Cu toate acestea, **Kerer** rămîne un artist ce va fi așteptat mereu de publicul generos, care îi iartă scăpările în profitul unei comunicații directe, spontane, născute între scenă și sală, trăirea totală a solistului cuprînzînd deopotrivă și pe spectatori; iar cînd oferi un „bis” aproape de perfecțiune, cum a fost cazul cu una din **Nocturnele** aceleiași mare creator norvegian, parcă totul se ia de la început...

Ion Băciu a demonstrat din nou faptul că este unul dintre cei mai străluciți șefi de orchestră autohtoni, atît în acompaniamentul Concertului de pian — unde a desfășurat o adevărată cursă de urmărire, impusă de solist — cît, mai ales, prin modul descriptiv în care a interpretat Simfonia a treia **Renana** de **Robert Schumann**. Priveliștile oferite de parcursul Rînului, iubitul și cîntatul fluviu din legendele nibelungilor, castelele medievale care contrastează cu luminoasele localități renane aflate la tot pasul, severitatea celebrului **Dom** din **Köln** etc., gravitatea și solemnitatea, laolaltă cu veselia, într-un cuvînt: **viața**, aceea viață văzută și descrisă de marele romantic german, a fost expusă fie jucăuș, fie cu patos, dar cu luciditate de orchestra simfonică a RTV (în care coardele și-au păstrat strălucirea, dar alama — în special cornii — pare a fi oarecum obosită) condusă de experimentatul dirijor iesean, **Ion Băciu**, pe care-l dorim programat cu mult mai des pe estradele de concert ale Capitalei.

CLAUDIU NEGULESCU

Parcă pentru prima oară

Expozițiile de pînă acum ale sculptorului **Dinu Rădulescu** au scos în evidență, ca și cea recent găzduită de Galeria „Orizont”, tenacitatea și aplombul cu care artistul urmărește forțele lăuntrice ale propriului său univers artistic, o lume în care

Piliuță

Constantin Piliuță a ajuns la o vîrstă cînd culorile aproape că încep să se despartă singure, își fură zilele vieții spre a se da_rui în-treg tuturor oamenilor. El nu există decît în-întrul armoniei de facere a lumii cu toate vop-selele. Acolo se luptă cu pricinile împotrivirii și cu toate durerile; și uneori îi scapără în su-flet piatra minunilor; atunci el se găsește în mijlocul Moldovci, în partea de sus a ființei sale nedesăvirșite, în sinul durerii că e om și pictor român, și încă o dată om și pictor român, în izbînda uimirii că poate atinge și lu-mina geniului. El pictează frumos și repede, dar atunci cînd se vede încet și mina-i umblă agale e un pictor înțelept. El cunoșc de atît de mulți ani încît îmi pot permite o rupere în inima adevărului: Piliuță, cel care s-a uitat la sine prea mult într-o serie de tablouri, revine azi în rînd cu umărul, timpla și spiritul marelui Ale-xandru Ciucurencu. Siguranța iluminării îl a-șază în Domnia Dorului nostru. Nimic mai frumos și mai dulce și mai dezolant otrăvit decît să fii clasic în viață. Piliuță, din fericire pentru noi și din nedreaptă luare-aminte pen-

Marți, 15 aprilie, orele 12, cînd au răsărit Pleiadele, care sînt stelele norocului și primăvara griului, la sala de expoziții a municipiului București a avut loc deschiderea expoziției pic-torului Constantin Piliuță.

Tovarășul Ghiță Florea, pre-sedintele Comitetului de cultură și educație socialistă al muni-ci-piului București, a vorbit nu-meroșilor vizitatori despre viața și activitatea pictorului de ex-cepție Constantin Piliuță. În continuare au vorbit scriitorul Fănuș Neagu și prof. univ. Dan Grigorescu. În incheiere, poetul N. Grigore Mărășanu a citit un poem inspirat din tabloul înfi-turat 1907, al pictorului sărbătorit.

tru urmași, își scrie numele alături de ferme-cătorii și fermecații creatori de lume. El face parte din aurita poveste a oamenilor ce și-au pierdut prenumele. El nu va mai fi niciodată Constantin, ci numai Piliuță. Aceasta echiva-lează cu pierderea părinților și înfruntarea pe veci a demnității. Ajuns în dreptul voievozilor ce stăpînesc lumea cu purpură și azur, Piliuță mai are o singură salvare în ochii mei: să se iscălească mereu sub formă de pahar așteptînd umplerea, dar nu cu untdelemn, ci iarăși și ia-răși cu vinuri care ne îndoieie vremea spre fruntea limpede a iubirii de oameni și de ti-nerete. Eu, dacă aș avea atît de mult talent cînd se întîlnește cu florile, m-aș călugări, să nu mă mai ispitească altceva decît munca. Ne-avînd talent decît atît cît îi trebuie unui om să trăiască firesc, aștept închinările paharului cu vin galben și bun. Că merită uneori aurul să curgă febril, tremurat și mai ales plin de ispășiri, prefigurare și izbînda și în trupul omu-lui.

FĂNUȘ NEAGU ■

formele, eliberate intrucivta de figurativul naturalist, tind să ia în stăpînire, să-și subordoneze, prin dinamism, prin confruntări monumentale, acele spații în general inerte prin excesul de organizare ur-banistică. Ne imaginăm, cu alte cuvinte, ce punct de atracție, ce pată de culoare, ca să zicem așa, ar putea instaura într-un parc oarecare, înconjurat de monoto-nele cuburi de beton, unele din lucrările sale, în special cele ce fac parte din seria Cavalerilor. În contrast cu formele ascuțite, parcă în explozie, ale acestor grupuri ce-și consumă energia prin însăși confruntarea lor, Dinu Rădulescu se arată deopotrivă fascinat de jocul volumelor rotunde, al liniilor alungite în racursurile unor nuduri sau per-sonaje precum „Maternitatea” sau „Cîntăreț din cimpoi”, lucrări ce concură, prin expresivitatea lor, cu frumusețea suprafețelor îndelung frămîntate a citorva din portretele expoziției, mai ales cele dedicate lui Theodor Pallady. Chiar dacă împrejurul tuturor acestor lucrări se instă-pinește o anume liniște, ceea ce ar vrea să însemne un fel de aer calm, o epuzare totală, o lumină parcă infrîntă de propri-ile ei eforturi de-a dezvălui contorsionările marmurii, ale pietrei, ale bronzului sau ale lemnului, sculptura lui Dinu Rădulescu emană o continuă ne-liniște, un freamăt interior in-tens, o teribilă strădanie de-a smulge materialului acel tipăt, acea viață pe care o conține în adîncul structurilor sale. Stăpîn pe un ansamblu de semne ce alcătuiesc un limbaj plastic de mare acuratețe profesională și-al unui univers ce s-a închegat la capătul unei temeinice osîrdii, Dinu Rădulescu face dovada că arta sa s-a apropiat de-acel prag al maturității, dincolo de care începe drumul istovitor al mărturisirii de sine. Unelte și puterea gîndului, deopotrivă a trăirii, au fost probate. Continua lor devenire urmează a întrepra inefabilul lumii înconjurătoare. Urmează a fi rostit ceea ce doar ochiul artistului deslușește, par-că pentru prima oară, dincolo de aparențe. Parcă pentru pri-ma oară, pentru că, în artă, așa cum adesea s-a afirmat, la ca-pătul oricărui drum nu se află decît începutul altui drum, în-tr-o nesfîrșită primenire.

VICTOR NIȚĂ ■

Turneu și turnir

Un recent turneu al Teatrului de stat „Valea Jiului” din Pe-troșani a prezentat publicului bucureștean trei din specta-colele de succes ale ultimelor stagioni, reunite sub titlul „Un bărbat și o femeie: Într-un parc pe o bancă, de Alexandr Ghelman, Anonimul venețian de Giuseppe Berto și Un bărbat și mai multe femei de Leonid Zorin. Programate în aceeași seară, cele trei piese au deven-it, vrînd-nevrînd, și un veri-tabil maraton actoricesc al tî-nărului Claudiu Bleonț (inter-pretul rolurilor masculine) alături de Patricia Grigoriu și Magda Catone. O dată mai mult, condiția actorului de pro-vincie este ilustrată: pe de o parte, șansa de a juca mult, de a comprima în primii ani de car-rieră o experiență greu de do-bîndit pe marile scene în ace-lași interval, pe de altă parte, riscurile montărilor „în răspăr” cu texte la modă, căutînd suc-cesul prin provocări adesea prea apăsate.

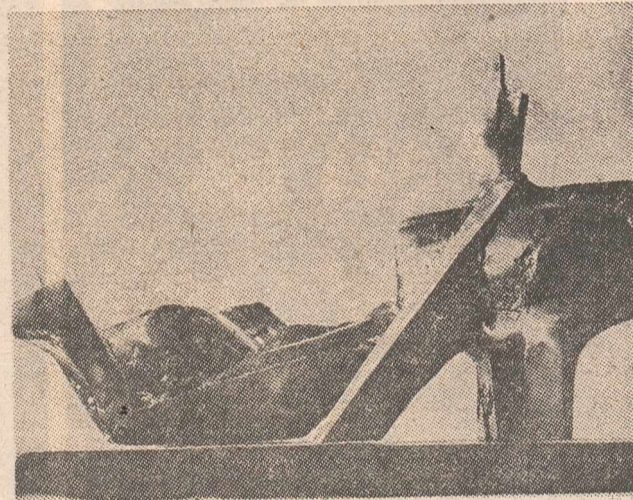
Cunoscuta piesă a lui A-lexandr Ghelman, care a făcut cel puțin trei spectacole ex-celente (la București, la Brașov și la Brașov), este abordată de către regizorul Cătălin Naum (sperăm să fi descifrat corect „rebusurile” programului de sală) în cheie ironică. Din pă-cate, ironia alege aici mijloa-cele bagatelizării. Vera și Fe-dea devin... Vera și Fedea și nu acele două singurătăți încărcate de afectivitate, vulnerabile și balansînd dureros în contra-timp în căutarea unei adevă-rate comunicări cum ne spune textul. Vera (Patricia Grigoriu) este în acest spectacol inocența neajutorată, credulă și răbdă-toare, fracturînd însă perso-na-jul înspre final, cînd femeia descoperă minciunile bărbatului. Fedea (Claudiu Bleonț) rămîne de la început la sfîrșit în aria autoironiei. Partitura lui, ori-cum mai plauzibilă prin înseși datele personajului, este ceva mai convingătoare, privată însă de vibrație.

Aceeași obiectie (cu adresă

în mod special la regie) și pen-tru Anonimul venețian, unde turnură parodică este mult în-groșată. Claudiu Bleonț traduce deingrolada existenței bărbatului printr-o curioasă compozi-ție, nu atît de vîrstă (El este în piesă un bărbat către cincizeci de ani), cît de atitudine. Gesturile amintind deopotrivă de Charlot și de Popeye mari-narul, voce îngroșată, folosirea anapoda a obiectelor din secție dezamorsează complet momen-tele culminante ale textului, accentele tragice transformîndu-se într-un regal al cabotini-smului. Dincolo de toate a-cestea, jocul lui Bleonț are scene de virtuozitate. Cătălin Naum n-a găsit din păcate nici de a-cestă dată, credem, cheia cea mai potrivită. Intențiile sale experimentale sînt evidente și, de-a lungul biografiei sale ar-tistice, chiar coerente, doar că aceste două spectacole nu s-au regăsit pe sine în interiorul experimentului, cu toată stră-dania interpretărilor (alături de Claudiu Bleonț, din nou Patricia Grigoriu) care au colaborat fără rezerve.

Marele succes al verii trecute în cadrul Festivalului tînărului actor de la Costinești, Un bărbat și mai multe femei, de Leonid Zorin (cu Magda Catone și Claudiu Bleonț) a fost și cu a-cest prilej clou-ul. Într-o vi-ziune regională proprie, cei doi actori au „umplut” scena, cum se spune, într-un joc alert, sa-vuros, inventiv, cu o excelentă dozare a raportului dintre comi-cul de limbaj și cel al gestu-rilor, cu mici scene de pantomi-mă (mai ales Bleonț), cu multă, multă sugestie. Pentru Magda Catone, cele șapte per-sonaje interpretate (dacă am numărat bine) sînt tot atîtea compoziții realizate cu mare mobilitate, cu vervă comică. În rolul funcționarului căruia îi trebuie o adevîrîntă cum că nu se află în evidența unui așeză-mint de sînpătate mintală, Clau-diu Bleonț este în sfîrșit el însuși, adică actorul de mari re-surse scenice, as al evoluțiilor fără plasă, pe mușea de cuțit a comediei lirice, a textului de melodramă. Trei bărbați pradă festelor răutăcioase (chiar tra-gice) ale sortii, personajele sale din această seară întregesc ima-ginea despre una din marile speranțe ale teatrului și filmu-lui contemporan.

TANIA RADU ■

rat la sfîrșit și V. Voiculescu cu prozele sale postume, scrise între 1946 și 1956) figurează opere din toate cele patru decenii, aparținînd unor scriitori din generații dife-rite, nu numai prozatori, dar și dramaturgi (Camil Pe-trescu), critici (G. Călinescu), poeți (Zaharia Stancu), priviți ca prozatori în chip unilateral.

Cu privire la ideea de generație sînt necesare cîteva pre-cizări. Se știe că generația e un spațiu de 33 de ani care stă la îndemîna unui scriitor spre a se afirma după ce a ajuns la maturitate, să zicem la vîrsta de 20 de ani. În-tr-un secol sînt trei generații care coexistă, bunicii, părinții și nepoții unei familii. O generație literară apare în mo-mentul cînd o anumită mentalitate, un spirit comun devin predominante. O generație literară se manifestă într-o epocă literară. În literatura română se poate vorbi de generații literare din 1830. Într-o sută cincizeci de ani, avem cinci generații literare de cîte aproximativ trei decenii: prima e cea romantică (1830—1862), a doua generația clasică- a Junimii (1863—1892), a treia de sfîrșit și început de secol (1893—1918), a patra generație interbelică (1919—1947), în fine, a cincea generație postbelică, afirmată între 1948—1981. De la această ultimă dată este de așteptat o generație nouă care a și început să se facă simțită.

În partea a doua a cărții sale, Cornel Ungureanu, pă-răsînd la deceniul unu pe Marin Preda, Eugen Barbu și Titus Popovici, situează, în două secvențe, 17 prozatori la „generația '60”, secvența I („artiști, artizani, confecțio-neri”): Dumitru Radu Popescu, Fănuș Neagu, Vasile Re-breanu, Nicolae Velea, Ștefan Bănuțescu, Sorin Titel, Au-gustin Buzura, George Bălăiță și Nicolae Breban; secven-ța II („de la exercițiul jurnalistic la navelă și roman”): Radu Cosău, Teodor Mazilu, Ion Băieșu, Paul Anghel, Ion Lăncrănjan, Petre Sălcudeanu, Constantin Țoiu, Dinu Săraru. Ca vîrstă constatăm că Marin Preda era doar cu un an mai mare decît C. Țoiu, iar acesta e mai mare la rîndul lui decît Eugen Barbu. Pe de altă parte, Radu Cosău, Teodor Mazilu și Petre Sălcudeanu sînt de o vîrstă cu Titus Popovici, în vreme ce Lăncrănjan e cu un an mai mare, iar Paul Anghel cu un an mai mic. Importă desigur data debutului în volum. Preda a debutat în 1948, însă numai cu patru ani mai tîrziu Radu Cosău, cu șapte ani Eugen Barbu și Titus Popovici, cu opt ani Băieșu și Mazilu, cu zece ani Dumitru Radu Popescu. Diferențele nu ies din sfera unei generații literare. Risipitorii de Marin Preda apare în 1962 odată cu Dincolo de nisipuri de Fănuș Neagu. Intrusul în 1968 odată cu Animale bolnave de N. Breban și Duminică mușilor de C. Țoiu, Delirul în 1975 odată cu Fețele tăcerii de Augustin Buzura, Lumea în două zile de George Bălăiță, Caloianul de Ion Lăncrănjan și Cel mai iubit dintre pămînteni o dată cu primul volum din ciclul romanesc Viața și opera lui Tiron B. (Iepurele schiop) de Dumitru Radu Popescu. Începutul aza-zisei generații '60 este anul 1948, anul apariției volumului Întîlnirea din pămînturi de Marin Preda, cel mai important prozator al generației postbelice.

Drumuri mai scurte spre orașul de mâine

În cinci mari pasaje rutiere pentru Capitala țării

● Pasajul rutier Mărășești, amplasat în dreptul podului cu același nume. Circa 400 m lungime (din care 50 m acoperit), 24,5 m lățime, două fire de circulație pe sens, două linii de tramvai la mijloc. Pasajul va ordona traficul rutier care, la ora de față, pătrunde în Piața Unirii prin bd. G. Coșbuc, circulația urmînd să se facă, prin ocolirea pictei, pe axa Șoseaua Viilor — Cuțitul de Argint — Piața Libertății — bd. Mărășești — str. Nerva Traian.

● Pasajul rutier Piața Victoriei, construit în prelungirea bd. Ilie Pintilie și făcînd legătura (prin traversarea subterană a pieții) cu bd. Nicolae Titulescu. Tot din subteran, o legătură rutieră cu bd. 1 Mai. Lung de 690 m (din care 330 m zonă acoperită), două fire de circulație auto pe sens, două linii de tramvai, două peroane pentru stațiile de tramvai din interiorul pasajului.

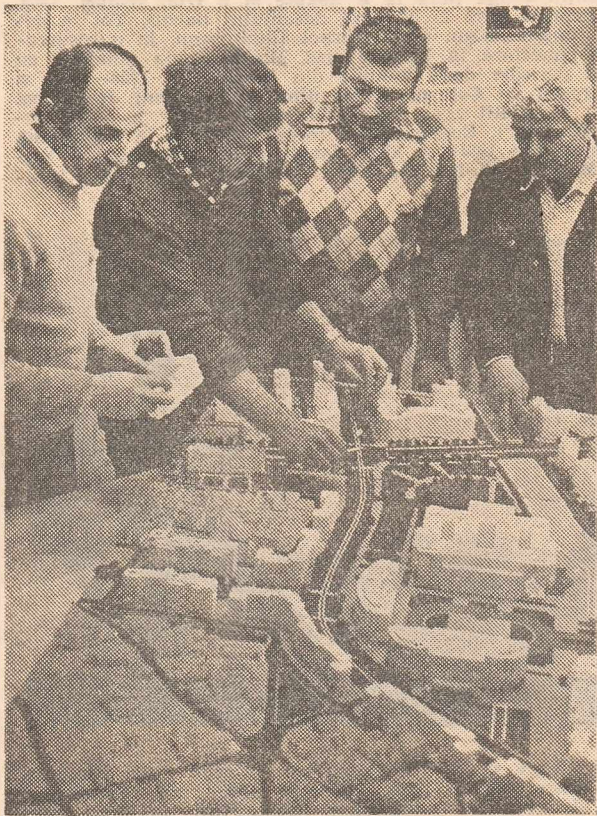
● Pasajul rutier Calea Victoriei, amplasat pe itinerariul str. Nicolae Iorga—str. Fundației, subtraversînd Calea Victoriei și legîndu-se cu calea Griviței în dreptul străzii Ștefan Furtună. Lungime totală: 455 m, din care 26 în subteran.

● Pasajul rutier superior Băneasa, construit în cartierul Electronicii și înlesnind, prin traversarea căii ferate București—Constanța, legătura șoselei Floreasca cu șoseaua Pipera și cu aeroportul Băneasa. Deschis deopotrivă circulației auto și circulației tramvaielor, pasajul va avea 530 m lungime (din care 330 m de pod), 21 m lățime, două fire de circulație pe sens și două linii de tramvai la mijloc.

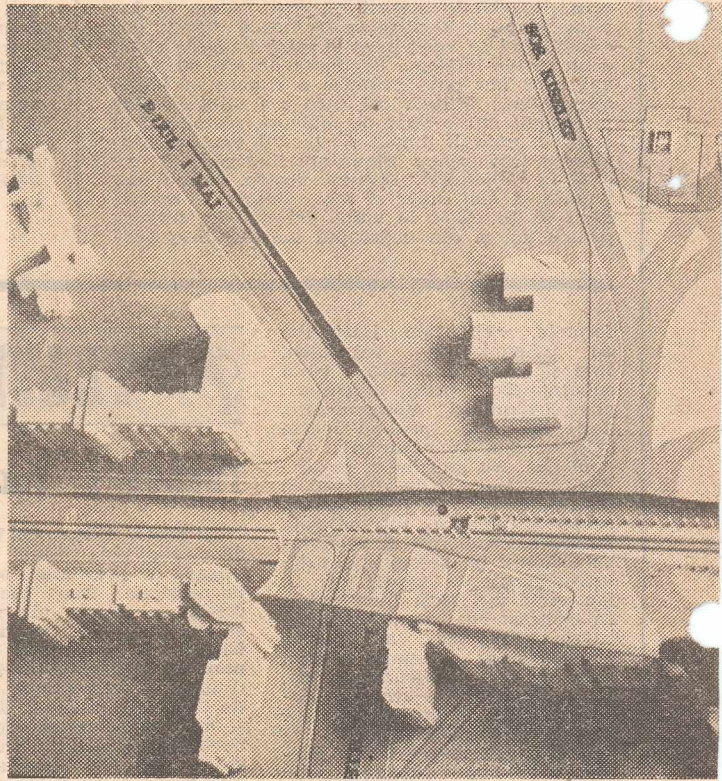
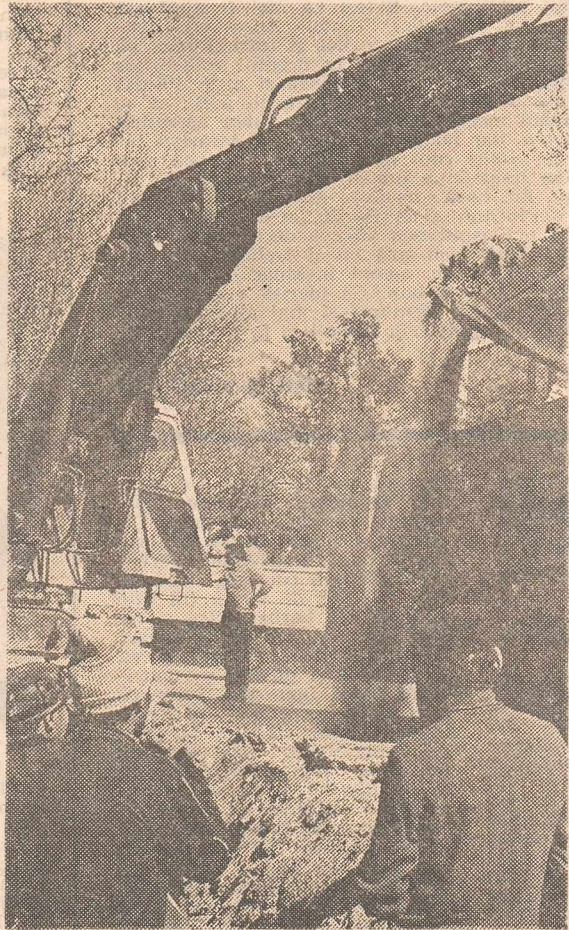
● Pasajul Lujerului, încă în lucru la Institutul „Proiect București”, va lega cartierele Drumul Taberei și Giulești, traversînd pe dedesubt calea ferată ce unește stația C.F.R. Cotroceni, comuna Ciocogirla și bd. Păcii.

15 poduri noi peste Dimbovița

In zonele: ● Chiajna ● Rosu ● Insulă ● Ciurel ● Grozăvești ● Ștefan Furtună ● Eroilor ● Operă ● Izvor-Coșbuc ● Operetă ● Piața Unirii ● Mărășești ● Timpuiri Noi ● Mihai Bravu ● Vitan-Birșești.

Fotoreportaj de Ilie Purcaru și Victor Rădulescu

Abia desclestată din brațele unei prea aspre și prea lungi ierni, cuprinsă parcă de febra recuperării unor file de calendar ce silnic i-au fost sustrate, primăvara românească își dezvăluie cu o unică frenezie darurile și harurile de anotimp dinamic, răscolind totul, stimulînd totul, recreînd totul, conjuînd și cuplînd cele două forte — a naturii și omului — în opere cu rezultate fundamentale.

Trăim de fapt, de la un timp, aici, la Dunăre și Carpați, o primăvară perpetuă, o primăvară cu amploare și temeinicie de eră. Ceea ce o pătrime din an e socotit la noi anotimp, cu o inegalabilă distribuție de culoare, lumină și farmec în geografia zilelor, s-a concentrat în ultimele două decenii pe semnificativitatea unui anotimp-primăvară, a unui năvalnic și necurmat anotimp al creației sociale. Am deschis, altfel spus, un arc prin care am unificat primăverile și continuăm a lucra cu mistriile sub bolta lui. E primăvara unui pămînt redesteptat, innobilat și infrumusetat prin marea operă constructivă a Partidului Comunist Român, înfăptuită cotidian de milioane de mîini. E etapa majoră a unei societăți tinere, care-si numără anii cu anii ultimelor două decenii, e realitatea unei țări noi, țara Epocii Ceaușescu, țară aflată la o altă vîrstă istorică, tot atît de diferită de peisajul social de care s-a despărțit pe cît sint de diferite la noi anotimpurile, iarna monocromă și rece față de cal-

da policromie, încărcată cu flori și cu roade, a primăverii.

Am retrăit cu o nouă intensitate acest sentiment pareurgind Bucureștii acestor zile. Bucureștii din preajma marii aniversări a partidului, febrilizați de o transformare a peisajului — în panoramele largi ca și în detalii — pe care nu poți să n-o legi de primăvară și de renateră, în sensul cel mai înalt. Celor 500 000 de apartamente noi ale Epocii Ceaușescu, metroului și lucrărilor de edificare a Casei Republicii și Bulevardului Victoria Socialismului, monumentelor științei, culturii și artelor ridicate în ultimele două decenii li se adaugă, în aceste zile, noi altitudini ale creației, atrăgînd magnetic, în sus, relieful orașului și al noii lui existențe.

În primăvara asta, parcă mai viu ca oricînd, mișcarea de aripi, de sus, a berzelor și corilor a fost precedată și amplificată, aici, jos, pe Dimbovița, ca pretutindeni la noi, de mișcarea oamenilor ce construiesc, construiesc cu o aprigă și înaltă sete a noului, desființînd zilnic opoziția pămînt-cer, ridicînd pămîntul nostru mai sus și mai sus cu noi etaje. (Fără să aibă, poate, timp să vadă, prea înclestați cum sînt în truda lor, că de acolo, de sus, din unghiul păsărilor, pămîntul acesta arată tot mai frumos pe zi ce trece!) Această creație a oamenilor, pe care esti ispitit s-o cuprinzi în metafora zborului, nu părăsește pămîntul niciodată, oricît ar fi de specula-

tivă în căutările ei, pentru că orice construct, oricît ar fi de spectaculoase, tot construcții sînt, verificîndu-se pe sol. Ele invensnesc primăvara creației noastre sociale, stimulîndu-i mereu și mereu potențialul caloric.

Ne-am risipit în aceste imagini panoramice fiindcă, mărturisim, ne-a fost greu să alegem, din Bucureștii-santier ai acestor zile, acele elemente sau fragmente care, prin forța lor de sugestie, să poată evoca în major ansamblul unui demers constructiv de proporții unice. Sînt mult prea multe astfel de elemente într-un oras ce cunoaște, la ceasul de față, cel mai impresionant efort edil din cîte l-au însemnat prin veac. Un efort pe care îl putem numi, fără să ezităm la cuvînt, de anvergură istorică, un efort care ordonează priveliștea — implicit viața — celui mai mare oras al românilor pe noi linii de sens, pe noi și monumentale dimensiuni, începînd cu chiar inima lui, cu viitorul lui centru civic, cu acea majusculă arhitectonică a cărții sale, al cărei tipar devine altul. O sugestie în dilema alegerii ne-a oferit-o fotoreporterul nostru, risipînd pe masa redacției, în evantai, imaginile pe care le vedeti în aceste pagini. Sînt dintre cele mai proaspete schițe la tabloul noului București, unele încă pe șevaletul ideii, pe mesele arhitecților și proiectanților, altele, multe, în plină constituire în piatră, încrucîșîndu-se de pe acum cu pasul localnicului, provocîndu-i

surpriza și încintîndu-i ochiul prin somptuoșitatea și ineditul lor. Este vorba de cele 5 noi și mari pasaje rutiere ale Capitalei, a căror edificare a început în primăvara asta, și de cele 15 noi poduri ce se vor arca peste Dimbovița.

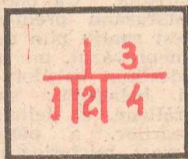
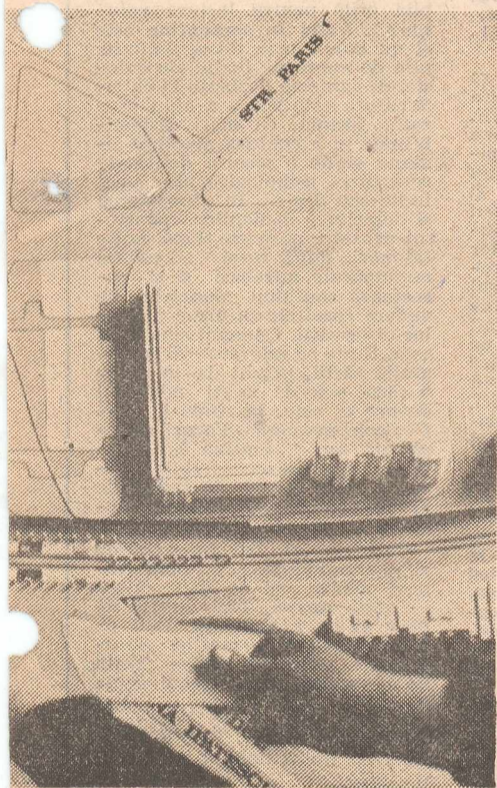
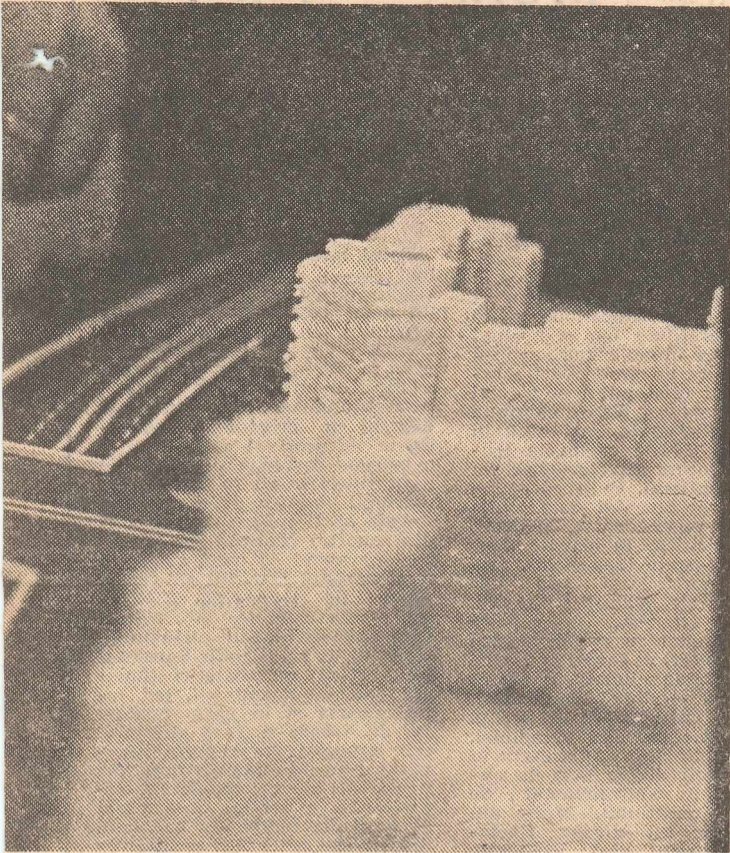
Deci lîngă marile pasaje rutiere pe care le stim, și ele proaspete în decorul orașului, lîngă cele de la Obor, Podul Grant și Piața Muncii, se construiesc pasajele Mărășești, Piața Victoriei, Calea Victoriei, Băneasa, Lujerului. Iar peste Dimbovița vor apărea în curînd (chiar în curînd, termenele inaugurării lor fiind anul 1987!) podurile de la Chiajna, Rosu, Insulă, Ciurel, Grozăvești, Ștefan Furtună, Eroilor, Operă, Izvor-Coșbuc, Operetă, Piața Unirii, Mărășești, Timpuiri Noi, Mihai Bravu, Vitan-Birșești. O întreagă geografie a Bucureștilor, exprimată prin puncte-cheie, ordonatoare de priveliște și de viață, se reasază, iată, altfel sub ochii noștri, prin accente de piatră ce-i comentează în chip inedit tabloul.

Fiecare din aceste construcții este o operă-unică de gîndire tehnică. Priviți fotografiile noastre, citiți legendele puse în capul acestei pagini și imaginați-vă pornind de la ele, complexitatea acestor lucrări — „lucrări de artă”, cum le numesc constructorii — care se desfășoară la toate cotele Bucureștilor, pe pămînt, sub pămînt, în văzduh, pe apă, sub apă, deasupra! Și asta pe spații ample, răsînd

un întreg peisaj, dar într-o interferare cu peisajul care, ca în toate marile noastre gesturi edile, înseamnă de mult armonie, rigoare, ordine, pornind tocmai de la comandamentele armoniei, ale rigorii și ale ordinii. Pasajul rutier Mărășești, de pildă, amplasat în dreptul podului cu același nume, dar debutînd de fapt îndată după traversarea Dimboviței și a Splaiului, pasaj lung de 400 de metri (din care 50 în subteran), cu două fire de circulație pe sens și două linii de tramvai la mijloc, preia intensul trafic al zonei (care la ceasul de față înăbușă zona, debusînd în Piața Unirii doar prin Bulevardul George Coșbuc), îl liniștește, îl cumințește, îi dă calm, ritm și cursivitate, îl obligă să ocloască Piața, îi fixează albia pe direcția Șoseaua Viilor — Cuțitul de Argint — Piața Libertății — Bd. Mărășești — Nerva Traian. Gîndit în cadrul monumentalelor lucrări de edificare a noului centru civic, pe axa Bulevardul Victoria Socialismului — Căuzasi, acest mare pasaj rutier determină și polarizează amenajări citadine multiple (rețele stradale, edilitare, galerii de termoficare, de cabluri pentru telecomunicații, de conducte de apă etc.), un efort care-l echivalează ca greutate (investiție, forță de muncă) pe cel al ridicării unui întreg cvartal de blocuri, dar depășindu-l prin performanțele tehnico-constructive reclamate de operă.

Fiecare din aceste construcții este o operă-unică de gîndire

e a viitoarelor generații

- 1 Gândind noul București...
- 2 ...și transcriindu-l în faptă
- 3-4 Două din noile și marile pasaje rutiere bucureștene, așa cum vor arăta în viitorul apropiat

tehnică și de artă, fiecare reprezintă o problemă, nicăieri nu se repetă aceleași soluții, și toate laolaltă înseamnă o nouă respirație a orașului, o nouă fluență a traficului, de mult pretinsă de dezvoltarea industrială, urbanistică și demografică, de noua și ampla mișcare a vieții cetății, tumultuos revărsată peste vechea-i ramă arhitectonică. Unul din cele mai vechi orase europene devine, și prin estel de construcții, unul din cele mai moderne, cu o puternică personalitate a noului, o eritabilă capitală a României acestei epoci. Sporește, prin ele, frumusețea cetății, cea cinată din veac de totii călătorii, de toate gamele exclamațiilor. Noile edificii vor fi frumoase și în sine (podurile, de pildă, vor fi cioplite în piatră și în granit și decorate cu balustrade sculptate și cu vase sculptate), iar aezarea lor la răscrucele vieții și născării orașului le va face să emene cu niște semne de carte avorizând lectura unei privești în continuă ridicare a strășării.

Un elogiu, un prim elogiu pentru aceste inestimabile dauri făcute capitalei românilor a trebui să-l aducem celor ce au gândit și celor care le pun în rost. Sint, mai întâi, proiectanții și arhitecții, cei care în urea întrecere închinată aniersării partidului au conceput într-un timp record (cu o lună înainte de termen!) planurile pasajelor și ale podurilor, desăsurind o uriașă bătălie mută, bătălie a cugetării, studiului,

fanteziei, preluu la infruntarea materială cu problemele propriu-zise ale construcției, rezolvate înainte de toate în mod abstract, în laboratoare și pe planșete. Sint apoi autorii prefabricatelor, mesterii cioplitori ai pietrei, creatorii ultramodernelor instalații incorporate în edificii, multe din ele alcătuite din piese-mamut, dar slefuite ca niște biuterii, nepermitând nici toleranțe de micron. Sint apoi ei, constructorii și montorii, a căror trudă, la fel, trimite sugestia spre cea a bijutierului (în structura miilor de tone de beton armat și pretensionat care tin încordat un pasaj rutier, cu giganticele sollicitări la care acesta este supus, n-are voie să se insinueze nici cea mai infimă bulă de aer, nici cit un virf de ac, fiindcă o astfel de buturugă mică ar da peste cap colosul!), a unei creații de virf, în care nu e admisă decit calitatea maximă.

Primăvara anului '86, primăvara glorioasă jubileu al partidului, intimpinat cu impetuose fapte de muncă și de creație de către întreaga suflare a României, ridică, iată, și mai sus Bucureștii, și mai aproape de cotele viitorului, și mai aproape de altitudinea visului nostru privind devenirea cetății din care răsare soarele pentru toți românii.

COPII MULȚI ȘI FRUMOȘI

să-și ferească părinții, să se bucure țara!

Medic de familie

Un oraș cu 122 000 de locuitori nu poate fi considerat nici pe departe o localitate neînsemnată. Sectorul 3 al Capitalei, cu o populație infantilă care a atins exact cifra de mai sus, s-ar putea constitui într-un adevărat oraș al copiilor. Micilor locuitori din această zonă a Bucureștiului le sint destinate 13 creșe, 37 de grădinițe, 52 de școli, 3 case de copii, o poli-clinică, 6 dispensare, 42 circi sanitare și un spital cu profil de pediatrie pură, numărind 276 de paturi.

Cind pătrunzi într-un spital și se pare firesc să și se vorbească exclusiv despre știința de a vindeca bolile. La Spitalul clinic de copii „Călărăși”, care deserveste teritoriul sectorului 3 al Capitalei, nu-ți trebuie mult pină să realizezi că, de fapt, despre boli și vindecări se vorbește puțin. De făcut se face mult dar pentru directoarea dr. Steluța Dumitru este un lucru firesc — cum și este, de fapt — îngrijirea bolnavilor a fost dintotdeauna îndatorirea de capăt a oricărui medic. Pediatria modernă este preocupată acum, nu doar de înlăturarea bolii, de scăderea morbidității și mortalității infantile, ci de păstrarea stării de sănătate a copilului pină la adolescență. Medicii pediatrii acționează nu doar pentru apărarea copiilor de boli, ci pentru îmbunătățirea nivelului lor de sănătate. Asta presupune o muncă enormă și o dragoste nemăsurată pentru cei mici, pentru asta, îmi spune nu o dată pe parcursul convorbirii noastre această femeie-spirt care este doctorița Dumitru, „spitalul merge din ce în ce mai mult în teritoriu”.

În spital și în unitățile ambulatorii ale sectorului sint 126 medici pediatri și 478 de cadre medii sanitare. Fiecare medic al spitalului are săptăminal și activitate în dispensarele teritoriale. Este o muncă de îndrumare, de control, de consultații. Grija pentru copil începe cu mult înainte de apariția lui pe lume. Se duce o intensă activitate de educație sanitară, au loc numeroase discuții cu viitoarele cupluri asupra importanței copiilor în căsnicie, gravida este pregătită în probleme de alimentație, de îngrijire a copilului, de prevenire a îmbolnăvirilor. Cadrele medicale merg pină la a aranja, alături de viitoarele mame, camera și pătuțul celui care este așteptat să vină pe lume. Sint niște treburi de „dădăceală” — recunoaște directoarea Steluța Dumitru, dar sint extrem de utile, mai ales pentru tinerele mame care dau naștere primului lor copil. Apare încrederea, se stabilește o legătură sufletească între părinți și cadrele medicale, care sint, toate, în sprijinul noului născut. Mama ascultă de omul care a fost alături de ea și care devine medic de familie. Toți copiii noștri au un asemenea medic, gata oricind să sară, chiar și la o falsă alarmă. Esalonul de copii de vîrstă foarte mică, 0-1 an, beneficiază de o supraveghere permanentă, chiar dacă sint voinici și sănătoși. Copii „problemă” nu sint pentru pediatrii doar cei periclitati din punct de vedere medical, ci și din punct de vedere social, copii proveniți din familii dezorganizate. La dispensarele de care aparțin un număr mai mare de copii au fost dublate cadrele de ocrotire pentru a se asigura supravegherea și intervenția promptă. Există astăzi o evidență cit se poate de riguroasă a tuturor celor mici.

— Dacă un copil pleacă pentru o perioadă într-un alt sector — să zicem că este încredințat bunicilor — întocmim adrese, dăm telefoane în sectorul respectiv și ne anunțăm colegii de sosirea celui mic pe teritoriul lor. Nu ne liniștim decit în momentul în care copilul este preluat de un cadru medical și ne pîrvine confirma-

rea de primire. Ce face copilul meu la voi în sector? E sănătos? Aveți grijă de el?, îmi întreb colegii și ei mă întorcăbă pe mine. Un copil scăpat din vedere, fie chiar și pentru cîteva zile, poate însemna un risc foarte mare. Uneori mamele nu sesizează primele simptome ale bolii, mai ales cele fără experiență și pot veni în ultima clipă cu el la spital. Medicul de dispensar și sora de ocrotire sint doi factori extrem de importanți. Nu de puține ori bat zilnic la ușa unei mame. Aici intervine și experiența, care-ți arată ce copil trebuie văzut foarte des. Îți trebuie un anumit timp să cunoști familiile. Avem medici care-și știu și pe actualii părinți de cind erau de-o șchioapă. Cind intervine ceva, primesc telefoane acasă. Cind se îmbolnăvește un copil și trebuie internat, este însoțit de medicul de dispensar care cunoaște cazul, a urmărit copilul, colaborează cu spitalul și totul se face spre binele micului pacient. S-a reușit să se creeze o legătură strinsă între cele două eșaloane de medici — cei de dispensar și cei din spital — sint toți oameni dotați și dăruți profesiei lor. Toți au conștiința că răspund de același lucru, de sănătatea celor 122 000 de copii. Avem în grijă sectorul cu cel mai mare număr al populației infantile din Capitală și nu-i ușor, dar nu ne plîngem pentru că dragostea noastră sint copiii. Urmărirea lor se face diferențiat, de la caz la caz, tinind cont de naștere, de dezvoltare, de vîrstă, de experiența mamei. Acolo unde sint probleme, medicul este nelipsit. Sintem, într-adevăr, medicul de familie al multor familii.

Importante sint viața, creșterea normală a copilului, sănătatea lui. Pentru asta, orice măsură de prevedere este bine venită. Un bun pediatru trebuie să cunoască copilul în toată complexitatea vieții sale și sub toate aspectele personalității lui. Se fac eforturi nelimitate pentru creșterea unor copii frumoși, sănătoși, viguroși. Dezvoltarea armonioasă a generației de mine înseamnă, și ea, o calitate superioară a vieții noastre de astăzi.

LIANA MOLNAR

Gheorghe, fiul lui Gheorghe

Prima este Gabriela, are 16 ani și e la Liceul agricol din Curtea de Argeș. Urmează Georgeta, 15 ani, la școala gimnazială din comună. Numele celei-de-a treia, Ionela (13 ani), păstrează ceva din nostalgia speranței de a fi fost băiat. Urmează încă două fete, cu nume mai rar întilnite în sat: Camelia (12 ani) și Simona (10 ani). Apoi, ca și cum terminațiile în a din familie n-ar fi fost suficiente, e moda numelor duble: Maria-Magdalena (6 ani) și Claudia-Nicoleta (4 ani). După ce această emancipare onomastică părea să fi atins apogeul, forța tradiției izbucnește odată cu marele eveniment: se naște Gheorghe (are acum 1 an și patru luni). Tare mult s-a bucurat Gheorghe Cimpoșca senior, șofer macaragiu la I.F.E.T., cind, în sfîrșit, i s-a născut moștenitorul, căruia s-a grăbit, după cum se vede, să-i dea propriul nume parcă tocmai pentru a risipi orice îndoială că forța bărbătească din familie s-a ridicat la puterea a doua. Vecinele îl încurajau, îi priveau expert soția și șuşoteau cu umor, „să știi că Tața face doi, ca să echilibreze”, dar Tața a făcut numai unul și bun, de 4,100 kg, Gheorghe jr. — mindria și răsfățul întregului clan Cimpoșca. Tața, Constanța Cimpoșca, născută Olaru, a implinit în februarie 37 de ani. Locuia lingă fosta casă de nașteri din Tutana, mama ei era îngrijitoare acolo și trebuie că „s-a exercitat oarece influență” astfel în-

cit Tața s-a înscris la Școala profesională de moașe de la Pitești pe care a absolvit-o în 1969, cind s-a și măritat cu a lu' Cimpoșca. Deci, cîți ani de muncă tot atîția de dragoste, pentru că munca ei de moașă comunală este chiar dragostea ei pentru sutele de copii pe care i-a moșit dar care n-au putut suplini nevoia de copii proprii, „personali”, cum se spune — licărul de viață și de fericire trebuia să scinteieze în curtea sa și treaba asta s-a petrecut pină acum de șapte ori, pină cind și curtea i-a devenit neîncăpătoare, și-atunci au sărit în ajutor cumnații, frații soțului, și au înălțat o casă de toată frumusețea, anul ăsta s-au mutat în ea, are 6 camere, locuite pe categorii de vîrstă. Pe Tața n-a tentat-o nicideodată să se opună legilor naturii și ale firii — este doar moașă comunală și un astfel de lucru i-ar fi fost la îndemînă, ca să zicem așa, mai ales că cinci copii avea de acum 10 ani. O ezitare a avut în pragul ultimei nașteri, taman al aceleia care i-a adus pe lume feciorul, se gindea la vitalitatea celui de-al șaptelea, la ce calcu și ce vlagă îi mai lăsasera fetele, dar soacra, Maria Cimpoșca, mama celor 8 frați, a liniștit-o spunindu-i că „nu se va cunoaște” — și nu s-a cunoscut, în adevăr, Tața născind un zdrăhon de băiat, care acum face „atîtea năzbitii cîte nu fac fetele la un joc”.

Acest amestec de moralitate, înțelepciune și dragoste în ceea ce privește copiii este o trăsătură a firii locuitorilor din această parte a Argeșului, în Băiculești nu puține fiind familiile cu mulți copii. Ciobanu Maria are 10, Bănică Valentina, Dobre Melania, Isăroiu Constanțina și Badea Maria — cite 8, și topul ar putea continua. La fel de important ca această sănătoasă mentalitate a oamenilor este însă și faptul că o treabă atît de personală și intimă, cum este în ultimă instanță, nașterea unui copil găsește în grija și atenția primăriei condițiile obiective încurajatoare atît de necesare cind pornești pe lungul și dificilul drum al creșterii unui copil. Primarul, Gheorghe Iancu și vicepreședintele Consiliului popular comunal, Gheorghe Iliina folosesc toate pirghiile care le stau la îndemînă pentru a facilita prioritar, în spiritul politicii partidului nostru, viața familiilor cu mai mulți copii, pentru ca acestea să simtă nemijlocit și palpabil respectul obștii, astfel încît în politica pe plan local (contractele, repartițiile de lemne etc. — aceste mici amănunte mari care compun viața cotidiană a unui om de la țară) criteriul demografic ocupă un loc important. Parcurgind atribuțiile lor oficiale (asistența medicală să fie ireproșabilă, dezbateri și plene, acțiuni și ședințe pe această problemă etc), cei doi oameni de frunte ai comunei nu se rezumă la acest nivel global, al acțiunilor bifate, ci înțeleg și tratează viața familiilor cu mai mulți copii în toată complexitatea ei, la scara unu pe unu, în funcție de particularitățile fiecărei situații în parte. O mare izbîndă e în acest sens crearea de locuri de muncă pentru respectivii părinți, astfel încît aceștia să poată beneficia de substanțialele avantaje oferite de stat — exemplul cel mai recent fiind al lui Gheorghe Daragiu, din satul Valea lui Enache, tată de 6 copii, care, după ce a fost lămurit „să intre în serviciu”, s-a trezit cu niște venituri lunare (retribuție + alocație + ajutor social) la care nici nu visa.

Din umbra în care, cu discreție, primăria și medicii și, de fapt, întreaga obște din Băiculești veghează la tinerele vîstare ale așezării, lumina în care cresc copiii lui Cimpoșca și toți „colegii lor de generație” pare și mai puternică.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Omagiind gloriosul jubileu

Reportajul — imagine a realității socialiste

De-a lungul Dunării

Ne-am obișnuit ca, în marea lor majoritate, cărțile de reportaje să apară sub semnul unor anume colecții menite să surprindă nu numai eferescența dinamică, strict economică și tehnologică, ce domină de la un cap la altul întreaga țară, ci și substanțialele mutații ce se produc, cu această ocazie, în felul de-a gândi și simți al oamenilor care, ca un simbul de adevăr și lumină, se află în chiar centrul, în inima acestor mari prefaceri. Aceași reușită, cel mai adesea în planul informației și al detaliului jurnalistic, dar, uneori, și în planul literar, al descriției psihologice, o pot reclama, fără doar și poate, și două recente cărți, **Insemnări mehedintene** de Victor Rusu (Editura Serisul Românesc) și **Adresa mea — prezentul** de Coriolan Păunescu (Editura „Albatros”), chiar dacă ele nu se înscriu sub sigla vreunei colecții, gen **România azi, Reporter XX** etc.

Ceea ce le unește, la prima vedere, ar fi faptul că autorii cărților trăiesc la extremitățile Dunării, ca să spunem așa, adică la Drobeta-Turnu Severin și, respectiv, la Galați, orașe de referință pentru bătrânul drum fără pulbere al țării. Nu întâmplător, deci, marele reportaj, piesa de forță a **Insemnărilor mehedintene** se va intitula **Ostrovul Mare la vîrsta luminii**, veritabilă epopee hidroenergetică, așa cum în **Adresa mea — prezentul**, piesa de început, **Inscripții în bronz**, se vrea a fi, și în bună măsură reușește, un succint scenariu cinematografic despre elicari, cuvint ce derivă de la cea extraordinară piesă a oricărui motor naval, elicea. Mai liric, mai datat poeziei, așa cum a și făcut dovada prin cele două cărți de poezie ce i-au apărut pînă în clipa de față, Victor Rusu transformă reportajul într-o confesiune, incluzîndu-se pe sine, prin bunicii și străbunicii săi, în istoria locurilor în care și-a petrecut copilăria. Ample și orchestrate cu migală, reportajele sale, inclusiv cel dedicat Ostrovului Mare, devin emoționante poeme, insolite prin suita imaginilor și situațiilor propuse, prin replicile inteligente, scâpărătoare, ale personajelor dispuse să vizeze cu ochii deschisi, dar fără a-și refuza plăcerea dialogului în răspăr, cu evidente nuante ironice, de cea mai autentică factură oltească. Confratele său, de la celălalt capăt al Dunării, Coriolan Păunescu, se arată a fi do-

tat, cum spuneam, cu un ochi mai cinematografic, reportajele sale fiind tot atîtea cadre în care personajele, implicit faptul de viață pe care-l susțin, sînt grupate pe principiul fotografiei tip album de familie. Și-ntr-un caz, și-n celălalt, cei doi reporteri sînt ajutați de faptul că fac parte integrantă din peisaj, că sînt oameni ai locului pe care-l descriu și-l comentează. Singura lor problemă a fost aceea de a stăvili argumentele încercate de subiectivitate, de prea mult lirism, de a găsi o dreaptă cumpănă între ceea ce simt și ceea ce neapărat trebuie relatat. Astfel, ceea ce i s-ar putea reproșa lui Victor Rusu este o anume stufoșenie derivată din prea ampla documentare, din cunoașterea prea amănunțită a fragmentului de viață. Cu alte cuvinte selectivitatea sa n-a operat cu maximum de promptitudine. Celuilalt autor, lui Coriolan Păunescu, ale cărui reportaje sînt extrem de scurte, cele

Tonalități rapsodice

Geamandura (Editura Sport-Turism, 1985) adună în volum o parte din reportajele scrise de-a lungul anilor de Nicolae Grigore Mărășanu. Realitatea care le inspiră e diversă, de la pădurile din Munții Apuseni la călătoria „de probă” pe mare, de la spațiul „himeric” al Brăilei și „pasărea Phoenix a renașterilor eterne”, la metroul bucureștean, în fine, de la noaptea petrecută într-o maternitate, elogiul al oamenilor în halate albe și al miracolului nașterii, la evocarea lui Panait Istrati. Poate cu excepția primei însemnări, intitulată sugestiv „**Bună dimineața, doctore!** Trăiește!”, celelalte reportaje au o tonalitate rapsodică. Accentul cade pe elementele de specific

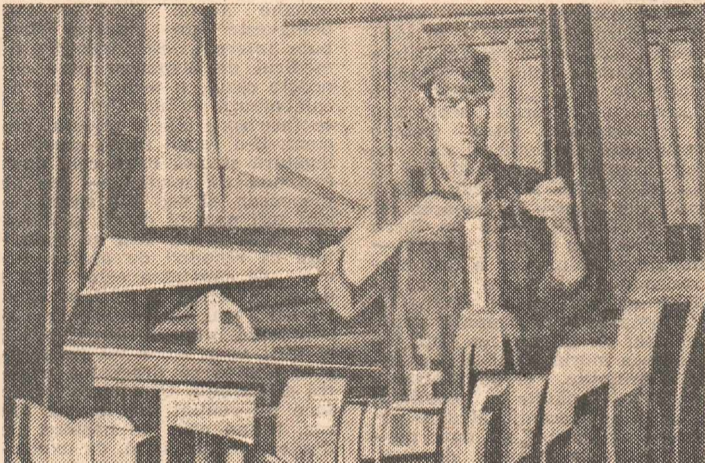
care o creează, cu sentimentul exprimat și cu ritmul impus. Observăm toate acestea parafrazate de cartea de reportaje a lui Nicolae Grigore Mărășanu, de la structura ei la compoziția fiecărui text, la modalitățile artistice alese de autor: portretul, comentariul succint în marginea unei fapte, a unui loc, a unui detaliu, dialogul viu și timpul prezent folosit de multe ori în narațiune, dar și poemul cu caracter imnic, rămîind însă tot în sfera de preocupări a reportajului (mai puțin în elogiul adus Ardealului, **Esti o continuă mirare, Ardealule**, mai mult în **Canalul**). Să ne oprim la frumoasa evocare a pădurilor din Munții Apuseni. Ceea ce reține atenția reporterului este truda pentru regenerarea pădurii, muncă sisifică, în același timp de o delicatețe incredibilă. Oamenii portretizați aici par „duhuri” ale pădurii; ei au, vrem să spunem, o anumită irealitate pentru ochiul nostru care învîțat a fantaza. Impotriva acesteia „luptă” în secret reporterul — luptă, mai întii, cu sine, pătrunzînd în esența unei vieți aspre dar, paradoxal, plină de gingășie. Și aceasta în cadrul unui dialog plin de autenticitate, contrapunctat de „fibrele” narațiunii. Multe din reportajele lui Nicolae Grigore Mărășanu sînt veritabile proze scurte, căci interlocutorul (interlocutorii) devin repede, prin portretizarea sigură, personaje.

De efect sînt textele care se referă la chipuri și locuri din zona dunăreană. Ca poet, N. Grigore Mărășanu prelucrează tocmai acest spațiu plin de pitoresc și neprevăzut, un spațiu parca predestinat baladei — și atmosferei baladesti: spațiul bălților brăilene, al deltei, lumea pescarilor, a păsărilor „uriae”, viața misterioasă cuprinsă în adîncul apelor, fiorul acela „legendar” mereu atins de umbra morții, impermeabil neinițiatilor, care îl fascina pe Sadoveanu. Iarna, apele „rele” își sporesc misterul, aduc în amintire fabuloase închipuiri, ca în **Dincolo de ghețuri**, „baladă” în proză. **Cirna la tribord sau scufundătorii de la Periboina** descrie întreaga asprime a vieții de pescar, dar și fascinația ei. Unele titluri sînt simbolice: **Digul speranței**, **Ploaia de ulci**. **Noaptea cu trandafiri la Dunăre**, **Locul de casă**. Insuși titlul culegerii, **Geamandura**, trimite la o transcendere a faptelor și semnificațiilor lor directe. Reporterul vorbește convingător de limitele pe care efortul uman, munca depusă cu dăruire și pricepere le înving, de inerția înfrîntă, de curaj și de eroismul cotidian, „anonim”. E tema „secretă” a cărții, de remarcabilă unitate stilistică.

„Viața în serpentine”

Totul este cum nu se poate mai simplu, mai obișnuit: un ziarist pleacă în documentare pe un mare șantier național al țineretului, pe care ajunge să-l cunoască în amănunt, participînd la cele mai importante momente ale vieții lui, radiografiînd existențe umane, închegînd lungi discuții cu brigadierii, mirîndu-se adeseori și sfîrșind prin a pricepe rosturile și bucuriile unor tineri aflați în fața unui veritabil examen de maturitate. Acesta ar fi subiectul unui amplu reportaj (sau al unui microroman) avînd ca temă șantierul și șantieristii. Ziaristul din cartea **Viața în serpentine** (Editura Eminescu) este una și aceeași persoană cu autorul volumului, ziaristul Pavel Perfil. Șantierul este cel de îmbunătățiri funciare Giurgiu-Răzmirești, iar eroii poartă și în carte numele lor de fiecare zi. Pînă aici totul este reportaj, un reportaj, adevărat, plin de viață, de observații atente, de convingătoare reproducere a felului de-a vorbi al fiecăruia dintre cei cu care discută sau pe care îi ascultă reporterul. Dar mai există o posibilă grilă pentru lectura volumului. **Viața în serpentine** este și un bun roman de actualitate, plin de momente înalte, de duioșie, de fantezie dezlănțuită chiar. Scriitura este aceea a unui prozator format, cu mari disponibilități în a contura profiluri umane și de a sugera delicate resorturi psihologice ale unei fapte sau decizii. În cunoașterea și descrierea oamenilor, reporterul-prozator pornește după multe tatonări, după ce-și adresează nenumărate întrebări și-și corectează continuu punctele de vedere rezultate în urma primelor observații. Oamenii sînt, prin asta, ființe cu adevărat vii în paginile cărții, priviți de-un autor a cărui sete de a ști adevărul despre ei este, la rîndu-i, vie. Capitele precum „**Focuri și „oglinzi” sau „Fîntina lui Ilie Mohu” sînt proze veritabile, scrise cu certă vocație, în tonuri de gri precum numai maestrul fotografiei reușesc să realizeze.**

Carte scrisă cu frenezie, cu simț al nuanțelor și cu înalt respect pentru cei ce dau viață — viață aparte, mai plină de nerv și de neprevăzut decît aceea obișnuită — marilor șantierere ale timpului nostru. **Viața în serpentine** este volumul unuia dintre cei mai talentați și mai viguroși reporteri ai generației sale, cu indiscutabil har de romancier.

SPIRU CHINTILĂ : „Tehnologie”

mai multe acoperînd doar două-trei pagini de text, îi reproșăm reprimarea și chiar schematizarea exagerată a comentariului. Deși sugestive, alese cu discernămint compozițional, descrierile și incursiunile sale în substanța însăși a faptului de viață sînt, nu de puține ori, lipsite de imprevizibil, intruciva roze și suave, fără acel dramatism pe care viața — cea adevărată, care este elementul primordial al oricărui reportaj — ni-l oferă la fiecare pas. Poate că, într-o scriitură mai amplă, mai construită, în viitoare cărți de nuleve, sau, de ce nu?, în viitoare romane, cei doi autori vor da măsura întreagă a talentului lor, a sensurilor pe care ochiul, lacom și iscoditor ațîntit spre lume, le-au desprins din tumultul însuși al vieții.

VICTOR NIȚĂ ■

COSTIN TUCHILĂ ■

DAN MUCENIC ■

RADIO & T.V.

O săptămînă bogată

A patra premieră din acest an la **Teatru TV** a fost o reușită din mai multe puncte de vedere. Întii pentru că drama istorică **Vlaicu Vodă** de Al Davila, eveniment literar al anului 1902, este o capodoperă a dramaturgiei noastre clasice. Al doilea, pentru că Televiziunea a preluat spectacolul pus în scenă de Mihai Berechet la Teatrul Național din București, transmîndu-l pentru iubitorii de teatru din întreaga țară. Este, iată, în puțina acestei instituții de cultură de a înregistra și păstra pentru istoria culturii române spectacole-evenimente ale teatrelor noastre. Și al treilea, pentru că nu a fost o înregistrare pur și simplu, ci o adaptare pentru micul ecran, din care spectacolul a ieșit mai dens, mai alert, mai frumos, mai aproape de sufletul telespectatorilor. A contribuit la aceasta, credem, pricepera regizorului de montaj ● In ianuarie 1-am auzit pe Octavian Co-

tescu în ultimul său rol la radio. Bubnov din **Azitul de noapte**. Dar mai mereu avem prilejul să-l admirăm pe marele actor în reluări. cum a fost scenariul **Ion Creangă** de Mircea Ștefănescu ● Florentina Sarmari ne-a prilejuit rara bucurie a unei reîntîlniri cu Ioana Radu, neîntrecuta doamnă a romanței românești ● Scrisă cu mină sigură, piesa **Zorile portului** de Ion Ursulescu, premieră radiofonică în regia artistică a lui Leonard Popovici, prezintă — acum, în preajma aniversării partidului comunistilor români — un moment din dramatica luptă a muncitorilor din portul Brăila ● Evocări ale pictorului Nicolae Tonitza cîntesc pe marele maestru al artei plastice românești, de la nașterea căruia s-au împlinit o sută de ani ● Marțea, radioascultătorii beneficiază de o emisiune ce nu se dezminte: **Clubul curiosilor**. Și ultima redactată de Camelia Stănescu a avut un sumar bogat și variat. Se remarcă preocuparea de a nu pierde nici un minut, chiar și dialogul dintre realizatoare și prezentator este deloc formal, ci consistent și la obiect. Însă prezentatorul nu este altul decît Florian Pittiș, a cărui contribuție — sperăm că nu ne înșelăm — se simte pe tot parcursul emisiunii.

REGHINA VĂRVICI ■

Rubrica dumneavoastră

Cum vă place?

Scene spumoase, alerte

Puține diferențe sînt între piesa **Scapino**, regizată de Alexandru Dabija pe scena Teatrului „Nottara”, și textul original, **Violențele lui Scapin** de Moliere. Varianta scenică românească împinge jocul personajelor înspre **commedia dell'arte**, italianizînd onomastica acestora și imprimîndu-le o turnură mai caricaturală. Ei se numesc aici Geronte, Argente, Zerbinetta, Giacinta și, desigur, Scapino, iar poveștea lor e presărată cu multe scene de naivitate comică, de credulitate simpatice. Protagonștii — fii de oameni bogați și cam nătîngi — sînt mereu implicați în cele mai ciudate întîmplări de amor, pe care vicleanul Scapin le încurcă și le descurcă în stilul său isteț și imprevizibil. Majoritatea personajelor au consistență pe scenă, datorită jo-

cului foarte bun al actorilor. Scenele sînt mereu vii, spumoase, alerte și la această imagine agreabilă un rol important l-au avut Horațiu Mălăele (Scapino), Valentin Teodosiu (Geronte), Dragoș Păslaru (Argente), Ioana Crăciunescu (Zerbinetta) și Elena Albu (Giacinta). În excelența regie a lui Alexandru Dabija, **Scapino** s-a dovedit a fi o foarte bună comedie, cu disponibilități pentru improvizație și fantezie scenică, agreabilă, cu priză la public.

ARHIRE GRECU
inginer,
Fabrica de calculatoare
București

Senzația de firesc
Tensiunea filmului **Vară sentimentală** poate fi aflată în înfruntarea de opinii dintre un

tinăr inginer agronom care preia conducerea unui C.A.P. frumtaș și vechiul președinte care, în traul lui destul de îngururat, se convinge treptat că trebuie să se schimbe, să cedeze în mentalitatea sa bine intenționată, dar cam învechită. Filmul regizat de Francisc Munteanu, după un scenariu scris de Vasile Băran, este interesant nu atît prin diferențele dintre cele două personaje — inginerul (Emil Hossu) și președintele (Gheorghe Dinică) — care, pînă la urmă, se înțeleg foarte bine, cit prin senzația de firesc a poveștii de iubire dintre inginer și tinăra tehniciană (Rodica Mureșan), încheiată cu căsătoria. Filmul trăiește și prin cîteva personaje savuroase (prin limbaj și comportament), cum ar fi brigadierul (Marin Moraru), soția (Stela Popescu) și fiica acestuia, o adolescentă extravagantă care stîrnește senzație în rîndul obștii. Hazul, dialogul pumos și naturalitatea personajelor reușesc să acopere o parte din schematismul scenariului și să dea filmului o notă destul de mare de interes.

GHEORGHE MORAR
funcionar,
Consiliul popular Arad

atelier literar

G. Dumitrescu

C. Savin: Am primit textele dacti. Inainte de ele, o scrisoare in care ziceți: „sper că o să recunoașteți...”. Ceea ce ne-a tăiat orice entuziasm (ba chiar orice interes) pentru manuscrisele dv., despre care vom fi nevoiți să nu mai discutăm dacă nu le veti pune în acord cu gramatica și ortografia.

C. Daniel: Unele semne de creștere, în „De la o vreme”. „Amintiri despre oameni”, „Primăvara”.

St. Petrea: Ar trebui, în primul rând, să puneti oarecare concordanță între preferințele (mai ales contrapreferințele!) din scrisoare și propriile dv. texte. Mai ales că între acestea din urmă se pot infili și elemente promițătoare (mai ales în „Nebunul”) pe care sperăm să le vedem confirmate și amplificate în viitoarele corespondențe.

V. Naclu: Părerile cititorilor ne interesează întotdeauna și rămânem recunoscători celor ce ni le comunică. Dv., însă, nu vă exprimați niste păreri personale, ci vă luați rolul de purtător de cuvânt al cititorilor în general. Nu stim cu ce drept și cu

ce competență!... „Să se dea satisfacție deplină cititorilor”, ziceți. Sau în altă parte: „părerile pe care vi le expun sint împărtășite de marea majoritate a celor cu care sint în contact” (dar citiți să fie oare aceștia, în raport cu sutele de mii de cititori ai „Flacării”?... — e foarte greu de apreciat, în lipsa datelor despre ocupația și pregătirea dv., pentru că, nu-i așa, acest „a fi în contact” variază puternic de la o caserită de alimentară și până la, să zicem, un scafandru sau un călugăr, etc.). Vom subscrie, însă, integral la observația de bun simț că „fiecare ia din opera de artă ceea ce e în stare să primească”. (Asta, fie vorba-ntr-un cuvânt, cam anulează lozincă dv. anterioară „să se dea satisfacție...” etc. Cum să multumesti pe toată lumea dacă fiecare ia doar „ce e în stare să primească”?... Vom reveni!).

Boğyr: Încă nu ne putem da seama cât de autentică și de profundă e vibrația poetică, a acestor căutări, altminteri de bună condiție, laborioase și clasicizante (în haină cam rigidă, uneori...) Vă rugăm să reveniți.

V. Antonie: Și totuși, „Plecarea inspirației”, „Noaptea”, „Aproape poem” (care mai cere, însă, o scrupuloasă revizie).

A. Petcu: Nesigure, stingace, mai slabe decât cele anterioare. Perspectiva se întuneacă și mai rău, dacă ținem seama și de halul scrisorii (plină de „ași minții”, „să-mi pot citii”, „mă voi grăbii”, „deși”, „ași tinjii”, etc.) atestind o inadmisibilă lipsă de pregătire elementară și de seriozitate, care, adăugând și intempestiva dv. nerăbdare, pun sub semnul întrebării dialogul nostru.

Rupal: Lucruri interesante, în general. Cu niște rezerve: Dacă abordăm prozodia clasică, trebuie să ne ținem cât mai scrupuloși de ea, evitând neglijențe, „hărtoape”, disarmonii, etc. (v. „Vara morgana” și altele). Excesele debitului verbal, până la incoerență (și chiar dincolo!), cu intrarea neglijentă în supra-realismul standard, nuzeal... Cele mai bune: „Motiv”, „Mit”, „Defecțiune”, „Duios”.

GEO DUMITRESCU
N. R. Manuscrisele nu se inapoiază.

Cintec de leagăn

Dormi, pruncule curat, în mânăstiri de vise
Cărările luminii se-mpreună
În locul unde muma ta cea bună
Cu raza cea dintii te învelise.

Dormi pruncule frumos ca o poveste
Nemărginirea te cuprinde lin
Și zinele din basme toate vin
Învăluite-n zimbetele celeste.

Dormi pruncule plufind peste-neeputuri
Doar creanga de măslin să te atingă
Și-o pace infinită să te ningă
Fremătător precum un cer de fluturi.
MIRCEA TALAN

Motiv de amor propriu

Păzea că trec acei care
au frunțile brăzdate de
poteca aceluiași ideal și
pamele tari ca
marmora statuilor antice
lăpșă că trec acei care pot
zdrobi oasele fierului cu
o simplă apăsare de deget
lor

poetul le întinde aceste pahare de
hirtie din care să bea
șampania inimii sale

păzea întuneric păzea!
CONSTANTIN RUPA

Unicitate

Apari, soare, altul...
Ghiocelul aburos, brinđușă, salcîmul
adu-ni-le din imensități de umbră,
abinele roind să se înalte
ca virtejuri spre cer:
în mijloc o matcă
va sărbători misterul nerepetat
așa cum nici un an nu se repetă,
cum fiecare brinđușă, ghiocel, salcîm,
sînt de o unicitate crîncenă,
însămintătoare,
prin care viața cere să nu fie risipită.

MIHAELA COSMETTO

Sălbăticiune

Această mică sălbăticiune
ascunsă în pădurile copilăriei
în pădurile tinere
și-n pădurile întomnate
se pogoară adesea prin curțile noastre
se împrietenește cu noi și apoi
nu ne mai părăsește
n-o mai putem alunga
n-o mai putem ucide
căci a crescut
mai mare decât am crezut
și are deja un nume
tristețe

NICU SILADE

Lo inimă

Imi amintesc
cum am mușcat o dată
o floare. Fusesem bolnavă
de-un frig la inimă
și voisem să mă conving
că a venit primăvara.

Așa mă mușcă și pe mine
uneori, indoiala.

Lucruri care nu se pot vedea
își infig adine dinții în mine.

IRINA ALEXANDRESCU

Grimoar

Bătrînei cărți
ii reinverzesc
uscatele file

cînd noaptea
își va arăta simburile
vom merge să furăm
mărgele de sticlă
din fintina ermitului

flori letale
sînt florile tale
dragostea mea

DAN EMILIAN ROȘCA

Mihai Fotino

(Urmare din pagina 9)

foșt greu să fac și una și alta. Dar lucrurile s-au simplificat, pentru că la regie am fost de-a dreptul penibil. Așa că, beneficiind din plin de relațiile lui taică-meu, m-au admis la actorie.

— Nu sînteți prea modest?
— Vai, nu. Chiar așa a fost. Eram destul de flustrat și mi se părea suficient faptul că doream să fac teatru. Iată-mă deci student, coleg cu Nică Ciprian, fiul lui G. Ciprian. Pe amîndoi ne-a ales maestrul Gheorghe Storin la clasa lui, gîndind că, dacă, sîntem odrasle de actori, o să scoată ceva strașnic din noi. Nu s-a prea adevărit. Aveam asistenți excelenți: Costache Antoniu, Sara Manu. Totul începuse să meargă foarte bine. Numai că, la 1 Mai 1949, Radu Beligan, care filma la Brașov celebrul **Răsună Valea**, m-a chemat pentru citeva zile de relaxare. Atmosfera de la filmări mi-a plăcut teribil. Am făcut chiar și figurație (specială!) și, evident... am uitat că eram student. Cînd mi-am amintit, am trimis degrabă un vraf de certificate medicale din care reieșea că eram bolnav peste poate și că aveam nevoie de „aer curat”. N-îm prea ținut. Pentru că la examenul de absolvire a anului I, maestrul Storin m-a trîntit fără menajamente, fiindcă nu frecventasem clasa consecvent. Urma să repet anul. Ei, și asta m-a îndus grozav. Cum să fiu eu repetent tocmai la teatru cînd reușisem să trec de fiiorasele matematice în liceu? Văzîndu-mă supărat, tata a acceptat să fiu angajat la Teatrul din Brașov, unde lucra și el. Așa am devenit actor profesionist și a început pentru mine o viață ca o cavalcadă neobișnuită, din care nu m-am mai putut smulge ca să mă întorc la Institut.

— Deci debutul cel adevărat a fost la Brașov?

— Nu, în cele citeva luni de Institut, l-am înlocuit la un moment dat pe tata în **Clasa a VIII-a B**, făcînd un rol de compoziție: bătrînul intendent al liceului. Spectacolul aparținea trupei Beligan-Birlic, așa încît primul meu director a fost Radu Beligan și, probabil, cu ajutorul soției, va fi și ultimul.

— La 56 de ani, sînteți deja o pagină din istoria teatrului românesc.

— Nu sînt chiar o pagină. Am avut norocul să bizii și eu de timpuriu pe niște pagini ale istoriei mari a teatrului românesc și așa am învățat să... citesc. Meseria se fură, zice o vorbă înțeleaptă. Important este să ai de la cine s-o furi. Eu am avut și nu m-am sfiit de acest furtișag fără vină. Am jucat lingă mari, extraordinari

nari actori. Asta ca să nu mai vorbesc de Sică Alexandrescu al cărui produs mă socotesc. A fost un ferment urias, infailibil pentru teatrul românesc și, pe lingă virtuțile lui artistice, despre care n-am de gînd să „conferențiez” eu aici, a fost un caracter extraordinar. Am învățat de la el pentru totdeauna cum se împacă de bine disciplina cu ideea de teatru, meserie pe care mulți o cred totuna cu o viață boemă. Din păcate, astăzi nu se mai gîndește așa, deși legea că **nimic serios nu se poate face fără perseverență și rigoare** a rămas la fel de valabilă.

— La ce vă referiți?

— Întrăm aici pe un teritoriu vulnerabil. Sînt un om cu aproape patruzeci de ani de teatru înapoi și mă vizitează uneori ideea că am obosit. Iubesc teatrul la fel de mult ca la început. Imi iubesc colegii pe cei buni cu deosebire. Sînt însă necăjit să văd că nu mai sîntem întotdeauna la fel de scrupuloși în ceea ce facem pe scenă. Apare cînd și cînd un fel de „hai c-am făcut-o și p-asta”, care nu mai seamănă a flacără, a dăruire. Disciplina actului de teatru — mă refer la acea disciplină absolut necesară dincolo de cortină, disciplina culiselor, a repetițiilor, a cabinelor, a teatrului întreg. De cînd mă știu, mi s-a părut de neconceput să întirzi la o repetiție, ce să mai zic la un spectacol, afară dacă nu ai niște motive cu totul speciale. Mai tinerii mei colegi (și nu numai ei) nu mai sînt atît de „scorțoși” vizavi de această regulă. Poate că eu sînt rigid, poate că nu aici e cheia. Ce ne facem însă cu păcătoasele de găselnițe, de adaosuri, cu care un spectacol se încarcă după premieră, mai ales dacă e comedie, cu poantele cărora nu le rezistăm, chiar dacă nu sînt în text, chiar dacă nu sînt prevăzute de regie, numai de dragul de a-i face să ridă pe doi de la galerie? Oricine ar avea curiozitatea să revadă un spectacol la citeva luni după premieră (repet, mai ales un spectacol de comedie) mi-ar da dreptate.

— N-ar trebui oare ca acest „oricine” să fie chiar regizorul?

— Aici e buba. De foarte multe ori, regizorii nu-și mai urmăresc spectacolul. Nu pot generaliza, dar sînt destule spectacole „orfane”. Or, în teatru nu se poate pune în astfel de termeni problema independenței actorului, nici a improvizației etc. Pînă una alta, de vreo sută de ani relația dintre regizori și actori este una de colaborare prin subordonare a celor din urmă față de cei dintii. N-am găsit niciodată în asta o constrîngere. Numai dacă regizorul n-a fost bun, dar nu despre așa ceva e vorba acum.

— Descopăr cu uimire, stima-

te Mihai Fotino, că sînteți un personaj mult mai grav decît mă obișnuisem să cred.

— Nu, să nu crezi că așa fi un om trist, sau cusurgiu, sau ursuz. Am mai zis, poate că am mai obosit. Sînt din fire vesel și vorbăreț. Sînt sociabil (iată-mă și făcîndu-mi autoportretul). Nu rezist niciodată unui calambur, nici chiar cînd îmi dau seama că am dat-o cu oiștea-n gard. Dar în materie de teatru totul se schimbă. Aici da, poate că devin grav. Trăim un timp în care fiecare răspunde, cu puterile lui, de destinul acestei lumi. Lumea mea e această planetă, lumea mea e această țară și la urma urmei, teatrul în care am venit acum patruzeci de ani.

— Apropo, cînd ați venit în trupa Naționalului?

— În 1956. Uite, dacă mă gîndesc bine, se împlinesc în curînd treizeci de ani. Am dat concurs și am fost admis într-un grup de patru tineri Coca Andronescu, Draga Olteanu, Matei Alexandru și eu. A, a fost o poveste strașnică. Moni Gheeler și Alexandru Fînti s-au opus la venirea mea. Mi-au spus-o de altfel pe șleau. Dar cum în viața mea am avut multe noroace, l-am avut și pe acela că am fost adesea obiectul unor lecții de loialitate. Ei doi au fost primii care m-au distribuit și m-au încurajat. Și tot la capitolul loialitate, imi amintesc că îl dublam pe Beligan într-un spectacol și, ca de obicei, înaintea premierei se făceau fotografii. După fiecare fotografie, Beligan își dezbrăca haina și mi-o dădea și mie ca să mă fotografiez. Asemenea gesturi nu se uită.

— Să revenim însă la teatrul zilelor noastre. Ce vă spune tîna generație de actori?

— Am numărat deja multe talente. Nu mă apuc să fac clasmamente, dar sînt bucuros că imi sînt colegi. Mă gîndesc însă la ei cu o singură temeră: să nu intre în teatru fără să fi aflat că nu numai rolul principal înseamnă, actorie. E bine că nu se mai începe de la figurație. Trăim un secol grăbit. Unde am ajunge dacă am mai lungi-o așa? Dar tinerii ar trebui să stea mai mult în teatru, să afle ce înseamnă o repetiție, o pregătire înaintea spectacolului, în fine, toată bucatăria meseriei, pe viu, nu doar în laboratorul (de altfel excelent) care este Institutul și Studioul Casandra. De ce trebuie aștepta aprobării și para-aprobării ca un student la IATC să fie luat într-un spectacol? Normal ar fi să nu avem loc de ei, să fie în spatele nostru seară de seară, nu doar ca ucnici, dar și ca permanent stimulent pentru noi. Să simțim cum ne calcă pe urmă, să ne fie frică de pasul lor mai tînar, mai iute. O sală cu toate locurile rezervate și ocupate e, firește, un succes. Dar nu un triumf. Triumf e cînd stă lumea în picioare sus la galerie.

Nu trebuie să uităm să ne batem între noi cu mijloacele talentului, ale seriozității, pentru scîndura minunată a scenei. Numai așa o să reușim.

— Vorbim toată ziua despre ce așteaptă publicul de la actori, de la teatru în general. Dar actorul, ce așteaptă el de la spectator?

— Să nu fie doar spectator. Să intre alături de tine în ficțiune, să-ți fie oglîndă. Cred în puterea teatrului de a-i aduce pe oameni tot mai aproape, mereu mai aproape de om. Publicul zilelor noastre e bun. Dacă uneori e prea puțin exigent, e numai vina noastră. Niciodată micile noastre renunțări (asă, nu mă mai machiez chiar așa la milimetru; sau, ce să-mi mai pun nu știu ce pantofi, las' că merg în sandale) nu se vede și pe urmă am imprimare la radio și mă grăbesc etc) nu rămîn fără urmări. Funcția educativă a teatrului nu e vorbă goală și nici o propoziție de manual. E o realitate plină de responsabilități. Față de spectator, actorul nu are drepturi. El are numai îndatoriri.

— Sînteți totuși un om grav, Mihai Fotino!

— Încep să te cred.

— Ce fel de teatru vă place să jucați? Lumea vă crede un actor de comedie prin vocație.

— Lumea cred că mă judecă prea general. Iubesc comedia, dar o prefer pe cea lirică — gen Sebastian, Cehov. Imi place melodrama. Dar am jucat de toate, inclusiv dramă. Cel mai mult am iubit rolurile de compoziție. Mi se pare esențial pentru un actor să fie credibil într-o compoziție de vîrstă, de caracter. În ce mă privește, rar am jucat la vîrsta mea reală. De paisprezece ani joc cu Carmen Stănescu **Comedie de modă veche** de Arbuzov și constat că încep să ating vîrsta reală a personajului pe care acum paisprezece ani îl compuneam cu mare grijă. Imi amintesc că la premieră Arbuzov a asistat la demachierea mea și a fost uluit. I se părea că abia eu, Fotino, sînt o compoziție. E una din cele mai dragi amintiri.

— Ce v-a adus colaborarea la radio și la televiziune?

— Ce mai tura-vura, popularitate. Dacă mă oprește lumea pe stradă de ani și ani, e în primul rînd datorită televiziunii. Și e foarte bine. Actoria e o meserie de vitrină. Fără vedete nu se poate. Prin micul ecran mai ales, intri în casa omului, derii un fel de rudă și se leagă astfel o relație deosebit de caldă și de rodnică.

— N-ați obosit?

— Cine, eu? A, da ziceam că așa fi cam obosit. Află că mă răsfățăm. De teatru nu prea obosește nimeni. E un fel de microb-drog. Cît despre oboseala acestei zile — o aștept. Putem continua.

Aidoma Mașterului Manole

(Urmare din pagina 9)

construiască interior pe sine. El înțelege procesul istoric al devenirii, are simțul solidarității umane și refuză izolarea egoistă, participă la realizarea marilor mutații din societate și din conștiința oamenilor. El luptă pentru împlinirea personalității umane și nu se retrage descurajat, defetist, la marginea societății. El se confruntă eroic cu contradicțiile vieții, e de partea noului în lupta cu vechiul, se bucură de izbînzii și suferă înfrîngerii, găsînd neconștient în el resurse pentru a duce lupta înainte. El are pasiuni, ca orice om, urăște și iubeste, admiră și critică, dar acțiunile lui sînt guvernate de înalte principii morale, de legile eticii și echității socialiste. Eroul comunist este incompatibil cu meschinăria mic-burgheză, cu spiritul bovaric, pesimismul și disperarea idealistă. El trăiește mereu în tumultul vieții, în iureșul construcției, în mijlocul oamenilor care edifică deliberat o lume nouă, cu mari eforturi fizice, cu o știință înaltă și o conștiință revoluționară. El este arhitect, dar și constructor al unei societăți mai bune și mai drepte. El are bucuria marilor împliniri, dar nu o dată poate trăi drame la fel de mari ca și a Mașterului Manole care și-a zidit soția în zidurile de la Argeș pentru ca să dureze construcția. Comunistul, ca erou literar, nu este și nu trebuie să fie un personaj idilic, de veselă operetă. Viața lui e frămîntată și zburcîmătată. Răspunderile lui sînt mult mai mari decît ale altora și alegerea căilor celor mai juste pentru împlinirea planurilor poate provoca zguduitoare drame.

El, eroul comunist, nu este un supraom, dar este un om bogat sufletește, cu un cuprinzător orizont de înțelegere, cu o mare capacitate de dăruire pentru binele colectivității.

Firește, acestea sînt niște principii generale care ar putea defini noțiunea de erou literar comunist. Intruchiparea lor concretă în artă e o problemă a scriitorului și împlinirea ei depinde de talentul cu care e înzestrat, de concepția lui despre om și societate și de cultura pe care și-a format-o. E vorba de realizarea în imagini artistice a unui personaj viu, verosimil și nu de transcrierea unor lozinci sau principii abstracte, de crearea unui erou reprezentativ pentru vremea noastră, care să intruchipeze o viziune românească, înedită, revoluționară asupra omului și lumii contemporane. E un erou în curs de pămădire, față de care scriitorii noștri mai au încă multe datorii.

Dacă ai întreba un om despre cit timp i-ar trebui ca să strângă un milion și jumătate sau două, ar ridica din umeri și ar pufni în ris. Nu m-am gândit niciodată la asta, ar zice el. Oricum, dacă ai insista, ar sta puțin pe gânduri, apoi ți-ar răspunde, pâl mi-ar cam trebui o viață și jumătate, dacă nu două. Dar dacă l-ai întreba cit timp i-ar trebui ca să cheltuiască două milioane, ar rămâne descumpănit. Eu l-am întrebat pe un om cu care am dormit o noapte în aceeași cameră de hotel din Tirgu Mures. Și după ce i-am pus întrebarea, colocatarul de ocazie a zis, să am două milioane și în cit timp să-i cheltui? Păi dacă îi stric într-o zi sint nebul, dacă le risipesc în doi ani sint prost și dacă i-as risipi într-o viață, fără să fac nimic din ei aș fi și prost și nebul. Și dacă i-as lăsa moștenire aș fi un avar bolnav. Bine că am scăpat de două milioane și n-am, a zis el cu gîndul la leafă sau la banii puși deoparte, despre care nu avea chef să vorbească. Și atunci, mai mult ca să văd ce zice, dar și ca să ne omorim timpul, i-am spus povestea lui Vasile Huza de la autobaza nr. 1 marfă din Tirgu Mures, a celor două milioane risipite ca semintele de floarea soarelui, a celor aproape 200 de ani de detenție pe care, însumăți, ar fi trebuit să-i încaseze principalii actori. Nu se poate, zice colegul meu de cameră, cu cotul împlintat în perină. Cum să cheltuiesti două milioane și să încasezi două sute de ani de pușcărie? Cum, necum, uite că așa e! Așa doar că nu mă prea pricepea socoteli și s-ar putea să fie o sută-nouăzeci și ceva sau peste două sute de ani. Dar pe acolo bate socoteala! N-au fost sănătoși, zice el. Ba au fost, zic eu, dar fiecare a sperat ceva! Ce? Ei, asta e greu de spus. O să afli la sfîrșit, dacă nu cumva n-o să aflăm niciodată. Și i-am spus povestea lui Huza, un om simplu, fără prea multă scoală. Pe una din hîrtiile sale scrie „studii: două clase”. Unii au zis că are mult mai multe, că ar fi terminat cel puțin 7, alții au afirmat că nu, că avea doar școala vieții. Și în ciuda acestei școli, a celor două milioane, risipite, era un om modest. Săraca ar fi prea mult spus. Nu avea casă, nu avea masină, nu avea ciorapi sau pungă plină cu „lăței de o sută”, nu avea bijuterii. Și ce-a făcut cu banii, sare ca ars omul din patul vecin al confortabilului hotel „Grand”. Stai să vezi! Huza asta s-a angajat la I.T.A. Tirgu Mures, adică la autobaza 1 marfă, prin 1971. Era un fel de șef al depozitului de carburanți. Nu era nifer rău, nici gures, nici mafiot, cum li se zice celor șmecheri. Era un om la locul lui. Cel puțin așa zice lumea. Și cei care nu zic așa înseamnă că știu dinainte cite ceva. Oricum, se purta frumos, dacă aveai un necaz te ajuta, dacă îți lipsea ceva, îți procura, dar cu aerul unui om bun și de treabă, nu cu al celui care învîrte mii de ite și te umilește ca să-ți arate

ce poate. E drept că mai toți știau că Huza te mai ajută și cu benzină. Ba multă lume se ducea direct la el pentru că știa un lucru sigur: de la el cumperi mai ieftin decît de la pompă. Și cită benzină a dat? Ei, să te văd? Cam cită zici? Cam cit să fi dat, vreo zece mii de litri! Am nimerit! Aș, de unde. Esti naiv. Păi, ia să facem un calcul. 10.000 înmulțit cu zece, cit face litrul, adică nu, cu nouă, ies 90.000 de lei. Ce facem atunci cu două milioane. De unde le scoatem? Așa-i, zice omul resemnat. Atunci cit? În prima tură au descoperit că lipseau 143.000 de litri de benzină și 31.800 de litri de motorină. Pfu, cisterne întregi! Cu ce dracu le cărau, se miră companionul meu. Păi nu le cărau! Nici nu le mișcau din loc. Atunci nu mai înțeleg nimic! Nu te grăbi, îi spun. La mijloc a fost o șmecherie de toată frumusețea. A dat multă bătaie de cap pină au dibuit-o și-au tras-o afară din hirtii. Omul

hirtii? Îi făcea un bine, îl oprea pe ăla la jumătatea drumului, scăpa și el mai ușor și plătea și ea mai puțin. Uite-că n-a putut! Huza falsifica în fiecare lună centralizatoarele de benzină, făcea liste mai mari de consumatori, trecea un camion de mai multe ori, ba uneori trecea tot felul de cantități de benzină pe seama unor camioane care nu existau. Și contabilul sef ce făcea? Contabiliza! Auăle, ăștia dormeau, zice omul. Păcat că au strigat bau să-i trezească abia atunci cînd era prea tîrziu. Așa-i, zice eu. Dar stai să-ți spun ce făceau cu bonurile! O parte le vindeau la benzinării. Le împărțeau cu gestionarii, cu vinzătorii. La ce preț? Patru, cinci lei! Dar asta e preț bun, Huza a dat litrul de benzină și cu un leu. Și cu motorina ce făcea? O dădea cui avea nevoie. Pentru încălzire, pentru transport, pentru agricultură, pentru cei care aveau lipsuri, le vindea și celor veniți la piață, oricui. Oricum, e multă

bonuri, o vindeau și pe aia lichidă care o aveau în bazine. Serios? Serios! Au vîndut și 51.000 de litri de benzină și 28 de mii de litri de motorină. Asta în plus față de ce-au vîndut pe bonuri? Exact. Intocmeau acte de ridicare de la depozitul din Ungheni, dar n-o ridicau, o lăseau acolo sau o duceau la pompe și vinzătorii o puneau la bătaie. Ba mai și duceau de la autobază la benzinărie! Cum? Cum, ce te tot miri, unul din vinzătorii, îl chema Ion Baciu, avea lipsă la motorină. L-a rugat pe Huza să-i ajute și Huza a zis că-i dă o cisternă. Cînd era mai pustiu, au pornit cu cisterna de la autobază și s-au dus la pompă s-o descarce. Și? Și! Să vezi comedie, de teamă să nu-i vadă cineva s-au grăbit, și în loc să o golească în bazinele de motorină, au golit o cisternă de motorină peste un bazin plin cu benzină de C 98. Mamă, exclamă omul, erau nebuni. Și ce-a ieșit? A dat pe afară și-au stricat ben-

cu dreapta și praful s-a ales. Nici bani de-o bere bună și de un bărbierit nu i-au rămas. El a cheltuit tot, a fost trecut după gratii și a rămas să plătească atunci cînd o iesi. Și fata? Asta e, vezi, ea e liberă, muncește și plătește lunar pentru că nu-a făcut ochii mari. Vorba unui contabil, cine nu cască ochii, cască buzunarele! Săraca de ea! Săraca, nesăraca, e bună de plată! Dar ceilalți? Au sfeclit-o și ei. Cum? Păi i-a luat pe toți, le-a confiscat și banii... Aveau mulți? Culmea, nu prea. Cel mai mult 50.000! Nu se poate! Prea puțin! Și cit le-a dat? De la caz la caz. Imaginează-ți, colega, că unii dintre ei aveau și 10 infracțiuni de complicitate la delapidare. Dacă te uiti pe hirtii te saturi, vezi peste tot, conform articolului cutare — 5 ani, conform articolului cutare — 4 ani, conform altui articol încă 3, și-am spus că adunate toate pedepsele dau aproape 200 de ani. Omul cade pe gânduri. Din cînd în cînd zice, două sute de ani, două sute, ce n-aș da să-i trăiesc eu. Liber? zic eu. Liber, zice el. Ei vezi! Da tot nu înțeleg un lucru! Care? Ce-a fost în capul lor? Nu s-au gîndit? Ce-au sperat ei c-o să iasă? Ce să sper, că nu-i prinde și, dacă-i prinde, se descurcă. E prea puțin. Trebuie că s-au gîndit și la altceva. La ce? Momentan nu-mi dau seama, dar au mai sperat ceva. În mod sigur nu s-au gîndit că într-o bună zi vor pune benzina la loc. Normal, zice el, nu aveau de unde. Dar au mai sperat ceva. Sint sigur, zice el. Uite că mie imi scapă, îi zic eu și sting lumina și-i spun noaptea bună.

Afară se aud ultimele mășini. Orasul acesta curat și tonic adorme și el cu fiecare clipă. Și exact atunci cînd mă pregăteam să cobor treptele somnului, l-am auzit pe colegul meu de cameră zicînd: — Vrei să-ți spun o chestie? — Zi, dar mai pe scurt, că s-a făcut tîrziu și ne-am întins cu povestile. — Afli de la mine că mulți au scos cămașa. — Cum au scos-o? — Așa bine, din ăia care mi-ai zis, știu eu vreo doi care sint tot la pompele de benzină. — De unde știi? — Afli că știu. Cunosc povestea, dar te-am lăsat să mi-o zici ca să văd ce știi din ea. — Și? — P-asta n-o știi. În rest, e corect. — Pe care? — P-asta că unii tot la pompe au rămas. Ieri chiar am fost de-am luat niște benzină de la unul din ei. Și mai e una! — Care? — Că nu demult s-a mai descoperit o echipă care lucra cam în același stil. Să-ți spun eu ce făceau? — Și în timp ce povestea, am adormit pe nesimțite, încercînd să deslusesc propozitiile lui despre nu știu ce altă sută de ani.

CORNEL NISTORESCU

Cacialmaua speranței

ăsta a trecut drept un ins curat vreme de peste 10 ani. La nici un control nu i s-a găsit nici o lipsă. Aproape din întâmplare, la o verificare au fost descoperite niște falsuri și o lipsă de 1710 litri de benzină. Au crezut că e vorba de-o greșeală, dar cînd au luat-o de la capăt, au văzut că lipseau bonuri, așa-zisele B.C.F., în valoare și mai mare. Și cum făceau? întrebă omul ros de curiozitate. Cum să facă. Vasile Huza, care era gestionar, ridica bonurile de comenzi fixe, B.C.F. de la Depozitul de produse petroliere Ungheni. Le trecea pe tabele ca fiind repartizate șoferilor din autobază, dar aceștia nu le vedeau, iar Huza le dădea cunoscuților, prietenilor și chiar vinzătorilor de la pompele de benzină. Și fiecare se descurca. Și cum de nu s-a prins nimeni? Toți erau naivi, nici unul n-a băgat de seamă tărăsenia? Ei, uite că nu. Sau dacă a observat-o, a făcut, o fi primit și el ceva benzină și-a și uitat ce-a văzut. Și la controale ce făcea? Ce să facă, bine mersi. Avea o contabilă la carburanți care nu se pricepea. A și zis că ea nu avea pregătire de specialitate, abia a terminat liceul și că nimeni nu i-a arătat cum se controlează și cum se fine evidența. Și a scăpat? Da de unde! N-a fost condamnată prea aspru, dar a fost pusă să răspundă în solidar cu gestionarul pentru cele două milioane. Îți dai seama, ăla stă la răcoare, și ea muncește ca să plătească. Vezi, zice colegul meu de cameră, venit și el într-o delegație la o întreprindere, unde nu-i cap, vai de buzunare. Fata n-a putut să se uite și ea mai atentă peste

benzină! Să fi tot dat și tot nu ajungeai la atitea cisterne, zice omul obișnuit cu măsurile clasice. Nu ți-am spus că le dădea tuturor? Se duceau la el, boierul scotea un teanc de bonuri, și îți dădea cite voiai. În plus, mai avea și el treburi. Un drum la mare, unul la Felix, unul la nasi, unul la botez, unul la nuntă, altul la Cluj-Napoca, unul la Sighisoara, altul în împrejurimi. Găsea un șofer, îi făcea plinul și îl plătea în bonuri. Asta parcă avea sonde de petrol, zice iar colegul meu de cameră. Mai rău, că dacă ar fi avut sondele lui, tot n-ar fi dat 2155 de litri de motorină unui C.A.P. zicînd că vor face ei niște forme, dar pină una, alta să-i dea doi saci cu cereale. Numai atît! Numai! Ba la un moment dat au făcut și un fel de trust. Combinația se întinse ca pecinginea. Aproape la fiecare stație PECO erau vinzătorii care desfaceau benzină de la Huza. Pentru el lucrau și Ionel Hodos, și Ion Hărădău, și Ion Baciu, și Pavel Aștelean, și Stratonice Sască, și Nicu Dumitrescu, și Anuța Moldovan, și Ion Tărean, o adevărată echipă. Aveau și șofer, și mecanic, și sef. Au fost vreo 14 oameni în toată combinația. Și ăia la coloaană cu ce benzină lucrau? Te pomeni că în timp ce Huza vindea benzina, ei se așezau în criză de combustibil? Nu știu! Oricum, mașinile nu le mergeau cu apă. Și ei lucrau la marea artă a economiei, strîngeau strop cu strop ca să nu rămînă în mijlocul drumului. Mă frate, nu se poate, zice omul, din ce în ce mai mirat. Stai să-ți mai zic una, îl temperez eu. Nu vindeau numai

zina cea bună. Altădată au luat o cisternă și au plecat cu ea pe sate și-au vîndut-o cum se vindea păcura pe vremuri. Umblau prin sat și strigau, benzină! Benzină! La Miercurea Nirajului au vîndut o cisternă întreagă și veneau oamenii cu ce aveau, cu butoaie, cu canistre, cu sticle, numai să cumpere benzină. Și nu i-a văzut nimeni? Cine să-i vadă? Aia care cumpărau? Ei credeau că fac o afacere și au făcut. Dar s-au păcălit. Abia mai tîrziu și-au dat seama că au cumpărat benzină din aia mai slabă, de 75, care nu-i bună decît la camioane. Nu se poate, nu se poate, exclamă din cînd în cînd vecinul meu, ca un actor pe o scenă populată cu întîmplări incredibile. Uite că se poate, ăia vindeau, alții cumpărau, alții se făceau că nu văd, alții nu se pricepeau să controleze și uite așa, unul cu două clase a subtilizat 200.000 de litri de benzină, aproape o sută de mii de litri de motorină și nu știu cite mii de litri de uleiuri. Treceam discuția la bani. Și totuși, sint aproape două milioane duse pe apa sîmbetei. Și zici că Huza, nu avea nimic? Nu, nu adunase nimic. L-au găsit fără mașină, într-o casă obișnuită, fără lucruri de valoare. Inseamnă că a ascuns banii! Te înșeli, amice. S-ar putea, dar acum lumea și-a dat drumul la gură și povesteste că Huza dădea benzina aproape pe gratis și ce cîștiga pe ea, uneori cam un leu la litru, strîcea seara pe chiohauri. Cu cine? Nu știu, că n-am fost! N-ar fi rău să afli! N-ar fi, dar acum e tîrziu. Nici măcar n-a strîns. Ce-a furat cu stînga, a risipit

Trăiau fericiți, nimic nu umbrea viața lor liniștită, pașnică. Plăcerea cea mai mare a soților era să contemple cele trei cășoare blonde, imediat ce copiii adormeau în camera lor. Trei perne, una roz, alta lila și a treia vernil erau destinate pentru Bogdan, Onuța și Despin, cei trei gemeni ai soților Lerescu. Cînd umblau împreună, Onuța putea fi mai ușor recunoscută. Era ceva mai scundă și mai firavă, iar ochii îi aveau verzi, spre deosebire de cei doi băieți cu ochii la fel de albaștri, obrajii la fel de rotunzi și trupul la fel de robust. Cînd cele trei „mimi” ale naturii au împlinit 4 anișori, tatăl, un om care în toată viața lui nu înghițise măcar o pastilă, s-a îmbolnăvit brusc. A suferit puțin, trei luni. În acest timp, i-a dispărut pofa de mîncare, a început să slăbească, iar o toropeală continuă îl atrăgea permanent către pat. A decedat la numai 35 de ani. Diagnosticul: cancer la plămîni. Ce-i drept, fumase cite două pachete de țigări pe zi. Pentru Rodica Lerescu, moartea soțului a fost o lovitură teribilă, dar ceea ce a ajutat-o să suporte această tragedie, au fost copiii. „Trebuie să-i cresc, să fac oameni din ei. Nu pot da înapoi”, își spunea ea în momentele de cumpănă. Simplu nu-i deloc să ai în răspundere trei copii, mai ales că Rodica nu avea pe nimeni s-o ajute. Și cu ea soarta nu fusese deloc îndurătoare. La nouă ani rămăsese fără părinți, fiind ulterior crescută de o mătușă care murise și ea de tînră. Nu avea frați, surori, nici

un fel de rude, chiar mai îndepărtate. Totuși, cel mai adesea soarta nu-l lasă pe om absolut singur în lupta cu greutățile. Viața i-a oferit femeii un sprijin, și anume vecinii. Oamenii cumsecade, săritori, cam de aceeași vîrstă cu ea. Au suferit și ei alături de Rodica cînd și-a pierdut soțul, au îmbărbătat-o, au ajutat-o, ce mai, i-au fost un adevărat reazim moral și material în cele mai grele clipe. Îi făceau o parte din cumpărături, avea grijă de gemeni cînd ea

se amplificaseră din nou după moartea vecinei, Rodica a sărit în sprijinul familiei lipsite de mamă. Prepararea hranei, baie, reparatul rochițelor erau lucruri pe care femeia cu trei gemeni le îndeplinea cu zîmbetul pe buze. Nu se plîngea niciodată. „Am trei copii, mi s-au mai adăugat doi. Așa a fost să fie. Îi iubesc și sint fericită că și ei mă iubesc pe mine”. Cînd Aurel, soțul văduv, o copleșea cu multumiri, cu manifestări de recunoștință, avînd ochii plini de

lor, nu să organizeze o sărbătoare. În mașină erau doar ei doi, cei mici rămăseseră în grija mamei lui Aurel care venise de la țară să vadă copiii. Cum să transporte cinci copii într-o mașină mai ales Dacia 1100? Decît să creeze amintiri printr-un mic preferaseră să-i lase pe toți acasă. „O să mai cumpărăm o mașină, de ocazie, îți lei și tu carnet și vom putea călători astfel împreună, cu toții”, o asigura Aurel pe mama cu atî-

rioritatea, exigența față de cei mici, cu tandrețea. Mare lucru, reușiseră ca cei cinci copii, de vîrste foarte apropiate, să se iubească și să nu simtă nici un fel de diferență între ei, în funcție de familia din care provenea, cum există pericolul în astfel de situații. „Nici totii sintem copiii voștri, afirmam ei deseori cu perspicacitatea caracteristică, nu unii ai lui Relu și alții ai Rodicăi, cum zic băieții cînd ne jucăm în curte”.

Nici nu și-a dat seama Aurel, cufundat în gînduri despre trecut, prezent și viitor, cum a ajuns în oraș, apoi cum s-a pomenit în intersecție fără să observe indicatorul octogonal și, mai tîrziu, cum s-a izbit de roata din spate a imensului camion. Coliziunea n-a fost prea puternică, dar a provocat deschiderea ușii din dreapta și ejectionarea Rodicăi pe asfalt. Femeia uitase să-și recupleze centura după scurta pauză făcută pentru cumpărarea cornurilor. Contactul cu solul n-a fost puternic. În mod normal s-ar fi soldat doar cu fracturi. Fata însă a fost lovită de tîmpetele acestuia de hidrantul instalat în apropierea bordurii trotuarului. A murit la spital. Două ore Relu a sperat că viitoarea lui soție va fi salvată. Iată-l acum, în fața vieții, cu cinci copii cărora nu știe ce să le spună despre faptul că mama lor nu s-a întors din călătorie și care îl întrebă mereu „Cînd vine Rodica?”

VICTOR BEDA

Cronica șoselei Cinci copii în fața vieții

lipsea de acasă, o încurajau cînd femeia era la capătul puterilor. „Nu știu cum să vă mulțumesc, dragii mei, pentru grija ce ne-o purtați. Fără voi, pur și simplu nu am fi putut supraviețui”. Au venit apoi clipe grele și în casa vecinilor. Ileana, o femeie de doar 30 de ani, a căzut la pat, iar evoluția bolii a fost exact ca în cazul soțului Rodicăi. În doar două luni, dintr-o femeie zdravănă, optimistă, cu o putere de muncă ieșită din comun, a ajuns de nerecunoscut. Din clipa cînd a simțit primele semne de slăbiciune și pină cînd a decedat, au trecut doar 58 de zile. Soțul Ileanei, maistru la o uzină de utilaj greu, a rămas cu două fetițe. Cu toate greutățile care

lăcrimi, Rodica îi răspundea simplu: „Voi ați fost la fel de săritori și generoși cu mine, s-ar putea ca eu să mă port altfel? Dar nu e numai o chestiune de reciprocitate. Eu ador copiii, doar o știți foarte bine”. Treptat, treptat, Rodica și Aurel și-au dat seama că cei mici se înțeleg bine, că au temperamente apropiate și că unirea destinului lor n-ar reprezenta decît un bine pentru cele două familii lovite atît de crunt. S-au înțeles să-și celebreze căsătoria peste scurt timp, dar discret, în prezența doar a citorva rude și prieteni apropiați, care cunoșteau tragedia celor două familii. Doreau numai să marcheze un moment din viața

tea griji. În drum spre rudele lui Aurel, cărora trebuiau să le facă invitația de participare la căsătorie, Rodica și Aurel depănau amintiri despre clipele frumoase petrecute împreună de cele două familii cînd mergeau duminicile la marginea codrului de stejar. „De ce au trebuit să părăsească viața atît de tineri?, se întreba cu tristețe femeia. Trebuie să trăim pentru cei mici. Hai mai bine să trecem în revistă lucrurile necesare copiilor acum, în pragul verii”. Au trecut apoi la proiecte de viitor. „Nu ne va fi ușor să creștem cinci copii. Norocul nostru este însă că sint buni, neștiți”. Se înțelegeau bine Aurel și Rodica. Generoși, harnici, inteligenți, știau să imbine se-

In termenii viitorului, dar la prezent!

În urmă cu mai puțin de un an, mai precis în iulie 1985, în clădirea de pe strada Mendeleev nr. 28-30 din Capitală — în cadrul CENTROCOOP — lua ființă un nou sector: „Atelierul de produse și instalații pentru valorificarea energiei neconvenționale”. Asta însemna atunci o firmă, o încăpere și un om, inginerul Ioan Olaru. Când ai de-a face cu o problemă de maximă actualitate și nici nu ești lipsit de idei, nu-ți trebuie mult până să te apuci de treabă. Prima grijă a inginerului Olaru a fost aceea de a-și atrage colaboratori, nu orice fel de oameni, ci din cei pe care-i cunoștea, îi știa cu realizări importante, cu invenții, cu inovații, într-un cuvânt, cu „antecedente” în materializări creative.

În conjunctura energetică actuală, necesitățile imediate sînt resimțite parcă mai pregnant în sistemul CENTROCOOP. De ce? Pentru că CENTROCOOP înseamnă 8 milioane de membri cooperatori din ruralul românesc, adică peste 2.800 cooperative de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor la sate, cu o arie de răspindire care cuprinde, practic, întreaga țară. Sînt multe puncte de mică industrie, de prestări servicii, de comerț sau turism în zone izolate. În fiecare loc se consumă energie. Este adevărat, puțină. Dar cea mai simplă adunare a tuturor acestor mici consumuri duce la un rezultat care nu poate să nu te pună pe gînduri. Cei 25 de specialiști, cîți numără acum proaspătul atelier înființat la CENTROCOOP, au treabă ciî pentru o mie de oameni. Sarcina pe care și-au asumat-o este degrevarea sistemului energetic național de această foarte deasă rețea de consumatori de electricitate.

Au trecut doar cîteva luni. Atelierul, care își avea rezervația doar o încăpere, ocupă acum un întreg etaj, unde trebuie să te strecoi printre planșete cu tot felul de schițe și desene de nepătruns pentru un nespecialist. Aici s-a format un colectiv și nu de orice fel, ci cu o concepție despre care îți pot vorbi ore în șir, dar a cărei esență ar fi că tehnologia nu trebuie să devină scop în sine. Orice s-ar face, tot la om se ajunge, la resursele practice nelimitate ale potențialului uman, psihic, creativ în care informația, cunoașterea, documentarea, motivarea, cointeresarea sînt condiționările de bază

care stau la baza actului de creație.

„Nu ne luptăm cu natura, ci căutăm să-i înțelegem legăturile și să ne aliem cu ea”, rezumă inginerul Olaru. Chiar dacă primele rezultate ale muncii acestor oameni au apărut, instalații care produc energie electrică, mi se cere categoric „să punem problema în termenii viitorului”. Și-au propus să valorifice resursele locale din zonele izolate, iar energiile adecvate trebuie obținute tot din resursele ambientale și locale. Treaba nu e simplă. În primul rînd, s-au angajat să ofere soluții tehnologice mereu noi, în funcție de caracteristicile zonei respective. Mai este și problema organizării tuturor factorilor implicați. E suficient să-ți scape un singur amănunt și tot esafodajul a căzut. Dacă e vorba de o instalație, poate, pe ea o mai pui la verticală. Este vorba însă și de încrederea oamenilor cărora le-ai promis energie din alte surse decît cele pe care le cunosc. Pentru că nu au voie, nu-și dau voie să gresescă, făuritorii viitoarelor mașinării de produs energie au studiat pămîntul palmă cu palmă. Conștientizarea la care au ajuns: sînt cinci domenii specializate de valorificare a energiei neconvenționale pe care trebuie să se axeze, în armonie deplină cu natura și mediul ambiant al fiecărui obiectiv în parte.

Primul ar fi potențialul hidrolic al rîurilor de munte și colinare, pe care-l vîd valorificat prin „mini” micro-hidrocentrale de concepție originală, avînd în atenție tipizări de 1, 5, 10, 15 kW. Acestea nu necesită baraje, ci doar praguri captatoare. În plus, există avantajul regularizării albilor și a prevenirii eroziunii în situații de viitură. Instalațiile vor furniza energia necesară iluminării la 220 volți și încălzirea apei menajere.

În domeniul valorificării energiei vîntului, turbinele pe care le-au proiectat sînt gîndite în funcție de intensitatea vîntului. Puterea lor variază între 0,1 și 2 kW. Recent omologate, sînt destinate în special cooperativelor din locuri izolate. Două astfel de turbine funcționează de cîteva luni pe dealul de larg Mangalia și „au trecut foarte bine iarna”, ceea ce nu-î împiedică pe constructori să caute îmbunătățiri. Se mai află în studiu încă două tipuri de asemenea instalații, una gîndită pentru zona de cîmpie — turbi-

na multiplă cu ax orizontal, cealaltă, destinată zonelor de munte, cu vînturi puternice — turbina cu ax vertical.

Instalațiile de biogaz care, se știe, au cîștigat în scurt timp mulți adepți, tocmai datorită rezultatelor bune pe care le-au dat, prezintă două avantaje: obținerea unei surse calorice și îngrășămînt natural bine macerat, bogat în azot, fosfor, potasiu. S-a constatat că pe locurile unde a fost utilizat acest îngrășămînt s-a ajuns la dublarea recoltelor. La atelierul CENTROCOOP au fost tipizate instalații de biogaz pentru capacități de fermentație de 7 mc, 10,5 mc și 35 mc.

În ceea ce privește energia solară, inginerul Olaru și ai săi se declară nemulțumiți de faptul că valorificarea sa este destinată deocamdată doar pentru obținerea apei calde menajere. Căutările lor se vor îndrepta în direcția unor soluții superioare ca eficiență, celor actuale. Ultimul domeniu în care-și extind cercetările membrii atelierului este cel al energiei biomecanice. Sînt pregătite (unele încă în stare de proiect, altele în stadii avansate de execuție) o serie de dispozitive și mecanisme care pot amplifica eficient energia biologică umană sau animală.

„Sînt domenii pe care acum abia la dezvoltăm — incheie inginerul șef Ioan Olaru — și nu facem decît să ne înscrim în tendința generală de a găsi surse nepoluante și reciclabile, practice, resurse inepuizabile, altele decît cele convenționale. Avem obiective clare, sarcini rezultate din programul energetic al CENTROCOOP-ului în cadrul căruii nu desăfurăm activitatea. Sîntem puțini, dar avem foarte multe de făcut și mai ales, vrem să facem foarte multe. În cîincinalul actual, industria mică își va dubla producția, iar prestările de servicii vor crește de peste două ori. E limpede că avem nevoie de energie, de energie neconvențională, zicem noi. Cercetările de astăzi sînt suportul dezvoltării de mîine. Acum, nu ne considerăm decît la început de drum”.

Entuziasții acestia — căci îi poți astfel caracteriza fără teama că vei greși — preferă să pună problemele în termenii viitorului. Numai că ceea ce au făcut, într-un timp extrem de scurt, aduc, acest viitor foarte aproape de timpul prezent.

LIANA MOLNAR

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Matematică și poezie

Gheorghe Țițeica

Marele matematician, descoperitorul „curbelor lui Țițeica”, al „rețelelor lui Țițeica”, al „suprafețelor lui Țițeica”, unul dintre pionierii geometriei diferențiale centroafine pe plan mondial și „creator al școlii de geometrie diferențială din țara noastră” (Gheorghe Vrânceanu). Dar dincolo de valoarea sa științifică, este un specialist în cadrul marilor școli a matematicii românești, a dovedit o extraordinară putere de cuprindere a tuturor valențelor umane. Despre această „cealaltă față a omului de știință” vom vorbi și vom lăsa pe alții să vorbească...

Era un om al ordinii și al conștiințiozității exemplare. Cînta la vioară și era un pasionat al drumeției montane, pe care a practicat-o pînă la o vîrstă înaintată. Biblioteca sa număra mai bine de 20.000 de volume. Preocupări și scrieri de istorie, filosofie, pictură, muzică, estetică, fizică, astronomie, sociologie, energetică, arhitectură, artă plastică, biologie — îl caracterizau. A teoretizat relația știință-artă, subliniind izvoarele comune și deosebiriile lor. Una dintre concluzii, consemnată în „Natura” nr. 1/1937: „Oricît de deosebit ar parea știința și arta, oricît de puțină apropiere am fi dispusi să facem între legea gravitației universale a lui Newton și o madonă a lui Rafael, totuși, în mecanismul esențial al creației științifice și creației artistice, în partea cea mai adîncă a firii lor, este ceva comun. Și e natural să fie așa. Ele isvorăsc, și una și alta, adică și știința și arta, din partea cea mai înaltă, cea mai curată, cea mai fină și cea mai aleasă a sufletului omnesc. După cum izvoarele Oltului și ale Muresului pornesc din Ardeal aproape din același loc, dar apele în cursul lor mai departe au soartă deosebită, tot așa izvoarele științei și artei sînt aproape comune, dar, în desfășurarea lor, una pornește

pe povirnișul neted al rațiunii, iar cealaltă pe povirnișul frământat al sentimentului...”

Academicianul Șerban Cioculescu despre Gheorghe Țițeica: „Avea acea schone Seele în sensul schillerian al cuvîntului, acea structură nobilă a spiritului, care ne mai oprește de lunecare pe panta mizantropiei și a pesimismului.” Matematicianul francez Paul Montel despre el: „Gheorghe Țițeica, integrul care a studiat spații diferite, dar a cărui conștiință n-a cunoscut niciodată decît linia dreaptă”.

Nu cunosc portret mai pătrunzător și mai fascinant decît acela pe care matematicianul-poet Dan Barbilian-Ion Barbu l-a făcut profesorului său Gheorghe Țițeica:

„Un om blond, foarte blond, de blondul idilic al stelelor de seară sau al ierbei de mînti, în apus. O față românească, dar străveche (daco-română), încoronată de o calviție venerabilă, semnul climatului special al ideii [...] Ochii profesorului, precizi, abastri, în planul median al amfiteatrului, par materializarea punctelor circulare, de la infinit: organizatori și absoluți, pe cînd fața se desface pe fondul negru al tablei ca mască însăși a geometriei, ca sfera absolută, neeuclidiană. Am avut curiozitatea să gust, într-o atitudine de așteptare, lecțiile profesorului Țițeica. Le-am cunoscut ca niște clare bălăi. Sub fața aceasta, mai ales, le iubesc. Însemnătatea acestor lecții nu-ți îngăduia o prea mare pasivitate. Scoți repede hirtia, creionul și intri în bălăie. Atunci simți lingă tine o mină sigură de neîntrecut combatant [...] din izbîndă în izbîndă, iată, te conduce în cortul bogățiilor lui Darius: diamantele proprietăților geometrice, tăiate după tetraedru, cub, octaedru, icosaedru...” („Numerus”, cai. 4 febr. 1939).

Ce ar mai putea adăuga comentariul nostru? Poezia științei nu putea urca pe culmi mai înalte.

I. M. ȘTEFAN

Trei specialiști, inginerii Ioan Mateescu, Ștefan Niculescu Maier și Gabriel Năstase, membri ai Cercului Inginerilor din Capitală, și-au pus întrebarea: Poate fi construită cu mijloacele actuale o clădire de locuit independentă energetic? Răspunsul, solid argumentat teoretic, este după cum bănuieți afirmativ.

Vă prezentăm în cele ce urmează o soluție integrată de reducere a consumurilor energetice în clădirile de locuit, îndrăzînd să afirmăm după o atenă chibzuință că în viitor casele noastre sau ale celor care vor fi atunci își vor asigura confortul țînd seama de ideile inginerilor pe care i-am numit mai sus.

Cum se întîmplă astăzi?

Clădirile de locuit multietajate au ca sursă de energie căldura conținută în apa caldă (sub 90 de grade) ce se prepară în centrale termice de cartier sau centrale electrotermice. La unele clădiri de locuit, confortul se realizează prin arderea combustibililor în sobe sau electric. În centrale se ard combustibili fosili: petrol, gaz metan, carburi.

Sistemul constructiv al blocurilor prevede, în majoritatea cazurilor, geamuri duble sau simple, iar termoizolația pereților dă un coeficient global de transfer termic de minimum 1,3 Kcal pe oră, metru pătrat de perete exterior și grad de temperatură (Celsius, firește).

În prezent se încearcă folosirea energiei solare la încălzirea clădirilor prin amplasarea unei laturi mari a acestuia spre sud.

Fațada sud se realizează printr-un vitraj în fața peretelui propriu-zis în scopul realizării efectului de seră. Prin practicarea unor orificii la partea inferioară și superioară a peretelui, în perioadele cu soare se asigură o încălzire a aerului din cameră prin circulația acestuia între cameră și spațiul încălzit dintre geam și perete.

Soluția, aparent simplă, are dezavantaje: necesită o automatizare a clapetelor, o etanșare bu-

nă a „serci” și distanțe mari între clădiri pentru a nu se umbri între ele, se pretează numai la clădiri noi, eficiența este bună pentru zone în care nebulozitatea este redusă iarna, energia suplimentară trebuie să aibă inerție redusă (energie electrică) și cu un grad mare de automatizare, adică să pornească și să se oprească funcție de temperatura camerei.

În blocurile de locuințe actuale, prepararea apei calde se face în centrale termice care ard combustibili fosili. În ultimii ani s-a folosit și energia solară pentru prepararea apei calde în perioada de vară.

Produsele alimentare alterabile se păstrează în frigider individual, care au compresoare mici ce funcționează cu randament scăzut.

Cum va fi mîine? Pentru conservarea energiei la încălzirea locuințelor se impune în primul rînd reducerea pierderilor de căldură prin elementele de construcție. Pentru aceasta e necesară o termoizolație suplimentară care conduce la un coeficient global de transfer termic, K, mai mic sau egal cu 0,8. Ferestrele să fie triplu vitrate și etanșe. Mărimea termoizolației se face printr-o analiză tehnico-economică amănunțită pentru fiecare caz în parte și funcție de investițiile suplimentare. Prin aceste măsuri, mărimea coeficientului K va scădea pînă la valori cuprinse între 0,35 și 0,8. Termoizolația se poate realiza cu vată minerală, vată de sticlă, polistiren, poliuretanic etc.

La un apartament convențional de 3 camere, necesarul de

căldură instalat în actualele condiții este de circa 5.000 Kcal pe oră. Prin termoizolația suplimentară, necesarul se reduce la 3.000 Kcal în cazul K = 0,8 și la 2.500 pentru K = 0,55.

Pompa termică precia căldura de la o instalație solară amplasată pe acoperișul clădirii sau din căldura de înghețare a apei dintr-un bazin. Apa din bazin se dezgheață cu ajutorul antigigelului care se încălzește în panourile solare, în perioada cu soare, sau prin serpentinele din plastic din interiorul bazinului prin care poate trece returul apei menajere.

Pompa de căldură poate fi ac-

ționată direct de la motorul cu ardere internă a grupului electric cu gaz sau biogaz (în acest caz nu se comandă și generatorul electric) sau de un electromotor care poate fi acționat de motorul grupului electric. În cazul cînd se defectează acesta, electromotorul poate fi racordat la rețeaua națională.

Captatorii solari produc în perioadele călduroase apă caldă pentru consum menajer iar în perioadele mai puțin călduroase, cînd temperatura antigigelului este de 10-25 grade, încălzesc (dezgheață) bazinul de stocare.

Volumul bazinului de stocare a apei sau a gheții se dimensionează în funcție de zona în care se amplasează apartamentele. Mai poate fi avută în vedere soluția de a trece prin bazinul de stocare serpentine cu apă din fundul lacurilor sau a rîurilor din apropiere, apă care nu îngheață și care conține o cantitate mare de căldură.

Pentru a înlocui frigiderul cu care sînt în prezent dotate

apartamentele, se propune folosirea unui agregat centralizat care să răcească antigetul ce se pompează în serpentinele unor dulapuri frigorifice amplasate în fiecare apartament. În perioadele reci (temperatura exterioară sub 5 grade minus) antigetul nu se mai răcește de către agregatul frigorific, răcirea realizîndu-se cu ajutorul panourilor solare. Agregatul frigorific cedează căldura de la condensator (similare cu partea exterioară, din spatele frigiderului) unui boiler care preîncălzește apa menajeră.

Avantajele sistemului centralizat de producere a frigului sînt: mărește randamentul in-

soluție aduce o reducere a consumurilor energetice cu circa 70 la sută. Existența gazelor arse, care să acționeze o turbină cu freon, care la rîndul ei să pună în mișcare compresorul pompei termice, combinate cu o izolație termică corespunzătoare a clădirii ar putea asigura independența energetică a acesteia.

Utilajele folosite în noua soluție se produc în țară, în fabricație de serie sau prin microproducție.

Este vorba de captatoare solare, (pentru producerea apei calde în perioada cu insolație sau gheață în perioada cu temperaturi negative) care se fabrică la I.A.I.C.A. Alexandria și Frigocom București; Generator electric cu gaz sau biogaz (agregat compus dintr-un motor cu ardere internă, două recuperatoare de căldură din gaze arse și din răcirea motorului, un generator electric și un tablou de comandă) se fabrică de către I.N.M.T. în două variante: GEB-25 și GEB-50, care produc 25 kW și respectiv 50 kW energie electrică și 62 kW și respectiv 125 kW energie termică din recuperări; Pompele de căldură (agregat frigorific care poate pompa energie calorică de la un fluid cu temperatură scăzută la un fluid de lucru căruia i se ridică temperatura) sînt în fabricație curentă la Tehnofrig Cluj-Napoca.

Deci, autorii propun o problemă cu date cunoscute.

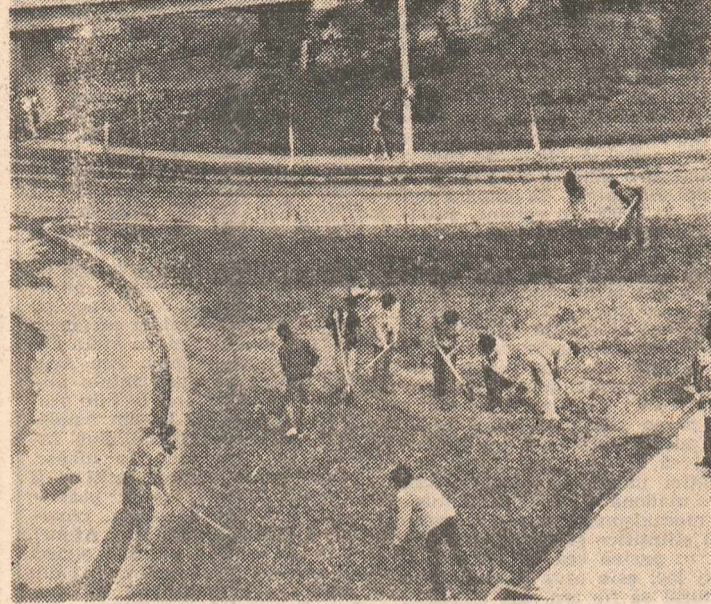
Pentru demararea hotărîtă a acestei noi soluții mai este nevoie de o stație pilot pentru un grup de apartamente destinată testării tehnologiei și premizelor de calcul. Altfel spus este nevoie de un beneficiar dispus să investească o sumă pe care o va recupera cu vir și îndesat. Cît despre un eventual coeficient de risc, considerăm că acesta practic nu există. Sîntem la ora cînd calculele ingineresti se confirmă în proporție de sută la sută.

OPREA GEORGESCU

O problemă cu date cunoscute

FRUMUSEȚEA ORAȘULUI

— un șantier în care fiecare are de lucru —

Duminică, 13 aprilie, a fost declanșată o splendidă zi agricolă în preajma gurilor de metrou și a liniilor de tramvai din cartierele de tradiție cit și din cartierele de avangardă ale construcțiilor actuale de locuințe. E vorba desigur de o agricultură a cărei unică recoltă viitoare va fi permanenta frumusețe urbană, o agricultură estetică practică cu toată hărnicia într-o zi în care parcurile și parculețele din fața structurilor macromoleculare ale noilor blocuri, spațiile largi din jurul celor trei ceasornice publice ale sectorului, scuarurile arterelor principale de circulație, fișile plantate cu pomi dintre trotuare și străzi, toate porțiunile de pământ neacoperite de expansiunea asfaltului și-au amintit împreună, sub imboldul uneltelor, că sînt rudeni de primăvară cu marile livezi ale dealurilor noastre și cu întinsele ogoare ale celor mai roditoare cîmpii.

Se impune neapărat să facem precizarea că rindurile de mai sus nu sînt decît un mic detaliu din ampla acțiune de muncă patriotică organizată sub conducerea comitetului de partid a Sectorului 6, care a mobilizat un număr impresionant de peste 11 mii de oameni, în absolut toate zonele sectorului. N-am reușit să acoperim cu prezența la fața locului întreaga suprafață în care s-a acționat. Numărul mare de oameni care au ieșit la muncă patriotică în punctele pe care le-am sondat ne-au convins însă că în spatele fiecărui grup aplecat asupra pămîntului cu conștiința că orice palmă de loc trebuie gîndită cum gîndești creșterea unui copil, s-a desfășurat în birourile Consiliului popular al sectorului o intensă activitate organizatorică. Sînt sigur că acolo, într-unul din birouri, există o hartă a sectorului pe care s-au distribuit miile de oameni ai acestei zile de treabă, așa cum un coman-

dant de oști își distribuie forțele într-o amplă acțiune strategică. Cu singura și esențială deosebire că în cazul nostru era vorba de o oaste pusă în mișcare de obiectivele înscrise pe agenda Frontului Democrației și Unității Socialiste, oaste de oameni de treabă care au ieșit din specialitatea instituțiilor și meseriilor lor (ca și în alte duminici, de altfel) și au acționat ca niște muncitori ai pămîntului aflați întotdeauna, mai mult la propriu decît la figurat, cu picioarele pe pămînt. Și chiar dacă n-am putut ajunge în zone mai îndepărtate cum ar fi Linia de centură, unde au fost mobilizați muncitorii de la CESAROM, Victoria-Chimica și Nufărul, nici pe Autostrada București-Pitești, unde citeva sute de tineri de la Turbomecanica au adunat resturile rămase pe urma iernii, au desfășurat rigolele amenajînd scuarul și săpînd pomii, organizatorii acțiunii au fost prezenți în toate aceste zone dinamizînd prin propriul dinamism și însușețînd prin propria însușețire.

Dacă era oarecum în firea lucrurilor și în tangență cu specificul întreprinderii ca muncitorii de la I.M.A. Semănătoarea să iasă în număr mare la lucrul pămîntului cu sapa și hîrlețul, sau ca oamenii I.C.E.M.-ului să monteze gîrdulețele de metal pe B-dul Constructorilor, în aceeași fire temeinică a lucrurilor s-au integrat și oameni din întreprinderi al căror specific este foarte departe de tradiționalele „munci și zile” agricole. Astfel, specialiștii în montarea ascensoarelor de la I.F.M.A., cei în motoare electrice de la I.M.E.B. sau cei de la I.U.P.S., cercetătorii lianților și azbocimentului de la I.C.P.L.A., care exportă stații de beton și agregate în multe țări ale lumii, proiectanții de mari platforme industriale de

la IPROMET, care au gîndit uriașele noastre combinate în cele mai mici amănunte, tehnologii de la INMT care au realizat deja cea mai frumoasă spectaculoasă de două locuri, vizibilă prin București și numită deocamdată AFML (autoturism de foarte mic litraj), FIROS-ul și IREMOAS-ul, Tricodava, Stofele, Relonul, Nasturii și Masele plastice, Laptele, Mobila, ITIA, ICTB, IPB, IPLN, IAUC, Pasteur și toate celelalte unități cu denumiri mai mult sau mai puțin rezonante ai căror specialiști creează bunuri competitive pe multe piețe ale lumii și-au trimis aceiași entuziaști reprezentanți să pună mina pe hîrlete, cazmale, sape, greble, să curețe trotuarele din str. Dezrobirii, să sape peluzele de pe Romancierilor, să vopsească gardurile din Gulești, să vîruiască pomii din Drumul Taberei, să curețe pietrele și să decolmteze șanțurile de pe Linia de centură, să mărunțească pămîntul săpat, să grebleze, să gazoneze, într-un cuvînt larg și cuprinzător, să întîmpine primăvara din afară și dinăuntru cu o treabă făcută ca lumea pe măsura oamenilor de treabă ce sînt.

Am participat, așadar, în această duminică a lunii aprilie la o amplă operație pe viu asupra fizionomiei tuturor zonelor Sectorului 6, în care peste 11 mii de specialiști ai celor mai diverse domenii au făcut agricultură estetică explozînd fiecare spațiu disponibil pentru ordine și frumusețe vegetală în profilul propriei frumuseți sufletești. O acțiune patriotică și profund educativă în urma căreia spațiile verzi amenajate au imprumutat cu siguranță ceva din frumusețea morală a celor care le-au gîndit. O adeverată simfonie de lucru pusă la cale de oamenii cei mai de treabă ai Sectorului 6!

Fotoreportaj de ION ZUBAȘCU și SORIN POSTOLACHE

Pentru cei care au trecut mai des prin Oltenița în ultima perioadă, este ușor de sesizat conținutul schimbării în fațadă acestui oraș. Edili s-au străduit, și o fac în continuare, să dea localității lor un aspect cit mai modern, cit mai cochet. Iar reușitele sînt, în mare măsură, la înălțimea eforturilor și a frumoaselor intenții. Se simte, mai ales acum, în plină primăvară, mina de gospodar. Se văd, la tot pasul, urmele hărniciei. Primarul orașului, tovarășul Victor Cojoacă — om în al cărui program zilnic odihna nu-și prea găsește locul — vorbește despre tot ceea ce s-a realizat pe linia înfrumusețării urbei, metodic, dar și cu pasiune, ca unul care a pus umărul la tot ce s-a înfăptuit.

„Din februarie — povestește primarul —, ba poate chiar mai devreme, am organizat o ședință la care am adunat activul primăriei, deputații și reprezentanții comitetelor de cetățeni cărora le-a fost prezentat un proiect de gospodărire și înfrumusețare a orașului, pe care l-am discutat în toate amănuntele. Obiectiv cu obiectiv (și au fost 47 la număr). De la stabilirea locurilor de joacă și creșterea numărului lor cu încă 13 și pînă la ideea creării unui parc, de un hectar și jumătate, cultivat cu plante medicinale; de la amenajarea unei grădini botanice și pînă la sistematizarea și lărgirea bazei de agrement — totul a fost realizat prin munca a mii și mii de oameni (circa 5.000 în fiecare zi). O pistă pentru biciclete legînd orașul de platforma industrială, un parc de distracții pentru copii, un stadion multifuncțional, dotarea și finalizarea unei Case a creației științifice și tehnice (pe care — surpriză! — vreme de o lună nimeni nu și-a luat răspunderea să o administreze, revenind pînă la urmă Consiliului orașenesc al sindicatelor, deși cei care o frecventează sînt numai tinerii), plantarea a 5.000 de pomi, a trei milioane de flori și a cinci hectare de gazon — iată rezultatele unor eforturi serioase în urma cărora Oltenița se oferă privirii trecătorilor ca un oraș civilizată, atent gospodărit.”

Atunci cînd e vorba de muncă serioasă, de elan sincer și de dorință de mai bine, cuvintele se cer bine cîntărite, spre a evita luatul în răspăr doar de dragul ironiei și spre a res-

pecta ceea ce trebuie respectat. Dar ce să te faci cînd, alături de tine, ieșii la plimbare în chiar centrul Olteniței, aparatul de fotografiat al lui Paul Aga-

rilor, un îndelungat exercițiu; mai vede indicatoare cu nume de străzi (chiar și al străzii principale!) culcate la pămînt și rămase de cine știe cînd

către parcul cel mare al orașului. E destul de curat, dar multe bănci duc dorul spătarelor. Iar ochiul nu poate trece nepăsător peste imagini care

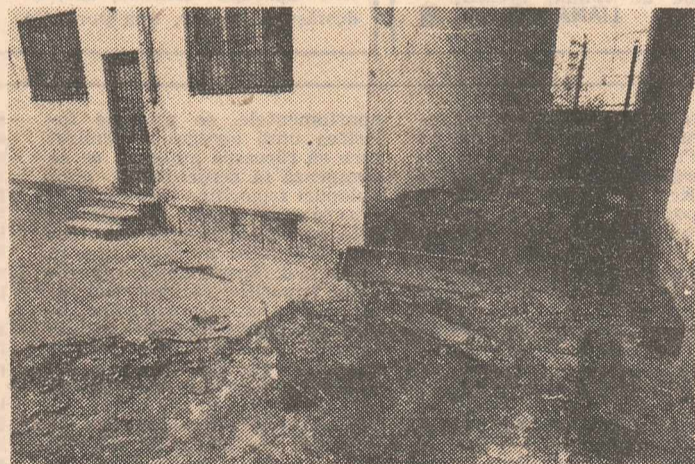
„prieteni păsărelelor”. Apoi, ce să mai crezi?, chiar la intrarea în parc, aflî că accesul în grădina botanică (parte integrantă a parcului, prin nimic despărțit de acesta) este permis numai între orele 9 și 19, anunț care a devenit obiect de haz general pentru cei ce trec prin preajmă-i.

Nici parcul de distracții pentru copii (denumit, impropriu, „orașelul vacanței”, de parcă în alte perioade ar fi închis!) nu arată mai bine. Aceleași panouri naive (eufemistic spus), în culori aflate permanent în gilceavă, cite o bancă ruptă, pe ici, pe colo, niște mese frumoase de șah devenite suporturi pentru cite o sticlă de „Drobeta” pe sfîrșite, un chioșc de răcoritoare (probabil) pe a cărui ușă îți face cu ochiul un Moș Gerilă, nedumerit și el de absența orarului de funcționare...

Sînt, se poate spune, amănunte, ușor de corectat (cu excepția kitsch-ului panourilor cu inscripții — pe care, cu maximum de îngăduință, le poți numi glumete — ce au costat, desigur, ceva bani. Dar amănuntele acestea vădese lipsa unui minim control din partea celor ce sînt chemați să facă acest lucru, vechind, în fond, chiar la buna păstrare a roadelor muncii lor. Să nu fi trecut niciodată prin parc sau prin grădina de vară, ca să nu mai vorbim de zona centrală (pentru că, la orașelul copiilor ni s-a spus cu certitudine că n-au ajuns) echipele de control al oamenilor muncii? Greu, imposibil de crezut. Să nu fi observat ceea ce se vede limpede, la o primă aruncare a privirii? Iarăși nu se poate. Probabil că indiferența este o explicație suficientă sieși. Dar la fel de precară ca și atunci cînd ar căuta alte și alte explicații.

E primăvară la Oltenița, un oraș unde s-a muncit mult și cu pasiune în ultima vreme, unde s-au realizat lucruri frumoase, dar unde multe se mai cer încă îndreptate. Spiritul civic nu poate fi conceput în afara exigenței, îngăduinței și nepăsării fiindu-i primii adversari. Și gîndesc la asta în chiar centrul orașului, acolo unde lumina amurgului de aprilie scaldă un peisaj selear, greu de descris și de făcut pămîntesc (numai) prin cuvinte.

DAN MUCENIC

Oltenița e un oraș frumos, dar reporterii noștri au întîlnit și locuri unde mina gospodarului e încă așteptată

rici înregistrează imagini care numai despre înfrumusețare n-au nimic de zis? Aparatul vede și consemnează, indiferent de unghiul ales, mormane de pămînt bine bătătorit, peste și printre care oamenii trec într-o neîntreruptă cursă cu obstacole, vîdînd, prin precizia mișcă-

acolo; vede și firme cu litere căzute, vede și o grădină de vară transformată în depozit de ambalaje și scaune a căror trîncie e doar o amintire... Ne îndreptăm, tot din respect pentru cele ce-au fost făptuite aici, din dorința de a le vedea și a vorbi despre ele,

par, cum să le spun?, un soi de glumă de familie: ca și cum un frate mai mare ar fi încercat să-l distreze pe cel mic, oferindu-i desene în culori stridente, cu linii de-o stingă-cede dezarmantă (și deranjantă), dedesubtul cărora a scris, cu litere uriașe, texte de genul

**Cîntarul
faptelor
nu strică să
arate
„cu bătaie”**

Fotografii de PAUL AGARICI

Fotoreportajul numărului viitor

„Gospodarii sectorului 5“

Puteți deveni unul din eroii săi, în funcție de răspunsul pe care-l dați acestei întrebări:

Unde vă găsim
sîmbătă
și duminică?

Cu prilejul unei recente dezbateri, la care vorbitorii au luat în discuție și probleme de interes obște, un mare actor al scenei românești sugera presei o mai susținută și eficientă preocupare pentru starea de curățenie a Capitalei. Reproșul l-am socotit întemeiat mai întâi pentru că, într-adevăr, curățenia este departe de a fi aceea pe care o merită orașul, și apoi fiindcă frumusețea oricărei localități, acest șantier în care fiecare are ceva de făcut, nu-i de închipuit în afara grijii și efortului permanent pe care trebuie să le dovedească cei ce beneficiază de ea, noi, cetățenii.

Plecînd de la sugestia amintită, inițiem în acest număr, cu sprijinul Consiliului F.D.U.S. din sectorul 5, un test al bunei gospodării, propunîndu-ne să fim alături de cetățeni în acțiunile de gospodărire a localității, de îngrijire a mediului ambiant, atunci cînd, cu mic, cu mare, aceștia își vor dedica din clipele de răgaz grijii pentru curățenia și frumusețea străzii, cartierului, zonei în care locuiesc. Nu ne va interesa numărul de ore prestate în interes obștesc, ci efectul acestei prestații. Vom lăuda efortul și vom critica mimarea lui, interesul nostru, al tuturor, fiind curățenia, frumusețea locului în care trăim.

Pentru testul bunei gospodării de la sfîrșitul acestei săptămîni i-am invitat pe colaboratorii noștri să facă obișnuitul convocator. Iată-l:

Virginia Cacarumbas — președinta comitetului cetățenesc, Circumscripția electorală nr. 18: „Zona în care locuim, Calea Ferentari colț cu Șos. Sălaj, este formată numai din blocuri noi, cuprinzînd peste 40 de asociații de locatari. Ne-am cumpărat uneltele, avem roabe, am făcut afișe în care am anunțat programul de muncă patriotică și obiectivele săptămînale, după care ne-am pus pe treabă. Duminică dimineața la ora 9 ne vom întîlni în fața stației „Peco” — Sălaj și ne vom împărți pe cele cinci străzi: Calea Ferentari, Telița, Pricopani și str. Dan Mihail. S-au dat chiar în aceste zile încă cîteva blocuri în folosință și e de muncit, de curățat, de plantat spațiu verde.“

Maria Dănculescu — șefa sectorului organizatoric al Consiliului Popular sector 5: „În zonele unde s-au dat în folosință blocuri noi avem probleme cu constructorul. În urma terminării lucrărilor sînt lăsate mormane de moloz, materiale de construcții și, uneori, chiar utilaje. Cetățenii sînt gata să facă curățenie dar, de multe ori, posibilitățile lor sînt depășite. Măturăm, însă utilajul nu-l putem ridica de acolo. „Teleconstrucția”, I.C.E.D., I.A.C.D.B., ne fac de asemenea necazuri. Aranjează lucrurile pe unde se vede. Pe unde nu, lasă totul la voia întâmplării și ne rugăm de ei. Facem și noi treabă, cu forțe proprii, la nivelul Consiliului popular, cu mașini și utilaje din întreprinderi, dar obligația lor este să lase „la cheie” nu doar blocul, apartamentele, ci și strada. Sîmbătă și duminică, între orele 9—12 cetățenii de pe str. Crizantemelor, Mărganului, Buzoieni și str. Modoran Ene vor ieși la săpat și plantat spațiu verde.“

Nicolae Salaman — secretarul organizației de bază P.C.R., cartier, circumscripția 17, administrator de bloc. „Noi, ne-am cam terminat treaba. La cele 33 de asociații de locatari nu mai sînt de făcut decît cîteva treburi, ce a fost greu, s-a făcut în săptămînile trecute. Mai avem de săpat 4 grădini de zarzavat din spatele unor blocuri. Așa că, pe 19 și 20 aprilie, vom fi la blocurile 14 și 17 din str. Rădăcini, la blocul 25 din str. Pribeagului și la blocul 42 din str. Ispirescu.“

Maria Petre — deputat al circumscripției municipale nr. 49, deputat al circumscripției de sector nr. 9, vicepreședinte al Comitetului executiv sector 5. „În zona noastră, în preajma întreprinderii „Autobuzul” se află cel mai mare parc din sector, parcul Humulești. Nu arată bine de loc. Inițial era foarte frumos, cu terecuri de sport, piscină, alei, locuri de joacă. Toate s-au degradat. Acționăm acum pentru refacerea lui. Au fost sădiți 84 de pomi și s-au văruit toți cei existenți, acum se refac locurile de joacă. Dar sînt niște probleme la care ar trebui să reflectăm mai mult. E vorba de educație. S-a făcut o repartitie pe grupe de întreprinderi și li s-a încredințat cîte o zonă. Pe noi ne veți găsi duminică dimineața în parcul Humulești.“

Așadar, sîmbătă și duminică reporterii noștri vor fi martorii strădaniei fiecărui cetățean.

a fiecărei instituții implicate în frumosul cotidian, în următoarele zone ale sectorului 5: Calea Ferentari, str. Telița, str. Dunăvăt, str. Pricopani, str. Dan Mihail, str. Vasile Dumitrescu, Parcul Cișmigiu, Parcul Eroilor sanitari, Parcul Humulești, str. Rădăcini (Blocurile 14 și 17), str. Pribeagului — bloc 25, str. Ispirescu nr. 35 bloc 42, strada Crizantemelor, zona Mărganului, str. Buzoieni, str. Modoran Ene, Calea Rahovei, str. Malcoci și str. Vicina.

Rețineți deci, prezenți la acțiunile de înfrumusețare din respectiva zonă puteți deveni unul din eroii fotoreportajului nostru din numărul următor al „Flacării“.

Trei ani pentru
o adeverință

De peste trei săptămîni, ne străduim să lămurim o chestiune foarte simplă: a lucrat sau nu, acum 30 de ani, zidarul Epure Zamfir la I.L.L. „23 August”? Omul s-a adresat revistei noastre, deoarece, la rîndu-i, se străduiește de 3 ani să intre în posesia unei adeverințe prin care să se ateste că, între 1 februarie și 31 august 1957, a fost încadratul respectivei întreprinderi, menționînd în numeroase memorii, cereri și audiențe, că a lucrat „la punctul trafa Dobroiești, avînd ca număr de marcă 911”. Află că trebuie să se adreseze la ICRAL „Foișor”, în str. Ștefan Mihăileanu 20, unde se și prezintă la 5 octombrie 1982. Aici, la serviciul „personal — învățămînt”, a fost privit lung, lung de tot și cam de sus, fiind rapid expeditiv spre ICRAL „Colentina”, „cu siguranță nu la noi ați lucrat” i-a răspuns o funcționară, fără nici o cercetare a arhivei proprii, după simple bănuțeli și presupuneri. Se duce, cu speranțe, speranțe îndreptățite în plus de faptul că i se solicită să depună o cerere. Scrie hirtia, o lasă la registratură, i se dă un număr — 12360/5 oct. 1982 — și așteaptă. Și așteaptă, fără să primească vreun răspuns aproape 1 an. La 19 sept. 1983 revine și mai lasă o cerere — înregistrată la nr. 9974/19 sept. —, la care, în fine, i se răspunde să se adreseze Consiliului popular al municipiului București, serviciul arhivă. Ceea ce și face, la 11 noiembrie, de unde este înștiințat, cu adresa nr. 1339/3970/21 XI 1983, că sub acest număr scrisoarea sa a fost trimisă la ICRAL „Foișor” care, în urma cercetărilor, îi va trimite răspuns direct. ICRAL „Foișor” a cercetat atît de bine și a pus la păstrare atît de bine un act ce-i venea de la forul tutelar, încît nu i-a mai răspuns deloc. Dar cînd a ajuns la pensie, devii nerăbdător, timpul nu te mai așteaptă. Ce să faci, a pornit din nou pe drumuri. În decembrie 1983 și apoi, în aprilie 1984, zidarul Epure Zamfir bate strada Ștefan Mihăileanu și în ușa serviciului „personal-învățămînt” de la nr. 20. Acciași funcționari, acciași nervi. Du-te, omule, la DGDAL în Academie, nu ti-am spus că noi n-avem arhiva din 1957 a fostului I.L.L.

„23 August”? ! Omul cu căciula în mină lasă capul în jos, cere scuze și se duce. În strada Academiei este trimis pe str. Făinari, la Grupul 2, iar de-acolo, niște funcționari ceva mai înțeleghători, îl expediază din nou la forul tutelar, la C.P.M.B. Nu se poate să nu se știe acolo pe unde sînt arhivele fostelor întreprinderi de locuințe și localități ale sectoarelor Capitalei?! Alt drum, altă hirtie — alte înregistrări — la nr. 2874 din 13 XI 1985 —, dar iată că 3 ani au și trecut! De aici, cel puțin, primește răspunsuri. O nouă scrisoare — nr. 7881 — (care aglomerează munca unui funcționar de la primărie și a altora de la poștă) îl înștiințează, ca și cu 3 ani în urmă, să se îndrepte către I.C.R.A.L. „Foișor”. În fine, primește din Ștefan Mihăileanu un răspuns scris: este invitat pentru „relații”. Revine degrabă. Este întrebare de șeful serviciului, tovarășul Stama, cam pe unde a lucrat, cam cu cine, notează cîte ceva pe o hirtie și decide: „reveniți dumneavoastră la noi peste o lună, să avem timp să căutăm”. Cum-avusesse 3 ani, ce mai conta o lună! Trece luna, reface drumul. E 30 decembrie 1985. Este privit chioris, lucrătorii serviciului îl cred cinic; lumea se pregătește de Revelion de viitor, și, iată, dumnea-lui e pe drumuri, îl interesează trecutul, nu mai are răbdare. Să vină prin februarie, martie '86. Epure Zamfir n-a mai revenit. N-a mai avut încredere și s-a adresat revistei noastre.

Începem noi drumurile. Pătrundem greu la I.C.R.A.L. „Foișor”, nu sîntem lăsați — decît după îndelungi discuții și după ce invocăm Legea presei — să trecem de linia „Biroului de informații”. Ce să căutăm din moment ce „nu sînt în sediu” nici tovarășul director, nici tovarășul Stama „de la personal”? Ni se face favorul, pînă la urmă, și sîntem conduși la „Secretariat”, pe usa de serviciu, altfel nu e voie, ne spune cel ce ne însoțește. „Prin față intră doar conducerea”. Mă rog, nu suferim de orgolii, noi ne-am propus să aflăm dacă zidarul Epure își poate rezolva aici, dreptul său la vechimea în muncă. Se învoieste să ne primească tovarășul inginer șef

Laurențiu Timaru „deși eu mă ocup de problemele tehnice”. Intră în funcțiune un interfon. Știi ceva de arhiva de la fostul I.L.L. „23 August”? „Trebuie să fie la noi!”, răspunde o funcționară de la „Personal”. „Atunci putem găsi ce solicită un zidar, Epure Zamfir, ai auzit de așa ceva?” „Cînd vine Viorica Barbu, care e la D.G.D.A.L.” Este foarte clar, trebuie să revenim, „astăzi nu se poate, sub nici o formă”. Telefonăm zilele următoare. Șeful serviciului s-a îmbolnăvit, și mai avem puțin răgaz, s-a dat sarcina altcuiva. Avem. După o săptămînă, iarăși telefonăm. „Nu s-a găsit nimic!”. „Mai așteptăm”. După o altă săptămînă, revenim. Tovarășul inginer șef izbucnește, „ce se tot crampo-nează asta de alea 7 luni?! Nu s-a găsit nimic, nici state de salarii, nici decizii. Să vină cu doi martori mincinoși, altă soluție nu e...”. Discuția e lungă, tovarășul inginer Timaru tot mai furios și mai ireverentios, pînă cînd, la celălalt capăt al firului, se aude zgometul receptorului trîntit în furcă. Ne urcăm în autobuz și pornim în str. Ștefan Mihăileanu. La poartă se știe de sosirea noastră, „conducerea e în sedință, dar poftiți la personal!”. Poftim. Funcționara Elena Diaconescu ne spune că a primit sarcină să ne așeze pe masă „arhiva” și n-avem decît să căutăm... Deși nu e îndatorirea noastră, chiar începem a răsfosi dosare. Arhivara e mereu trimisă să mai aducă, să mai aducă folii, dosare, pachete... Ne „salvează” tovarășul director Cismigiu. Coboară dumnea-lui spre noi, foarte „popular” din „turnul de fildeș” al biroului său. O luăm de la capăt, povestim, citim scrisoarea. Ne cere și dînsul pșuire. A doua zi primim un telefon la redacție. Acte nu s-au găsit, pe atunci, întreprinderile de locuințe și localități erau la începutul organizării lor, poate că s-au pierdut, poate că nu s-a tinut corect evidența deciziilor de angajare. „O întîmplare face să-l cunoască însă pe Epure Zamfir un om al muncii de la noi, unul dintre cei vechi. Popa Ion, șef secție, care ne-a confirmat că a lucrat împreună cu acel zidar. Deci, omul poate să-și reconstituie cele 7 luni de vechime prin martori. Există o comisie pe la primărie. Sfătuiți-l în acest sens“.

Ceea ce o să și facem, dacă I.C.R.A.L. „Foișor” nu mai are hirtie și funcționari care să-și facă datoria.

De la un test despre rest...

Mărturisesc că n-am știut cum se face un test despre rest. Deși, ca simplu cetățean îl fac aproape zilnic, începînd de la prima cumpăratură a dimineții — piinea — și trecînd tot zilnic, pe lângă morală gestului unei vinzătoare care nu are niciodată în sertarul teșghelei mărunțiș. Mai zilele trecute l-am făcut însă profesional. Însoțind o echipă de control al oamenilor muncii din Capitală.

Am intrat în unitatea 173 a I.C.L. „Tehnometal”, magazin de fierărie din vadul comercial al Pieței Unirii (str. Halelor nr. 5). „O greblă, vă rog!” cere maestrul Aurel Comșa de la „Electromagnetica”. „De care?” „Cu 12 dinți, cu 10 dinți?” — întreabă vinzătorul. „Cu 12”, precizează „cumpărătorul”. Ia unealta, scoate banii și plătește, numără restul. (Magazinul e cu plata la vinzător.) Minus 0,20 de lei. Se uită fix în ochii vinzătorului, acesta se fisticște puțin, dar își revine repede, ține la privirea intensă și tace. Trece la alt cumpărător. Încercăm să-i aflăm numele. Ecusonul e plasat în așa fel încît să nu poți distinge nimic de sub rever. Îi spuseseam cu ce rost sîntem acolo și atunci ne conduce la șef. Șeful, Ștefan Oprea, este fratele său. Magazinul e... „în familie”. Cealaltă vinzătoare le este verișoară. Mă rog, asta n-ar avea importanță, legea nu interzice, dacă trebuurile merg bine și regulile de comerț sînt respectate. Dar merg? Dar sînt? Să zicem că Ion Tănase chiar n-a avut în acel moment în casă cei 20 de bani. Deși legea nu-i permite. Și să mai zicem că a fost o întâmplare, un caz cu totul izolat. Și să fim totodată înțeleghători, omenosi, ce mai, e doar o sumă atît de mică?! (Să nu ne amintim cu tot dinadinsul de proverbul cu oul și cu bou). Să ne convingem prin alte argumente. La obiectele mărunte

— cuic, ținte, bile de rulmenți... nu prea sînt alișate prețurile, mai ascunse, mai căzute, mai cu fața la vinzător și nu spre cumpărător. Să trecem și peste asta. Să ne oprim la „Caietul cu valori personale”. „Cu cîți bani ați intrat azi dimineața în magazin?” „Șeful a trecut 651 lei. Avea asupra sa (controlul s-a efectuat în jurul orei 13,00) 230 de lei. Unde-i diferența. A cheltuit-o! Pe ce? Nu poate face dovadă (precum scrie în lege). Ion Tănase a înscris 320 de lei dar n-are în buzunar, ne spune, mai mult de 40—50 lei. (Deci, alt mister!) Verișoara Silvia Stoianescu răspunde prompt că are în poșetă 100 lei și tace, roșind, cînd o întrebăm de ce și cum apare în caiet suma de 420 de lei?! Șeful e om vechi de comerț, știe de toate, pare a nu da atenție situației, nu-i, în fond, atît de importantă, important e altceva care privește averea obștească. Are „calul său troian” cu care să ne distragă atenția de la acest „fapt alit de mărunț”. Magazinul. Plouă în ea. Și plouă într-adevăr. E o maghernită ruptă, dărăpănată prin care se vede cerul și apa sîrînd pe un fel de pereți fără culoare și cu verticala demult uitată. E pericol de spargere și furt. Dar mai insistent și mai sigur lucrează rugina. Mirosoare de igrasie, de mucegai și de fiare umede.

Dar nici magazinul de mină, din prelungirea sălii de vinzare nu e într-o stare mai bună și unde se vede de indescritibilă dezordine. Oare aceasta mai ține de conducerea ICL „Tehnometal”? De fonduri de reparații, de meseriași, ori de propria sa responsabilitate, de propriul simț gospodăresc, de obligația pe care o are față de bunurile ce le gestionează?! De altfel, are simțul comerțului, știe să minuiască subtila lege a cererii și ofertei. Se caută bi-

ciclete și atunci aduce biciclete. Chiar în dauna altor produse, în fapt la fel de căutate, cum sînt uneltele agricole, truse de scule, materiale și dispozitive pentru captatori solari, pentru moriști de vînt, pentru instalații de biogaz, pentru numeroase alte amenajări moderne și la zi atît din locuința urbană cit și cea rurală. În ceea ce privește uneltele agricole, deși magazinul este amplasat la doi pași de una dintre cele mai mari și de tradiție piețe agroalimentare ale Capitalei, are doar cîteva tipuri — sape, greble, furci (toate fără cozi) și cîteva foarfece de vită-de-vie. Iată, Ștefan Burican din Dărăști. Sectorul agricol Ilfov, caută lanțuri, Maria Neagu, din aceeași comună, cere un tirnăcoș simplu, Neculai Necula din Mihăilești. Giurgiu, întrecă de pînă subțire de ferăstrău... N-au încotro, trebuie să plece spre alte puncte cardinale ale Bucureștiului în căutarea obiectelor necesare, cu toate că cel mai la îndemînă le-ar fi fost să le găsească aici.

Adevărul este că unitatea 173 este o fierărie cu prea mari pretenții și cu prea mulți vinzători față de spațiul mic de desfășurare și posibilitățile și condițiile de depozitare a mărfii. De unde și starea de harababură ce domnește peste tot și care îngreunează un comerț civilizizat, clientul să-și aleagă obiectul, vinzătorul să i-l poată oferi rapid, amabil, comod. (După unele trebuie să se urce pe o scară de 3 metri, abia îngheșuită între lejghea și rafturi, iar atunci, mai curînd, declară „n-avem”). Soluția ce s-ar impune, și pe care membrii echipei de control o sugerează conducerii ICL „Tehnometal”, ar fi aceea a profilării pe o gamă mai restrînsă de produse și, desigur, modernizarea unității, cu deosebire a spațiilor de depozitare.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Comentariul
săptămânii

Pace și dezarmare (VII)

Echilibru în jos

Cindva avea o circulație mare sintagma „ațâțatori la război”, și chiar se și auzeau unele voci care se pronuntau deschis pentru o confruntare armată. Dar timpurile s-au schimbat. Astăzi nimeni nu aproape nimeni nu mai afirmă că vrea război. Dimpotrivă, toți sau aproape toți — avem în vedere factorii politici — se înfățișează ca adepți ai păcii. Luări de poziție în favoarea păcii se fac mereu, cu declarațiile de bune intenții stăm bine. Cind este însă vorba de măsuri practice, lucrurile stau altfel: înarmările au continuat într-o perfectă simetrie, în paralel și cu aceeași intensitate cu declarațiile de pace, într-o cursă halucinantă, care a ajuns în zilele noastre să coste omenirea 1 000 de miliarde de dolari anual și a făcut să se acumuleze pe glob cantități uriașe de arme, în primul rând nucleare, ce pun în pericol însăși existența vieții pe Pământ.

Cum se poate explica o asemenea contradicție? Prin concepția „păcii înarmate”, a păcii prin „descurajare”, a echilibrului de forțe prin înarmare. O asemenea viziune, care a stat la baza politicii de înarmare, a adus lumii și păcii în ultimele patru decenii cele mai mari prejudicii.

Echilibru? Fără îndoială, arată conducătorul țării noastre, este necesar ca până la înfăptuirea deplină a dezarmării să se asigure un echilibru de forțe atât în Europa, cât și pe plan general, care să nu pună în pericol securitatea nici uneia dintre părți. Dar acest echilibru poate și trebuie să fie realizat nu pe calea amplasării de noi trupe și arme, nu pe calea intensificării cursei înarmărilor, ci, dimpotrivă, prin retragerea și reducerea forțelor armate, prin reducerea înarmării, prin reducerea cursei înarmărilor. Această concepție românească privind „echilibrul militar în jos”, obținut prin dezarmare, ca și acțiunile practice întreprinse de țara noastră în această

direcție, se bucură de o largă apreciere în lume; ea contribuie la consolidarea și la răspândirea tot mai largă a opiniei că a corija la nesfârșit „dezechilibrul” prin acumularea de arme tot mai periculoase și prin inventarea altora noi va sfârși printr-un dezastru general, dacă nu se vor lua acum, până nu este prea târziu, măsuri de a aduce echilibrul militar la nivelul cel mai scăzut posibil, prin acțiuni eficiente de reducere a armamentelor, de dezarmare, acordându-se prioritate diminuării și eliminării armelor nucleare.

Dar dacă în construirea echilibrului în jos factorul nuclear, adică dezarmarea nucleară, detine un loc de importanță primordială, nu trebuie scapat din vedere că un alt termen foarte important al ecuației îl reprezintă reducerea armamentelor de tip clasic, precum și a efectivelor militare (a numărului de oameni aflați sub arme). Nu se poate vorbi de dezarmare ca și când ea ar consta exclusiv în dezarmarea nucleară. Referindu-se recent la această problemă, după ce a subliniat importanța dezarmării nucleare, președintele Nicolae Ceaușescu a spus: „Totodată, considerăm necesară trecerea la elaborarea unui program complex de dezarmare generală, în centrul căruia să se afle dezarmarea nucleară, dar care să aibă în vedere toate armele, așa-zise clasice, cu atât mai mult cu cât unele dintre acestea, din punct de vedere al forței de distrugere, se apropie foarte mult de armele nucleare. Numai un program complex de dezarmare generală va deschide calea pentru realizarea dezarmării nucleare, pentru a asigura reducerea pericolului de război, pentru întărirea încrederii, pentru a da posibilitatea fiecărei națiuni să-și concentreze forțele spre dezvoltarea independentă, fără teama vreunei agresiuni”.

În acest sens, al realizării echilibrului de forțe în jos, prin dezarmare, în spiritul doctrinei românești, omenirea așteaptă ca în 1986, Anul Internațional al Păcii, să se întreprindă acțiuni concrete, să se ajungă la înțelegeri corespunzătoare.

ION D. GOIA ■

„Poporul român este deosebit de îngrijorat de bombardamentul aviației americane asupra capitalei Libiei, fără independență, membră a Organizației Națiunilor Unite”, a arătat președintele Nicolae Ceaușescu în mesajul adresat șefului executivului american, Ronald Reagan. Este de-a dreptul șocantă decizia administrației americane de a ordona bombardarea unui stat suveran și independent, care nu-și poate găsi nici-o justificare. Poporul român, alături de alte popoare ale lumii condamnă și respinge asemenea acte, în contradicție flagrantă cu normele dreptului internațional, cu regulile de conduită internațională, cu principiile Cartei O.N.U. Tripoli și Benghazi au fost țintele avioanelor de bombardament americane decolate de pe portavioanele staționate în Marea Mediterană și de la bazele militare din Marea Britanie. Numeroase victime în rândul populației civile și al cetățenilor străini rezidenți în Libia, mari pagube materiale, iată roadele acestui atac la care S.U.A. au recurs invocând autoapărarea și lupta antiteroristă. O politică a forței, contrară intereselor păcii, lovește Libia, la câteva săptămâni după ce în zona

Golfului Sirta forțele militare ale flotei a VI-a americane au atacat obiective de pe teritoriul libian. Și atunci, ca și acum, opinia publică românească alături de opinia publică mondială a luat poziție fermă, chemând la luare de poziție fermă, la rezolvare și moderare, la rezolu-

nare” referitor la agresiunea americană.

Este și singura expresie potrivită unei asemenea atitudini de sfidare a independenței și suveranității unui stat, de ignorare a normelor care guvernează viața internațională.

an cer ca angajamentul să fie respectat în totalitate de toți cei care au subscris. Apelul la rațiune făcut de secretarul general al P.C.R., președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă voința națiunii noastre, este aici o ilustrare concretă a politicii de pace și înțelegere promovată de România, a dorinței ei de instaurare în Europa și în întreaga lume a unui climat de destindere și cooperare în beneficiul tuturor.

Acțiunile americane contravin flagrant nobililor țeluri sub egida cărora este marcat, în 1986, Anul Internațional al Păcii. Există în lume destule focare de război, există în lume destulă moarte și jale. Dorința românilor, credem că a tuturor oamenilor responsabili de pe pământ, este ca alegerea lui '86 ca simbol al liniștii mondiale să nu rămână doar o acțiune sub steagul Națiunilor Unite marcată prin simpoziioane și marșuri ale păcii. Mapamondul așteaptă altceva. Așteaptă ca acum, mai ales acum când stivele de arme au ajuns la cer rațiunea să primeze, iar armele să fie distruse, nu folosite.

IOAN ROȘCA ■

Act de mare gravitate

varea diferendelor prin tratative. Este incontestabil faptul că atacurile S.U.A. împotriva Libiei vor avea consecințe politice profund negative nu numai în zonă, că vor afecta climatul politic internațional, vor agrava — au și agravat — încordarea, ridicând, în calea înțelegerii și păcii, noi obstacole. Reacția opiniei publice mondiale la aceste acte agresive vine să confirme această apreciere. Telegramele de presă din lumea întreagă conțin, ca un laitmotiv, cuvântul „condam-

Să ne amintim că la ultima sesiune a O.N.U. prin rezoluția adoptată în UNANIMITATE ca urmare a unei inițiative a României, statele membre ale organizației și-au reafirmat angajamentul solemn de a reglementa pe cale politică situațiile de încordare și conflict, diferendele existente, de a se abține de la folosirea forței și a amenințării cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state.

Interesele păcii mondiale pe care o dorim împlinită în acest

La sfârșitul anilor '70, atunci cind s-a pus problema ce să se construiască pe un teren liber aflat chiar în centrul capitalei R.P.D. Coreene, Phenian, conducerea de partid și de stat a hotărât să se construiască aici un Palat al învățămîntului. În numai 21 de luni aici a fost ridicată o clădire în maniera arhitecturii tradiționale coreene, dar cu un interior dintre cele mai moderne. Zecile de mii de vizitatori au posibilitatea de a-și însuși cunoștințe din domenii foarte diverse. La palatul situat pe Magistrala Kim Ir Sen au fost aduse peste 30 milioane de cărți. La cerere, o bandă cu dirijare electronică oferă în decurs de două minute titlurile dorite. În cele aproximativ 600 de încăperi se lucrează în-

tens. Multe dintre cele 5 000 de locuri din 16 săli de lectură sînt ocupate din zori și pînă în noapte.

pot fi apoi cerute de orice persoană interesată. De această posibilitate fac uz nu numai mulți dintre cei 6 000 de stu-

Un palat al științei la Phenian

Folosindu-se tehnica cea mai modernă se traduc cărți din limbi străine, mai ales din domeniul științelor naturale și tehnice, se înregistrează pe casete și se cataloghează. Ele

denți, ce vizitează zilnic Palatul învățămîntului, ei și o mare parte dintre ceilalți 4 000 de vizitatori, printre care se numără docenți, medici, ingineri și muncitori.

Într-un auditoriu cu 800 de locuri au loc conferințe, se proiectează filme, se țin cursuri, mai ales pentru cei ce frecvențează cursurile serale și fără frecvență, se organizează simpoziioane științifice. O vizită prin laboratoare, prin biblioteca de muzică cu un fond deosebit de bogat, prin centrul audiovizual relevă importanțele fonduri alocate de stat pentru a asigura un cadru adecvat celor dornici de a-și îmbogăți cunoștințele în cele mai diferite domenii. Palatul științei și învățării din Phenian a devenit un adevărat simbol al orașului, al setei de cunoaștere a locuitorilor săi.

ROMEO NADASAN ■

ION D. GOIA ■

CUM MERGEAU
DINOZAUURII ?

Aria problemelor ce interesează paleontologii este destul de largă. O întrebare pe care și-au pus-o și la care au încercat să răspundă este cea legată de mersul dinozaurilor. Paleontologul francez Pierre Bernier este de părere că unii fugău, alții săreau ascemeni cangurilor, iar alții aveau un mers biped.

La această concluzie s-a ajuns studiind urmele de dinozauri descoperite într-o zonă a Franței.

PERSEVERENȚĂ

Cunoscutul cineast Carlos Saura, încurajat de succesul de care s-au bucurat filmele sale inspirate din teatru sau operă, mai ales după triumful internațional al peliculei sale „Carmen”, s-a hotărât să recidiveze.

În curînd va fi prezentat la Madrid cel de-al 20-lea lung-metraj al lui Saura, „Amorul vrăjitor”, adaptare a baletului compozitorului Manuel De Falla. Noul film a fost solicitat și pentru Festivalul de la Cannes.

MEDIOCRITATEA
INCORONATĂ?!

De obicei, talentul sau realizările de ex-

ceptie sînt încununat cu premii. Iată că, sînt cazuri cînd și mediocritatea este încoronată. Societatea Filmare, din localitatea Cascade, statul California a decernat firmei Coca-Cola, „Medalia americană a mediocrității” pe anul 1985 pentru eșecul de a lansa pe piață o nouă băutură răcoritoare. „Căderea” noii băuturi răcoritoare este mai mare decît cea a automobilului Edsel,

fabricat acum treizeci de ani de societatea Ford.

MAI REPEDE,
MAI IEFTIN

La Institutul de cercetări în domeniul introspecției din Moscova a fost pus la punct un nou procedeu de radio-diagnosticare. Pentru obținerea imaginii organelor interne ale pacientului nu se mai folosește pelicula

Roenigen, ci o peliculă de seleniu pe care imaginea poate fi văzută la 2-3 minute după radiografieră. Imaginea este imprimată (la lumina zilei, nu în cameră obscură) după aceea pe o hirtie obișnuită de scris, iar pelicula de seleniu poate fi refolosită la efectuarea altor radiografii.

ELENA GRECESCU ■

ACCENTE
IN LUME

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Mă numesc Tudor Florea și locuiesc în satul Albina, județul Brăila. V-aș ruga să mă ajutați, intervenind la Întreprinderea de transporturi auto Brăila pentru repunerea în circulație a autobuzului care, până nu demult, asigura și transportul copiilor noștri spre școală, la Brăila. Neavând altă posibilitate, ei sînt nevoiți în prezent să parcurgă zilnic circa 8 kilometri dus-întors, fapt care presupune nu numai un mare efort fizic, dar constituie și o cauză ce poate genera accidente.“

■ Spicium din răspunsul primit din partea conducerii C.H.R. Athénée Palace, ca urmare a sesizării pe care ne-a adresat-o Asociația locatarilor blocului 3, din strada 13 Decembrie nr. 33, sect. 1, București: „Pentru atenuarea zgomotelor produse de agregatele frigorifice, s-au luat o serie de măsuri în vederea izolării cu materiale fonoabsorbante în zona de contact a acestora cu elementele de construcție, reducîndu-se astfel la minimum transmiterea vibrațiilor. De asemenea, întregul personal a fost reinstruit, în sensul evitării pe viitor a tuturor situațiilor care ar putea conduce la tulburarea liniștii locatarilor. Vă asigurăm că toate problemele la care v-ați referit, vor rămîne în continuare în atenția noastră.“

■ „Sînt mamă a doi copii — ne scrie Oana Niculina din București, str. Furnicului, nr. 14, bl. 80, sc. A, apart. 54, sect. 6 — în urma sesizării adresată dumneavoastră în luna iulie 1985, am primit din partea Secției tehnice a Consiliului popular al municipiului București o notă în care se consemna: «Vă facem cunoscut că s-a dispus ca A.C.M. nr. 1 să execute lucrările necesare de remediere pînă la 30 octombrie 1985». Dar de atunci nimic nu s-a mai întimplat și nimeni nu a venit nici măcar să vadă despre ce este vorba.“

■ Din scrisoarea trimisă de un grup de cetățeni din satul Buchila, județul Bacău, am aflat despre amenajarea nejustificată a finalizării unor lucrări întreprinse, încă din anul trecut, la rețeaua electrică. Semnalînd faptul forurilor de resort, Întreprinderea de rețele electrice din Bacău ne-a adresat un răspuns pe cît de prompt, pe atît de imbecil pentru cele aproximativ 200 de familii din Buchila, în sensul că, la numai cîteva zile de la primirea sesizării, lucrurile au intrat pe făgaș normal, întreaga rețea electrică fiind pusă sub tensiune.

■ În unul din numerele anterioare ale revistei noastre semnalăm indiferența factorilor de răspundere cărora le revine obligația amenajării trotuarelor și spațiilor verzi din preajma blocului 117, situat în strada Zboina Neagră nr. 9, sectorul 6, București. Tăcerea prelungită care s-a așternut de atunci și pînă în prezent ne determină să revenim. Asociația locatarilor informîndu-ne recent că nu s-a luat nici o măsură de rezolvare a problemei, în ciuda tuturor intervențiilor ulterioare ale administrației blocului. Așteptăm, totuși, un răspuns care, conform legilor în vigoare, nu poate fi facultativ.

■ O veste bună pentru Lazăr Gheorghe din Brăila, str. Călugăreni nr. 4: Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brăila a soluționat cererea dumneavoastră privind instalarea postului telefonic solicitat. Ca urmare, sînteți invitat să vă prezentați la sediul D.J.P.T.C. Brăila, pentru achitarea taxelor de instalare.

■ Prin intermediul adresei nr. 3072, Departamentul căilor ferate — București ne face cunoscut că: „Urmare scrisorii adresată dumneavoastră de Nicu Secara din comuna Bratca, județul Bihor, prin care solicita repunerea în circulație a trenului 3631, vă comunicăm că, analizînd situația, Regionala Cluj confirmă justetea celor semnalate, luîndu-se măsuri imediate de repunere în circulație a trenului 3631 pe distanța Șuncuius — Oradea.“

■ Gheorghe Sofianu din Vaslui ne relatează că, în vitrina cofetăriei „Panseluța“ din localitate sînt expuse, pe lîngă produse specifice, numeroase și variate... jocuri pentru copii. Cu un dezlătat simț al umorului, semnatarul scrisorii adaugă în final și o epigramă... la obiect: „În vitrina cu pricina / Se găsesc multe repere / Oare cînd, bătule-ar vina / Vor sosi și... frigider?“

■ Direcția județeană pentru

probleme de muncă și ocrotiri sociale Neamt, cu o lăudabilă operativitate, ne informează: „Popescu Maria din comuna Roznov a fost repartizată la Întreprinderea de producere a legegumelor din Izvoare. De asemenea, soțul petentei a fost încadrat ca strungar la Întreprinderea județeană de producție industrială și prestări servicii, astfel încît dorința ambilor soți a fost soluționată favorabil.“

■ Ioana Stancu din com. Ciinceni, jud. Giurgiu, pensionată din luna septembrie, anul trecut, prin „grija“ unor oameni care au datoriat să se ocupe de întocmirea dosarelor de pensionare, și-a primit drepturile bănești abia în martie 1986 și ne întreabă dacă sumele ce i se cuvin din septembrie și pînă în martie mai pot fi recuperate. Pentru că acolo unde-i lege, nu-i tocmeală, credem că își poate primi banii chiar și în cazul în care unii s-au încurcat prin hirtii, acestora revenîndu-le obligația de a fi solidari în acoperirea sumelor restante, în cazul în care se constată că se fac vinovați de neglijență în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

■ „La adresa dumneavoastră nr. A 94/1986, prin care ne-ați

sprijinul celor care sînt investiți să o pună corect în aplicare. Vă rog, ajutați-mă să-mi recapăt copilul.“

■ Consiliul popular al județului Timiș răspunde Ilenei Iurko din satul Carani, comuna Sinandrei: „În urma discuțiilor purtate cu factorii de răspundere din localitatea de domiciliu, vi s-a asigurată loc de muncă la Avicola Carani, întocmai cum ați solicitat în scrisoare. Considerăm astfel că dorința dumneavoastră a găsit o cale favorabilă de rezolvare.“

■ O veste bună din partea Ministerului Muncii pentru Panthea Mircea, din com. Șag, jud. Timiș: Tînuindu-se cont de starea sănătății dumneavoastră, ați fost trecut pe tabelul 14254, poziția 64, întocmit de I.D.M.S., în vederea livrării unui autoturism Dacia 1300 adaptat, conform opțiunii pe care v-ați exprimat-o.

■ „Încă din primăvara anului 1984 — ne scrie Cornelia Popozolu din București, Calea Griviței nr. 46, sector 1 — de cînd ne-am mutat la această adresă, am avut dificultăți generate de notarea incorectă a numelui pe taloanele de pensie. Soția, de asemenea pensionară, are ace-

■ „Numele meu este Ciobanu Georgeta și domiciliiez în municipiul Ploiești, Aleea Crizantemelor, bloc 10, apartament 7. Urmare a scrisorii adresate dumneavoastră, am obținut internarea la Spitalul județean Bihor, secția boli interne, unde mi s-a aplicat un tratament adecvat bolii de care sufăr — ciroză hepatică — decompensată. Folosesc acest prilej pentru a mulțumi Direcției sanitare a județului Bihor și întregului colectiv de cadre medicale pentru îngrijirea ireproșabilă ce mi-a fost acordată.“

■ Cităm, cuvînt cu cuvînt, răspunsul primit din partea Centralei-antrepriză generală de construcții-montaj București: „În legătură cu sesizarea Asociației de locatari a blocului PC 1 din Intrarea Ion Sulea nr. 9, sectorul 3, apărută în revista dumneavoastră la 7.03. a.c., la rubrica „Flacăra la dispoziția dvs.“, vă comunicăm următoarele: Constructorul blocului — Antrepriza construcții-montaj nr. 2 — a executat o serie de lucrări ce-i cădeau în sarcină la acest imobil, mai avînd de efectuat revizia hidroizolației la terasa și completarea glafurilor de tablă la casa scării. Aceste operațiuni se vor realiza pînă la 31.05. a.c. în privința condensului, constructorul nu are obligația să efectueze lucrări de eliminarea acestuia (? !), deoarece apariția lui nu se datorează unor vicii de execuție. Cu toate acestea, Antrepriza construcții-montaj nr. 2 a fost de acord să execute în unele zone lucrări de placare a fațadei, care se vor realiza pînă la 30.06. a.c.“. Sperăm că cei care și-au asternut în grabă semnătura pe un asemenea răspuns, vor citi măcar acum cu atenție rîndurile ce ne-au fost adresate...“

■ Radu Budișan din Cluj-Napoca, str. Fabricii nr. 4, bloc Y1, apartament 99: în legătură cu reîncaadrarea în muncă a soției dumneavoastră, Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca ne-a trimis un răspuns favorabil, în care se menționează că Budișan Lucia Ana a fost repartizată la Întreprinderea de produse cosmetice „Farmec“, în funcția de operator mase plastice.

■ Un întreg lanț de coincidențe, care în aparență au greu par credibile, au determinat crearea unei situații cel puțin ilare: Nicolae Sorescu din comuna Mălureni, județul Argeș, s-a prezentat cu cîțiva ani în urmă în fața comisiei medicale a Institutului medical central București, pentru precizarea diagnosticului în vederea pensionării. Întimplarea a făcut ca un alt cetățean din aceeași comună, purtînd și el același nume, să fie internat în aceeași perioadă la institutul respectiv. Pînă aici, nici o problemă. Dar la D.P.M.O.S. Argeș, inversîndu-se rezultatele analizelor anexate la dosarele de pensionare ale celor doi, a reieșit că semnatarul scrisorii pe care am primit-o ar fi apt de muncă, celălalt fiind... pensionat în locul său. Incredibil, dar se pare — adevărat !

■ Vorba românească „ulciorul nu merge de multe ori la apă“ s-a dovedit a fi din nou adevărată, fiind confirmată și de o situație care de mai multă vreme i-a nemulțumit pe locuitorii satului Poiana Micului, județul Suceava. Soții Veronica și Valerian Moroșan, pripășiți prin partea locului tocmai la... „Magazinul mixt“ din sat, unul în calitate de vînzător, iar celălalt ca gestionar, au socotit, după cîțiva ani, că au ajuns de fapt proprietarii magazinului. Ca atare, au început să aplice tactica „micii ciupeli“, de la care au ajuns destul de repede la afaceri mai rentabile, printre care, vînzarea la suprapreț, introducerea ilegală în gestiune a unor mărfuri și cîte și mai cîte... Deși în decursul anilor s-au lovit și de „mici necazuri“ — el fiind condamnat la două pedepse de cîte un an și opt luni închisoare și la o a treia, de numai un an, iar ei aplicîndu-i-se în repetate rînduri sancțiuni pentru încălcarea normelor de

muncă și comportare —, nu s-au jenant să-și continue „activitatea“ în același mod. Și tot măsurînd ei mereu strîmb, s-a ajuns la unele măsuri luate de Inspectoratul comercial de stat al județului Suceava care, în urma anchetei întreprinse, a hotărît nu numai îndepărtarea lor, dar și sancționarea disciplinară a unor factori de răspundere care au privit cu indulgență „munca“ acestui cuplu. Și iată, în sfîrșit, ulciorul s-a spart...“

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Cirpătorea Georgeta — com. Casimcea, jud. Tulcea: În mod corect s-a procedat la citirea piritului Cirpătorea Șerban prin publicitate, conform prevederilor art. 95 Cod procedură civilă. ● Sripcă Mircea — Timișoara: Comitetul asociației locatarilor trebuie să ia măsuri pentru efectuarea la timp a lucrărilor de întreținere și reparații la părțile și instalațiile comune ale imobilului (art. 9, al. „c“ din Statutul privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor). ● Crețu Gheorghiu — satul Piatra, com. Piatra Olt, jud. Olt: Dacă difuzorul de radioficare nu funcționează, anunțați personalul de specialitate P.T.T.R. Sînt interzise orice modificări în instalație executate de persoane neautorizate. ● Țicu Constantin — Curtea de Argeș: Art. 15, lit. „a“ din Statutul cooperativelor de credit prevede că fondul social se restituie la cerere după 4 ani de la achitarea împrumutului sau de la ultima depunere, cu aprobarea adunării generale. ● Stolchiș L. Ion — com. Nehoiu, jud. Buzău: Inscrisura datelor în registrul agricol se face pe baza declarației sub semnătură proprie a capului de gospodărie sau a unui membru major al acesteia, verificată de o comisie legal constituită. ● Țiță Gheorghe — București: Pe perioada încadrării în gr. I sau II de invaliditate, pensionarii nu au dreptul să presteze activitate. ● Chiru Simion — Focșani: Bărbații care au lucrat 25 ani în grupa a II-a de muncă pot fi pensionați la cerere la 55 ani. Celor care au realizat în această grupă cel puțin 20 ani, li se reduce vîrsta de pensionare proporțional, dar nu mai puțin de 57 ani. Dovada se face cu carnetul de muncă. ● Talabă V. — Tg. Jiu: Cererea dv. va fi soluționată de Oficiul farmaceutic Craiova, str. Taberei nr. 3. ● Zlotea N. Lina — București. Mi-hăilă Maria — com. Carașova, jud. Caraș-Severin. ● Mariș Ana — satul Pojoga, com. Zam, jud. Hunedoara: Numai persoanele încadrate în muncă pot fi expertizate pentru a fi încadrate într-un grad de invaliditate în vederea obținerii pensiei pentru pierderea capacității de muncă. Vechimea dv. în muncă va fi valorificată la împlinirea vîrstei de pensionare. ● Neacșu Constantin — satul Recea, jud. Olt: Hotărîrea judecătorească definitivă trebuie investită cu formulă executorie de către Judecătoria Slatina. Atașați o copie a ei la cererea pe care trebuie s-o faceți biroului executorilor judecătorești de pe lîngă Judecătoria Tg. Mureș. ● Postolache Nicolae — Brașov: Adresați-vă Ministerului Sănătății. ● Băluțescu Ovidiu — Tg. Jiu: Situația vechimii dv. în muncă nu se încadrează prevederilor art. 9, lit. „a“ din Legea 1/1970, deoarece ați demisionat pentru a urma cursurile facultății. ● Rogojină Eugenia — Onești: Dr. Florea Dinu, Cimpina, Bd. Culturii 27. ● Ciobotaru Ipolit — satul Poiana de Vascau, com. Cristioru de Jos, jud. Bihor: Institutul de cercetări etnologice și dialectologice București, str. Nikos Beloiannis nr. 25, Sectorul I.

REGHINA VARVICI ■

Mulțumesc, Doctore !

Oamenilor în alb de la Spitalul municipal Onești, ce prin dăruire, umanism și înaltă ținută profesională, m-au redat copiilor mei, pe care-i aștept cu emoție să-i revăd de la catedră.

„Ce mi-ai făcut, măi, Gicule ? Ce mi-ai făcut ?“

Glăsul omului în alb mi se izbea de timpance ca valurile zbuciumate ale mării de stînci, pe cînd ochii fixați pe chipul soției, cutremurată de teamă, parcă pîlpăiau a stingere, în timp ce căruciorul pe care eram dus spre lift se depărta încet de Urgență.

Lămpi. Un soare orbitor de lămpi. Și chipuri. Multe chipuri. Apoi pereții albi ai reanimării, în rezerva 4.

Răsărise soarele. Și primăvara cățărâtă la ferestrele etajului IV bătea în geam cu flori albe de cișec plecîndu-se a recunoștință în fața semenilor lor, a oamenilor în alb, care, avzîrînd peste temeri și griji zîmbetul, ca o voalată lăsată peste o față speriată, veneau cu miracolul științei lor și al dragostei pentru oameni s-aducă apă vie, și din chivotul inimilor lor s-o toarne peste rănile și peste gîndurile mele frînte.

Patul de spital, ca o punte friabilă suspendată între real și ireal, devenise casă, cuib și se voia promontoriul viitorului zbor.

Mă născusem, ca și prima oară, tot într-o primăvară năpădită de flori și de chipuri senine. De data asta însă ursitoarele albe mi-au stat la căpătîi mai mult pînă să-mi poată căuta drumul.

Peste albul imaculat al rezervei 4 treceau nori grei de furtună. Dar ei, ursitoare albe, vegheau. Și din încrederea lor îmi făceau scară de urcat, prin mine spre mine.

Pot să mă bucur iar de zîmbetul chipului răvășit, de încertitudinile trecute, al omului meu drag, de fulgerele calde cu care copiii mă îmbrățișau prin mișcările ochilor lor, să mă bucur iar de mișcările deschise ale oamenilor orașului meu care mă susțineau pe drumul spre casă în finisul meu de maratonist, pentru a putea striga lumii întregi vestea cea mare: Trăiesc.

Vă mulțumesc, oamenii mei dragi, oameni în alb, pentru zborul meu de azi și fie ca inimile să vi se umple de acea înaltă bucurie pe care ti-o picură-n suflet numai truda și sacrificiul.

V-ați risipit în ființa mea prin însăși existența mea, și-n numele meu și-al celor dragi mie permiteți-mi să vă doresc multă sănătate, iar gîndurile noastre de recunoștință să vă fie talismane care să vă vegheze împlinirile și fericirea.

Prof. GH. MOCANU — Onești
7 aprilie 1986

emis scrisoarea numitului Preda Mircea din București, Calea Moșilor nr. 288, bl. 32, apart. 58, sect. 2 — se subliniază în răspunsul primit din partea Procuraturii municipiului București —, vă aducem la cunoștință următoarele: accidentul de muncă suferit de Preda Mircea formează obiectul dosarului penal nr. 44 P/1986, întocmit de Procuratura locală a sectorului 3. În prezent, în cauză se efectuează acte de urmărire penală, luîndu-se măsurile corespunzătoare pentru soluționarea operativă a dosarului.“

■ „Subsemnata Bărleanu Maria, domiciliată în București, str. Izvorul Muresului nr. 2, bl. A 9, sc. F, apart. 78, sect. 4, vă solicit sprijinul în rezolvarea unei probleme care mă frămîntă din luna ianuarie: ca efect al neînțelegerilor intervenite de mai multă vreme în familia noastră, m-am adresat Judecătoria sectorului 3 din Capitală, care, prin sentința civilă nr. 9750 din 10 decembrie 1985, rămasă definitivă prin respingerea recursului înaintat de soțul meu, a hotărît ca fiulul nostru, Bărleanu Mircea Alexandru, să i se stabilească domiciliul la mine, urmînd ca tatăl său, Bărleanu Eugen, să-i plătească pensie de întreținere pînă la majorat. În 18 ianuarie, pentru a se eschiva de la plata pensiei, acesta mi-a luat copilul și — cu toate insistențele mele — nu mi l-a mai readus. De atunci mă tot zbat mereu, încercînd să determin respectarea hotărîrii judecătorești, fără însă a avea

leasă necazuri și nu știm ce putem face pentru depășirea acestei situații, rămasă nesoluționată și în prezent. M-am adresat în repetate rînduri Oficiului de pensii al Sectorului 1, unde am trimis și două memorii, dar nu am putut rezolva nimic. Dacă puteți, ajutați-ne să ne redobîndim adevărata identitate.“

■ În referatul primit din partea Consiliului popular al județului Hunedoara, privind modul de soluționare a scrisorii semnată de Ștefan Razem din orașul Vulcan, Aleea Muncii, bloc G 10, apartament 92, se menționează: „Potentul sesizează că I.M. Pașoeni l-a încadrat în mod greșit în categoria a III-a de retribuie, venind prin transfer în unitate cu categoria a VI-a. Ceretînd cele semnalate, s-a constatat că potentul trebuia să fie încadrat, potrivit prevederilor legale și normativelor în vigoare, în categoria a IV-a de retribuie. În acest sens, s-a discutat cu șeful compartimentului unde își desfășoară activitatea potentul, urmînd ca acesta să-i întocmească un referat de promovare lui Razem Ștefan pentru a fi trecut în categoria a IV-a, în urma unei examinări de specialitate.“

● „Flacăra“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Anderlecht K.O.! Urmează Sevilla!

Pe firmamentul fotbalului european lumea admiră o stea de primă mărime: **STEAUA BUCUREȘTI**

Mult succes în marea finală!

După Vejle, Honved Budapesta și Kuusysi Lahti, iată că a venit și rindul reputatei Anderlecht Bruxelles (de două ori cîștigătoare a Supercupei Europei, de două ori a Cupei cupelor și o dată a Cupei U.E.F.A.) să plece steagul în fața Stelei, strălucita victorie a campioanei noastre, 3-0 după 0-1 în meciul tur, consfințind împlinirea unuia dintre cele mai frumoase vise ale fotbalului românesc: intrarea unei reprezentante a lui în finala C.C.E. Mai corect spus, în finala finalelor, socotind că trofeul ce va fi decernat la 7 mai, la Sevilla, e cel mai prestigios din fotbalul continental al cluburilor, pe drumul către el angajându-se cele mai bune formații din Europa. Ceea ce face, logic, ca meritele Stelei să fie cu atât mai demne de elogii!

Contra Anderlechtului, Steaua a jucat o partidă de vis. A învins, cine n-o știe?, cu 3-0, dar scorul (aceiași cu cel indicat de autorul acestor rinduri, săptămîna trecută!) n-a reflectat decît parțial desfășurarea meciului. Altfel zis, belgienii au scăpat ușor! Dominați la toate capitolele de o echipă puternic mobilizată, harnică, ambițioasă, echilibrată și, întii și întii asta, valoroasă, ajunsă la un nivel la care orice performanță (inclusiv cîștigarea Cupei campionilor!) este perfect posibilă, oaspeții aproape că n-au contat. Ei și-au trecut în bilanț doar o ocazie de gol (cînd Ducadam a scos în corner, senzațional, șutul lui Vercauteren, min. 54), pe lîngă cele 7-8 (dacă nu mai multe!) ale bucureștenilor, una mai mare decît cealaltă! Dar înaintea ocaziilor, irosite de Pițurcă (min. 9 și 13), de Lăcătuș (min. 37 și 68, ultima cu poarta goală!), de Stoica (min. 51), de Bălan (min. 88) etc., au fost golurile, rod al unui superb efort colectiv și, fiecare în parte, al unor execuții tehnice memorabile, goluri marcate de Pițurcă (min. 3 și 71) și Balint (min. 21). Nici o clipă, izbînda Stelei n-a stat în cumpănă, prestația fotbalistilor români, dovadă a

competenței și responsabilității cu care au pregătit și abordat întîlnirea, atîngînd cotele cele mai înalte. Protejînd un excelent Ducadam, linia de fund Iovan, Belodedici, Bumbescu, (vigilent și elegant), Bărbulescu a evoluat fără greșală, „închizînd” totul. Mijlocașii Stoica (păcat de acel cartonaș galben, care-l va ține pe tușă la finală!), Băloni, Balint și Bălan (care l-a înlocuit cu brio pe Marjari, suspendat) au alergat de parcă ar fi avut 7 vieți, stăpînînd zona centrală a terenului și impunîndu-și legea, în fața cui?, a experimentaților Scifo, Vandereycken et companie. Aici s-a decis, de fapt, bătălia, în linia mediană, unde băieții noștri s-au comportat admirabil, formînd o „armonică” eficientă, care s-a adunat la timp în apărare și tot la timp s-a desfășurat, primejdioasă, către poarta lui Vekeman. Lîngă un Lăcătuș insistent și rapid, marea surpriză (plăcută) a meciului s-a numit, mă înșel oare?, Pițurcă, mereu pe fază, puternic și derutant, imposibil de reținut de doi „vulpoi” de talia profesioniștilor Peruzovici și Olsen! Fiecare acțiune a vîrfului Stelei a semănat panică în defensiva Anderlechtului și, dacă n-ar fi ratat de citeva ori (dar cine nu ratează?) și dacă n-ar urma finala, Pițurcă ar fi îndrituit să afirme că a realizat, miercuri, „meciul vieții sale”. Cu atât sînt mai limpezi și, implicit, mai laudabile meritele campioanei României, cu cît ea a surclasat și, totodată, eliminat fără drept de apel una dintre cele mai redutabile „firme” fotbalistice ale Europei, cu întreaga ei pleiadă de internaționali în teren, belgieni, danezi, iugoslavi, spanioli și islandezi, ba încă în condițiile unei partide sportive (față de miză) și arbitrată corect de vest-germanul Roth.

Fără să folosesc vorbe mari, miercuri s-a scris una dintre cele mai remarcabile pagini din istoria fotbalului românesc. În sfîrșit, după citeva tentative infructuoase, gheața spre mult

rîvnita finală s-a spart! Steaua a demonstrat că are, cu adevărat, o clasă europeană și că, în temeiul unor calități de excepție, poate nădăjdui chiar să introducă în calcule și dobîndirea Cupei campionilor! Ca să zic așa, mult a fost, puțin a mai rămas!

Tulburat de emoția bucuriei, îmi găsesc anevoie cuvintele și inchei prin a repeta felicitările pe care toți iubitorii sportului le adresează bravilor fotbalisti ai Stelei, antrenorilor lor, Emerich Jenei și Anghel Iordănescu (care au ales cele mai inspirate soluții tactice), precum și tuturor celor care, la nivelul ministerului de resort, al clubului etc., au făcut posibilă, prin dragoste, prin sprijin permanent și prin încredere, această performanță, devenită de-acum cea mai prețioasă din fotbalul nostru.

Intrată, după Helsinki, în careul de „ași” al Europei, Steaua a făcut dovada că atunci cînd se muncеște cu seriozitate, responsabil, cu dăruire pentru culorile clubului și ale țării, nici o culme nu e destul de severă! Dincolo chiar de victorie, dincolo chiar de calificare, se cuvine reținut modul exemplar, plin de abnegație și ardoare, în care Steaua a luptat. Pentru fiecare mingie. Pentru fiecare metru de gazon. Cu maximă dăruire. Cu maximă energie. Lecția ei de miercuri, pilduitoare prin sensurile ei, poate și trebuie să servească drept îndreptar, drept oglindă pentru tot sportul românesc! O echipă care și-a cîștigat dreptul la glorie și la speranță, asta e Steaua de azi, căreia îi mulțumim, în numele zecilor, sutelor de mii de simpatizanți, al tuturor iubitorilor fotbalului din România, pentru imensa satisfacție pe care ne-a furnizat-o, umplîndu-ne casele și sufletele de o justificată și curată mîndrie.

Bravo, Steaua, mult succes la Sevilla!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Stoica, Balint și Lăcătuș (de la stînga la dreapta) ilustrînd trei ipostaze ale aceleiași calități, demonstrată miercuri, din plin, de jucătorii militari: dirzenia

Fotografii de PAUL AGARICI ■

La peluză

Firească și categoric

În cea mai frumoasă noapte a fotbalului românesc, mă doare capul. Poate, dacă aș plînge de bucurie... Încerc, zadarnic, să mă conving că performanța Stelei este de domeniul incredibilului: trei la zero cu Anderlecht! — cine ar fi crezut? Dar eu crezusem. Nu în proporția scorului, ci în calificare. După Honved și Kuusysi si Bruxelles nu mai puteam avea dubii. Echipa lui Jenei și Iordănescu a jucat firească, în maniera cu care ne-a obișnuit în meciurile internaționale și a învins categoric. N-au lipsit momentele dramatice la nici una dintre porți, dar meciul n-a fost dramatic decît din perspectiva scurgerii timpului și a unei eventuale surprize care pînă la urmă nu s-a produs. Steliștii și-au impus stilul și ideea tactică și au controlat jocul de la un capăt la celălalt, cu faze de mare spectacol. A fost, așa cum era de presupus, o adevărată sărbătoare a fotbalului, un eveniment fotbalistic de prim rang. Honved, spunea careva, a decepționat. Iată cîm același lucru se poate spune și despre Anderlecht. Nu vi se pare ciudat? Cum de se întîmplă ca mari echipe, cu o cotă europeană incontestabilă, să decepționeze una după alta tocmai la București? Și numai în fața Stelei. Mari valori ale fotbalului continental au fost nevoite să se incline în fața unei echipe irezistibile, n-au putut mai mult, așa cum și nouă ni s-a întîm-

plat nu de puține ori. Am mai spus-o: mie mi-a plăcut Anderlecht și mi-a plăcut și de această dată, poate mai mult prin ceea ce n-a făcut și nici nu a încercat să facă: să obstrucționeze, să deterioreze spectacolul și să obțină prin viclenie, oricum, prin orice mijloace, rîvnita calificare, cum de asemenea ne-a fost dat să vedem de atîtea ori, nu mai departe decît în meciul cu Irlanda de Nord. Nu este un semn al fortei această credință nestrămutată în virtuțile jocului curat? Sisific, colegii lui Scifo au reluat la nesfîrșit lucrarea lor frumoasă de a reechilibra cumpăna și a-și impune punctul lor de vedere și de fiecare dată ei au fost întorși, ciudat, nu de elan, nu de eroismul unei echipe disperate, ci de profesionalismul ei. Steaua a învins Anderlecht cu armele acesteia, iată nedumerirea care i-a făcut pe jucătorii belgieni să se recunoască învinși!

Interesantă această echipă Steaua, exclama trimisul lui I. F. K. Göteborg. Sevilla nu are de ce se plînge. Nu, zic eu, să ne bucurăm, dar să nu plîngem încă. N-am ajuns încă în gara termini a competiției. Nu este totul marea finală. Sîntem îndreptățiți să sperăm în marea victorie. Vejle, Honved, Kuusysi, Anderlecht — 13 goluri înscrise din acțiune. Nimic n-a fost împlinire, hazard sau noroc. Totul a fost firească și categoric. Felicitări, Steaua! Mulțumiri, Steaua! Ascult zgomotul orasului. Urcă pînă aici, la Casa Științei, o rumoare îndepărtată de cîntece și scandări. Cetatea se bucură — e sărbătoare, se naste încă o speranță.

NICOLAE CRISTACHE ■

În vestiare, antrenorul Jenei era deja „răpît” de doi gazetari francezi — neutri, dar cam insistenți. Apuc câteva frinturi („Remarc întreaga echipă... am avut de recuperat un handicap de un gol, dar ne-am creat mult mai multe ocazii clare... tactica noastră a reușit...”) dar nu se poate discuta cu el, abia-și șterge lacrimile. Bărbulescu îmi „centrează” el primul: „Meci greu. Am fost mai buni, la ei n-am văzut mai nimic. Gîndul mi-e la finală, indiferent cu cine vom juca”. Acest cuvînt, finală, se auzea din toate părțile, semn că jucătorii, întreg anturajul echipei sînt departe de a considera această calificare o performanță multumitoare. Să cîștigi finala C.C.E. — iată un optimism cu care nu prea eram obișnuiți dar pe care echipa Steaua chiar îl trăiește, obligîndu-ne și pe noi să ne familiarizăm cu o altă idee despre performanță. Florentin Marinescu, prepara-

fața nostalgiei care, vizibil, îl invadează. Pițurcă, în schimb, abia-și disimulează bucuria — știe el prea bine ce înseamnă să dai, într-un astfel de meci, golurile cele mai importante: „Au vrut să ne surprindă cu tactica lor, venind pe atac. Cred că, în ciuda celor declarate de ei, ne-au cam desconsiderat. La 2-0 a fost o perioadă în care ne speriasse gîndul unei victorii. Ce visam noi, era chiar adevărat! După pauză i-am luat iar la joc — și gata... O țin pe-a mea, am spus-o și la Helsinki: mi-ar conveni Göteborg, chiar dacă acum o vom întîlni în sud”. Băloni a scăpat de „presa vorbită”, dar se grăbește să intre într-o țînuță aptă pentru un interviu la tv. Îl aud pe Iovan răspunzînd hotărît unei întrebări a aceluiași francezi („sînt de la L'Equipe”, mi se șoptește, dar se descurcă Mălatei al nostru): „N-a fost nici-un secret, zise rîspicat Fane. Steaua este o echipă prea

După golul lui Balint, din imaginea de jos, Pițurcă ridică scorul la 3-0, conștinșînd o calificare spectaculoasă și absolut meritată. Bucuria lui e bucuria întregii echipe, e și bucuria noastră.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

de a-i convinge pe toți jucătorii că, la această oră, sînt la nivelul echipelor de vîrf ale Europei. Am insistat și pe partea fizică, pentru că din punct de vedere tehnic, vă repet, putem depăși orice echipă europeană. — Iertați-mi nemulțumirea, dar 3-0 e puțin. Steaua a jucat de cel puțin 6-0. Și ca joc, și ca

derlecht ar fi pleca, însă cu mult mai multe gînduri.

— Cînd spuneați performanță, sînteți modest. E o mare performanță această calificare în cea mai prestigioasă competiție europeană de fotbal.

— Întră Vasile Iordache. E copleșit de emoție. Și zice: ce n-am reușit noi și alte generații au reușit, ca o răzbunare, colegii mai tineri. Mai intră un om care plînge de bucurie. Mai vin suporteri, oameni din conducerea clubului, ziaristi. Continuăm abia peste cîteva minute.

— Cu ce gînduri vă despărțiți de adversara acestei semifinale?

— Dacă de la noi remarc întreaga echipă, prior elanul, dăruirea și modul în care a îndeplinit sarcinile de joc, iar de la Anderlecht mi-a plăcut Vandereycken, Scifo a avut o zi mai slabă, dar cu toate acestea îl rămîne un jucător de superclasă.

— De acum n-a mai rămas decît un hop. Deocamdată, afară, vă așteaptă prea multă lume. Vor să vă felicite și să vă ceară ceva!

— E normal. Toti visăm un succes în finala de la Sevilla. Afară, timid, un microbist la patruzece de ani vîrstă să intre. Dar ține foarte mult de acest meci strîns lipit de buzele care nu pot rosti bucuria.

CORNEL NISTORESCU ■

Bucuria ca un angajament

torul fizic, unul din oamenii din umbră ai victoriilor Stelei (de un an și patru luni în lotul echipei nu s-a înregistrat vreo accidentare), chiar asta și spune: „Ne pregătim să jucăm finala. Simțeam că vom obține calificarea, starea de spirit a băieților era un indicator în această privință. Acum asta trebuie să facem: să pregătim finala”. Băloni este inabordabil — scăpat de televiziune, intrase „pe mina” aceluiași gazetari francezi. Balint, de sub un propoz: „Este cea mai mare bucurie a mea. Poate cînd voi avea un copil, voi mai trăi o bucurie ca asta. Jucăm o finală, dar mă bucur și că am marcat primul meu gol într-o partidă oficială din acest an... Multumim tuturor celor care ne-au ajutat. Mă simt epuizat, altădată stăm de vorbă mai mult...”. Belodedici se așază bătrînește pe un scaun și vorbește ca pentru sine: „Meci greu și frumos — și pentru noi și pentru spectatori. Puțini se pot mindri cu o finală europeană la 22 de ani. Sînt foarte fericit, e cea mai frumoasă zi din viața mea. Îmi pare rău că finala nu se joacă tur-retur, să putem oferi acest spectacol și numeroșilor noștri suporteri.” Băloni e în continuare „indisponibil”.

Tudorel Stoica parcă se ascunde într-un colț. Cu greu își alungă o undă de tristețe: „Am primit stupid acel cartonaș galben... Îmi pare rău. Victoria a fost meritată, a fost muncită. Toți băieții merită felicitări și mă bucur că și eu am făcut cît am putut, pentru a obține acest rezultat. M-aș bucura să jucăm așa și în finală și s-o cîștigăm... Ce mult aș fi vrut să fiu în teren la Sevilla...”. O finală europeană este visul oricărui jucător, e o culme de carieră sportivă la care Stoica ar fi avut pe deplin dreptul... Sînt neputincios în

valoroasă să nu fi cîștigat acest meci. Veniți la finală!”. Scurt și cuprinzător. Îl prind, în sfîrșit, pe Băloni: „După cum s-a jucat, am meritat succesul. Sigur că am avut o teamă înainte de meci, dar o teamă sportivă; ei s-au temut mai mult și de ce le-a fost frică, n-au scăpat! Rezultatul e conform realității din teren și valorii celor două echipe”. Ca de obicei, răspunde numai la întrebări; mai încerc una, despre ce gîndește acum, în postura de a juca într-o finală europeană, de a trăi acest vis al oricărui jucător. „Vreau să joc cît mai bine, atît vreau să spun”, și iar pleacă, luat de șuvoi. Ducadam — la fel de laconic ca de obicei: „Nu cred să fi existat oineva mai conșinși în calificare decît noi, jucătorii! Sperăm să nu dezamăgim publicul spaniol și să putem arăta și noi, la București, cum este cupa asta a campionilor europeni”. Bumbescu preia ideea: „Vrem o comportare bună în finală, pe care sperăm s-o cîștigăm. Sînt bucuroși de calificare, dar îmi pare rău de cartonașul luat de Stoica...”. Lăcătuș — dezinvolt ca pe extrema dreaptă: „Meci greu, dar pe care l-am pregătit bine. Rezultatul obținut confirmă valoarea echipei noastre. De la Sevilla, cred că ne întorcem cu victorie”. Urcînd pe scări, omniprezentul Cristian Gațu, secretarul clubului Steaua, cu pulsul revenit la normal: „Trăiesc o stare de spirit egală cu cea după celebra finală a C.M. de handbal. Calificarea este rodul unei munci colective deosebite, al unei contribuții colective care include, nu în ultimul rînd, aportul publicului. Satisfacția care ne încearcă pe toți astăzi este o răsplătă meritată pentru seriozitatea și responsabilitatea cu care se munceste în clubul nostru”.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Prin ploaia de îmbrățișări din vestiarul echipei Steaua, un ziarist suedez, Anders Gustavsson de la „Expressen” din Stockholm, îl întreabă pe Emerich Jenei cu cine ar vrea să joace finala de la Sevilla. — În acest moment nu mai are importanță. Așteptăm rezultatul de la noapte. Și C. F. Barcelona și I.F.K. sînt două echipe cunoscute. Personal nu am nici o preferință. — Good luck! îi spune ziaristul de la „Expressen” și îi strînge mîna. Emerich Jenei începe să răspundă unui ziarist belgian, în timp ce Anders Gustavsson îmi zice mai mult pentru el: Steaua is a very strong team! Abia reușesc să-l urmez în cabină. Toată lumea îi întinde o mînă și îl îmbrățișează. — Jos pălăria! Și pentru meciul de la Bruxelles și pentru cel de azi. Nu mi-a venit să cred cînd am auzit că după prima manșă ziarele belgiene au scris că trei sferturi de meci Steaua a dat lecții de fotbal unei echipe atît de celebre. Acum am văzut-o pe viu! — Și în primul meci, dar mai ales la București am vrut să ne impunem tactica noastră. Și am reușit pe deplin. Nu a fost o lecție, ci o partitură. — Cum ați ajuns la ea? Pe ce-ați axat pregătirea meciului? — Pe pregătirea psiho-fizică. Cel mai mult mi-a luat munca

Tactica, un atu al victoriei

ocazii de gol. Nu exagerez cu nimic, dar au fost chiar mai multe. Poate opt sau nouă!

— Tensiunea psihică a fost enormă. I-am simțit pe toți jucătorii că erau conectați la 1000 de volți. Stoica, de exemplu, a avut două situații clare de a marca. Vă puteți imagina că un jucător de talia lui le-ar fi ratat într-o atmosferă mai puțin încărcată? Tracul în fața acestei performanțe a fotbalului românesc și-a spus cuvîntul. Altfel nu se rata atît de mult și An-

În finală, cu C.F. Barcelona!

Miercuri noaptea, tîrziu, cînd revista noastră se îndrepta spre calandru, C.F. Barcelona a devenit cealaltă finalistă a C.C.E., eliminînd pe I.F.K. Göteborg (care cîștigase turul cu 3-0) după prelungiri și executarea loviturilor de la

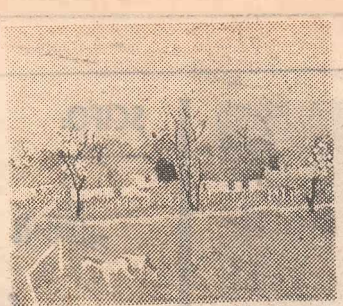
11 metri. Așadar, în 7 mai, la Sevilla, Steaua și Barcelona își vor disputa trofeul numărul 1 al fotbalului european intercluburi, ediția 1985/86. Vom reveni.

Aprilie — simburc de primăvară

Dunărea s-a tulburat și vine. S-au întors berzele și cocorii. Salcia, plopul, răchita, cătina, tremură a nerăbdare. La fel iarba. Virful ei roșu încearcă soarele apoi se schimbă la față. Clorofila. Un fluture. În privaluri apa bulbucește să primească bălțile. Pește, sleit de păsări și de iarnă, iese din cotoane. Rațele se alintă perechi. Pelicanul. Giștele. Lebăda cu ciocul roșu, lebăda cu ciocul negru. Lișițe, corcodei, gănușe, fazani, gilițe. Cuiburi în papură. Delta. Delta Brăilei. Aici în Insula Mică, ținută cu tandrețe în brațe de Insula Mare. Două inele de logodnă. Unul puternic, aur greu, supus. Porumb, griu, floare. Celălalt, mai mic, năvalnic, infierbat, ca o tinerete. Echilibrul.

Primăvara, cuvintele îngeneunchează. Rămin, doar, privitul, pipățul, mirosul, auzul, toate mai ascuțite și mai flămânde.

La punctul piscicol Gura Giruții din Insula Mică, dubele sînt rase. Echipa lui Balaban a tras și astăzi o linie. De altfel,

ca la toate punctele din Lunca Brăilei. Se pescuiește continuu de la începutul anului. Cu spor. „După aprilie vine mai, nu martie” — mi se spune. Și înțeleg. Vintirele mari și setele pentru somn și scrumbie sînt gata.

Deasupra, un cird de cocori îndepărtează cerul și-l face mai înalt. Dimensiunile se schimbă de la departe la foarte departe. Pădurea e trează. Aerul e treaz. Ceasul de odihnă, doar aparent. Oamenii pregătesc borșul de pește cu aceleași mișcări dintotdeauna. Ritual. La fel de tainic, poate, ca ambiția mugurilor și bătaia crapilor. Ca a dorului. Și a muncii.

Îl întreb pe seful fermei, nea Trofimov Filat de cînd practică

meseria asta. „De cînd eram cît genunchiul. Fă mata socoteala”, îmi răspunde. Acum are 63 de ani, dar e ca o salcie tină. Se mișcă iute, vede tot. Vorbește printre dinți, scrișnit, puțin. Mereu nemulțumit. Mă mir. În 1985 a avut plan 140 de tone și a realizat 283. Și a început bine și anul acesta. Ar mai vrea un deversor la Punctul Vechi și un mic stăvilor la privalul Dragu. Pentru alimentarea cu apă și popularea bălților cu specii de valoare economică mare. Plătici, somn, crap, șalău. „Atunci să vezi”, adaugă și îl cred.

Fiul lui este secretar științific la Centrul de Cercetare Piscicol Galați. Doar asta îl mulțumește. Și nepoții. Cînd vorbește de ei se topește. Bineînțeles, nu pot ajunge decît tot pescari.

Deasupra trece un cird de cocori și soarele a prins glas. Puterea lui mică se ajută cu un vînt cald. Pițigoi se infioară și răgușesc. Pică malurile Dunării și scot la iveală vechi albi. În orice parte ai privi, dai de un semn, de o certitudine. Pămîntul și oamenii se primenesc. Aprilie — ca un simburc al primăverii. Noaptea poate să vină și vine. Domol ca o barcă plină. Și ca un gînd bun. Ies brîndușele.

MIRCEA CAVADIA ■

afî pentru gastrite hiperacide, ulcere gastrice, cit și extern, ajutînd la cicatrizarea rănilor. Pentru a le putea folosi trebuie spălate imediat după recoltare, dacă rădăcinile sînt prea groase trebuie tăiate în lung și apoi uscate la soare sau în încăperi bine aerisite. Aceste informații, care sperăm să vă intereseze, ne-au fost furnizate de biologul Mircea Alexan de la Trus-tul Plafar.

Portret din profil

Spectatorii care gustă ritualul premierelor cinematografice (dar și cei care se grăbesc să vadă un film în prima lui săptămîină de proiecție) au putut vedea, nu demult, la cîteva din cinematografele bucureștene, un scurt metraj realizat în Studioul „Alexandru Sahia” intitulat **Profil teatral: Teatrul Mic**. Scenariul și regia aparțin lui Cornel Cristian, iar imaginea operatorului Sorin Popescu Holban.

Ceea ce merită a fi salutat întii și întii este ideea de a pătrunde în intimitatea acestor uzine artistice care sînt teatrele, cu plăcuta indiscreție a aparatului de filmat. Că a fost vorba de Teatrul Mic, aceasta nu va mira pe nimeni, pentru că în Sărindar și la Foarte Mic săliile continuă să fie foarte pline, spectacolele foarte bune, actorii foarte cunoscuți și îndrăgiți. Filmul lui Cornel Cristian trebuie să deschidă o serie (în acest **trebuie** nu e decît o speranță, desigur) care se va face repede așteptată. Pentru că profilul Teatrului Mic este realment interesant. Alături de interviuri cu directorul teatrului, scriitorul Dinu Săraru (care declară, printr-un frumos paradox, că la Teatrul Mic se face „teatru cu actori mari și foarte mari), cu Leopoldina Bălanuță care joacă de această dată (excelent, ca întotdeauna) rolul de gazdă, precum și cu alți membri

scrisoare cu totul neobișnuită a unui botoșănean. El pretinde, nicimăi mult nici mai puțin, că a reușit să se rădă cu aceeași lamă timp de 9 ani, folosind un procedeu simplu. Punînd lama în aparat cînd cu o față cînd cu cealaltă, la ficcare bărbierit, se face — zice el — reascuțirea celor două tășuri ale lamei. Neabătîndu-se de la această regulă și folosind în mod egal cele două tășuri ale lamei, cititorul adaugă că, în cei 9 ani, a reușit să folosească lama de 1020 de ori. Și lama mai taie și acum! La rîndul nostru am făcut o simplă împărțire și am aflat că botoșăneanul se rade o dată la trei zile și ceva. Deci, nu prea are barbă. Să încerce oare să ne-o pună nouă?

Trei frezii, vă rog!

Se pare că unele florării din Cluj-Napoca și-au propus să-i oblige pe cei ce vor să dăruiască frezii să fie mai generoși! Nu le vind freziile la fir, trei sau cinci să zicem, după dorința clientului, ci în buchet fix, după dorința florăriei.

● În comuna Sarmizegetusa din județul Hunedoara a fost dat în folosință un nou și frumos motel numit și el tot „Sarmizegetusa”. Motelul, aflat pe traseul Hateg—Portile de Fier ale Transilvaniei — Caransebes, dispune de 48 de locuri de cazare, restaurant, bar de zi și o terasă cu 100 de locuri.

● **Pağină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■**

La Operă

● Aflat la al doilea spectacol, baletul **Aibă ca zăpada** și cel **7 pitici** de Cornel Trăilescu este prezentat vineri 18 aprilie (ora 18). În rolurile principale Anne Marie Vretos și Laurențiu Guinea. Dirijează compozitorul.

● Din repertoriul puccinian — **Madame Butterfly** simbată 19 aprilie (ora 18) cu Elena Simionescu în rolul titular și Gabriel Năstase în Pinkerton. Dirijor: Lucian Anca.

● Două baleturi în coregrafia Alexei Mezincescu, în matineul pentru copii de duminică 20 aprilie (ora 11). Este vorba de **Petrică și lupul** de Serghei Prokofiev și **Crăiasa zăpezii** de Liana Alexandra, după basmul lui Hans Christian Andersen. Fi invitați pe cei mici la amîndouă aceste feerii.

● Duminică seara, la ora 18, din catalogul operelor lui Richard Wagner — **Olandezul zburător** cu Nicolae Urdăreanu în rolul titular, Pompei Hărășteanu, Lucia Becar, Ludovic Spiess, Adina Iurascu, Nicolae Bratu. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Reluîndu-se ciclul de recitaluri de foyer, luni 21 aprilie (ora 18) va avea loc un recital de lieduri și piese instrumentale de compozitori romantici intitulat **Pağini vocal-instrumentale de mare popularitate**. Își dau concursul Marina Mirea, Adriana Alexandru-Pop, Alexandru Moisiuc, Andrei Tănăsescu (pian) și Andrei Roșianu (vioară).

● **Bărbierul din Sevilla** de Rossini — marți 22 aprilie, la ora 18, cu Nicolae Bratu (Almaviva), Mihaela Agachi (Rosina) și Lucian Marinescu (Figaro). La pupitrul Carol Litvin.

● Victoria Bezetti va fi Violetta, Ștefăniță Lascu — Alfredo și Nicolae Urziceanu — Germont, în **Traviata** de miercuri 23 aprilie (ora 18). La pupitrul Carol Litvin.

● Joi 24 aprilie, la ora 18 — **Cavalleria rusticana și Paiațe**. În distribuția capodoperei lui Mascagni figurează: Mariana Stoica (Santuzza), Adriana Alexandru (Lola), Ionel Voineag (Turiddu), Dan Zancu (Alfio) și Ruxandra Vlad (Mama Lucia). Iar în **Paiațe**, drama lui Leoncavallo, sînt distribuiți: Elvira Cirje (Nedda), Ludovic Spiess (Canio), Nicolae Urdăreanu (Tonio), Nicolae Bratu (Beppe) și Nicolae Constantinescu (Silvio). Ambele lucrări sînt dirijate de Carol Litvin.

alta. Călătorii nu se mai lasă păcăliți de „orele exacte” ale autogării, dar se tem ca nu cumva boala misterioasă de care suferă ceasurile să nu afecteze și orarul de funcționare a autobuzelor.

O ciută în mijlocul orașului

Și tot din Baia Mare, un fapt pe care ezitam să-l numim divers! O ciută s-a rătăcit și a nimerit, nu se știe cum și de ce, pe străzile Băii Mari, intrînd în riul din inima orașului. În

de la I.C.M. Reșița a început execuția unui nou tip de motor diesel care folosește drept combustibil de ardere gazul metan.

● Important pentru vînători. A fost oprit vînatul păsărilor de baltă. În această lună mai pot fi țintă pentru vînători: cocorii, sitarii, fluierarii, becanțele și răpitoarele cu pâr și pene.

● Se pare că întreprinderea de industrializare a laptelui Brăila e pe punctul să lanseze un nou produs: lapte cu... ardei iuți! Deocamdată, au fost tri-

Ultima oră

cele din urmă, ciuta a fost salvată și dusă la Grădina zoologică unde i s-au dat toate îngrijirile necesare. Se speră că ea va putea zbura din nou.

Vreți să slăbiți?

Odată cu primăvara, posibilitățile de a combate sedentarismul cresc. Ceea ce nu e fără importanță dacă ne gîndim cît de dificil e uneori să renunți la cîteva kilograme în plus pe care le descoperi cîntărindu-te. Un medic gorjean ne atrage atenția că pentru a scăpa de 1 kg (un singur kilogram!) ar trebui: să mergem pe jos timp de 35 de ore cu viteza de 5 km/oră sau să alergăm timp de 12 ore, să înotăm 14 ore, ori să pedalăm 25 de ore, cu condiția să nu mîncăm în acest timp. Nu știm cît sînt de exacte aceste cifre, dar, oricum, se pare că nu e simplu să scapi dintr-o dată de un surplus ponderal. În schimb, același specialist ne asigură (și avem toate motivele să-l credem) că rezultatele sînt mult mai consistente dacă facem zilnic eforturi de mică intensitate (mergînd pe jos, pe bicicletă, inotînd). Un ultim amănunt: în avantaj pare a fi practicarea inotului, deoarece în apă se pierde de 4 ori mai multe calorii decît în aer. Rămîne să încercați.

● În dotarea flotei maritime comerciale românești a intrat recent o nouă navă: mineralierul „Borcea” de 65 000 t.d.w., realizare a navaliștilor constănțeni.

● 1986 se anunță un an plin pentru speologie. La începutul acestei luni, la Călimănești-Cozia s-a desfășurat festivalul „Speologie — știință, artă, pasiune”, prilej de schimburi de opinii și experiență între speologi profesioniști și amatori. În mai, la Arad și Herculane, se vor desfășura sesiunile de comunicări „Pro-Carst” și simpozionul de carstologie teoretică și aplicată unde se vor face cunoscute cele mai importante din rezultatele explorărilor întreprinse recent de „alpinisti subterani”. Tot în acest an, la Padina, se vor desfășura (în iunie) cursuri de speologie pentru cei interesați să-și aprofundeze cunoștințele în materie.

● La secția de motoare diesel

mise pe piață cîteva mostre. Probabil pentru testare. O astfel de sticlă de lapte, care avea înăuntru cîteva ardei iuți, a ajuns și la redacția ziarului „Inainte”. Cum o fi sunînd reclama unui asemenea produs? „Mai iuți, bind lapte cu ardei iuți!”...

„Farmacia naturii” acum, primăvara

Primăvara, anotimp al renașterii naturii, se recoltează sortimente timpurii de plante medicinale din flora spontană. Să menționăm cîteva dintre cele pe care le puteți întîlni acum în plimbările sau excursiile la care vremea vă invită.

Albit de horbota florilor, **porumbarul** (prunus spinosa) este, după cum îl arată numele, un arbust spinos, ce poate fi întîlnit în toată zona de cîmpie și colinară, la margine de drumuri, răzoare, pășuni. Se recoltează florile care au proprietăți diuretice, laxative și sedative. Importantă pentru afecțiuni respiratorii este floarea de **ciuboșica cucului** (primula officinalis). **Păpădia** (taraxacum officinale) utilă în afecțiunile hepatice (mărind secreția biliară), e la fel de eficientă, datorită proprietăților ei depurative, în gută, reumatism, ateroscleroză, boli de piele. Acum și-a deschis florile albe și **păducelul** (crataegus sp.) eficient în afecțiuni cardiace cu substrat nervos, în cardiopatiile ischemice. Pe coastele de deal și munte, galbenul solar al inflorescențelor de **podbal** (tussilago farfara) parcă iluminează locurile. Culesul se face cît sînt în faza de boboc, după care se usucă rapid. Podbalul este un bun produs emolient în afecțiuni respiratorii.

Din rădăcini și rizomi n-au emigrat încă principiile active spre partea aeriană, deci este momentul optim de recoltare a lor. Între cele mai importante sînt: **brusturele** (arctium lappa) cu proprietăți depurative, diuretice, anti-diabetice, iar în uz extern de tonifiere a părului; **cerențelul** (geum urbanum) din păduri umede de cîmpie și deal, deosebit de activ ca anti-hemoragic; **osul iepurelui** (ononis spinosa) din fînețe de deal, cu proprietăți diuretice și expectorante; **tătăneasa** (symphytum officinale) din locuri mai joase, umede, cu proprietăți cicatrizante

ai trupei, ni se oferă duble servente — din repetiții și din spectacolul propriu-zis — din cele mai importante spectacole, în formula unei mici istorii concentrate a ultimului deceniu al teatrului. Desigur, filmului îi lipsește acea liniște care dilată spațiul mic al filmului de scurt metraj, ambiționînd totuși prea mult și prea divers pentru o asemenea „pilulă” cinematografică.

Oricum, începutul este făcut: un film mic pentru un teatru mare, în condițiile în care și firgul e mare, și teatrul e Mic, fiecare în felul lui și fiecare cu meritele sale, incontestabile. (Tania Radu).

Informații telefonice mai prompte

Modernizarea serviciului de informații al Direcției de telecomunicații a Municipiului București continuă. Dacă anul trecut consemnam trecerea pe calculator a informațiilor oferite de serviciul 030 (numere de telefon ale abonaților de stat), aflăm acum că în cursul acestui an o instalație similară va fi introdusă și pentru abonații particulari ale căror nume încep cu litere de la A la M. Avantajele acestei modernizări? Vom primi un răspuns mai prompt la informațiile solicitate (telefonista avînd la dispoziție serviciile calculatorului) și, amănunt deloc neglijabil, se va asigura exactitatea informației (orice modificare de număr va putea fi introdusă operativ în banca de date a calculatorului).

● Un nou produs farmaceutic pe bază de propolis: „Proposept”. El este indicat în faringite, laringite, traheo-bronșite și alte afecțiuni ale căilor respiratorii.

● Lucrătorii cooperativei „Radiotehnica” din Constanța au realizat un temporizator foto. Aparatul se folosește pentru comandă succesivă, lucru-pauză, a aparatelor de mărît din laboratoarele foto, fiind util atît amatorilor cît și profesioniștilor. Prin folosirea temporizatorului se poate stabili timpul optim de expunere a clișeului pentru copiere, aparatul decuplîndu-se automat la timpul indicat.

● Intr-un număr recent al ziarului „Clopotul” am citit o

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsrfr București, Calea Griviței nr. 64-66.